

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสาน
การปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์
ของชาติทางทะเล

โดย

พลเรือตรี สิทธิพร มาศเกษม
หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำเสนาธิการทหารเรือ
กองทัพเรือ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง	แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ลักษณะวิชา	การทหาร
ผู้วิจัย	พลเรือตรี สิทธิพร มาศเกษม หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยที่มีมูลค่ามากมายมหาศาล นำพาประโยชน์สู่ประชาชนและเศรษฐกิจของชาติ แนวคิดการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ทั้งนี้ ทุกหน่วยยังคงปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถลดความซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างคุ้มค่า และแก้ปัญหาค่าไม่มีประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการปฏิบัติงานของ ศรชล. ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างองค์กรไม่เหมาะสม ไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน การขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาเมื่อบูรณาการขีดความสามารถเข้าด้วยกัน การขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน การแย่งชิงการมีบทบาทนำในหน้าที่งานของตนเอง การขาดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการปฏิบัติงานร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ การไม่มีเจ้าภาพในการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ และไม่มีแนวทางบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลที่ชัดเจน จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการปรับศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และยังคงใช้ชื่อย่อ ศรชล. ตามเดิม แต่ปรับโครงสร้างองค์ประกอบของ ศรชล. ตามร่าง “พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.....” ซึ่งจะทำให้ ศรชล. มีโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา มีบทบาทนำในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่มีความซับซ้อนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถให้คำแนะนำและการมีสิทธิกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่องทุ่มเทการทำงานได้เต็มที่และมีความเป็นมืออาชีพรวมทั้ง มีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการปรับใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์กร และการบังคับบัญชา การปรับการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ และสุดท้ายเป็นการปรับแนวทางการใช้กำลังทางเรือหรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

คำนำ

นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยที่มีฝั่งทะเลทั้ง ๒ ด้าน อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง “ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” (ศรชล.) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ ๑๗ มี.ค.๒๕๔๐ ทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานในทะเลต่าง ๆ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จนกระทั่งปัจจุบันยังมีปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติไม่สามารถบูรณาการงานรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อให้ ศรชล. เป็นหน่วยงานที่สามารถบริหารจัดการการักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยหวังว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนำไปใช้เป็นข้อมูลและร่วมกันผลักดันให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การเรียบเรียงเอกสารวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และได้ให้การสนับสนุนในการค้นคว้าหาข้อมูลในการวิจัยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พลเรือตรี

(สิทธิพร มาศเกษม)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๘

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการที่ต้องคำนึงถึง	
ความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๘
วัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล	๑๓
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๐	๑๔
แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔	๑๕
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๑๖
แนวคิดการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ	๑๗
พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑	๒๐
โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง	๒๒
แนวคิดการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของต่างประเทศ	๒๔
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๔
สรุป	๓๘
บทที่ ๓ การปฏิบัติงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	
การจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๔๐
บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานทางทะเลที่รับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๔๕
ปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของ ศรชล.	๕๕
การกระทำผิดกฎหมายในทะเลและปัญหาในรูปแบบต่างๆ	๖๔
การพิจารณาการปฏิบัติของ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.	๖๘
แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ	๗๓
สรุป	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	
แนวทางการพัฒนาศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล	
แนวคิดในการปรับปรุงในการการปฏิบัติงานของ ศรชล.	๗๖
แนวคิดในการปรับปรุง โครงสร้าง องค์ประกอบ ของ ศรชล.	๗๙
แนวคิดในการปฏิบัติงานและการใช้กำลังของหน่วยงานใน ศรชล.	๘๓
สรุป	๘๔
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	๘๖
ข้อเสนอแนะ	๘๘
บรรณานุกรม	๘๙
ภาคผนวก	
ผนวก ก กฎหมายและข้อบังคับที่บังคับใช้ในทะเล	๙๒
ผนวก ข กฎหมายที่กองทัพเรือรับผิดชอบในทะเล	๙๔
ผนวก ค ร่าง พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ทางทะเล พ.ศ.....	๙๕
ผนวก ง โครงสร้าง/องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่องค์กรระดับต่าง ๆ ของ ศรชล.	๑๑๒
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๑๔

สารบัญแนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	ผังการจัดกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๒๑
๒ - ๒	ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการป้องกันประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๓๔
๒ - ๓	กรอบความคิดของการวิจัย	๓๗
๓ - ๑	สายการบังคับบัญชาและการประสานการปฏิบัติ	๔๒
๓ - ๒	การแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ	๔๔
๓ - ๓	โครงสร้างหน่วยงานตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล พ.ศ.	๗๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา ส่วนทางด้านตะวันออกเป็นอ่าวไทย ทะเลทั้ง ๒ ด้านนี้ นำมาซึ่งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของชาติ อันถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ ปัจจุบันอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยหรือที่เรียกกันอย่างสากลว่าเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) มีเนื้อที่โดยรวมประมาณ ๓๑๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ดังกล่าวนี้ นำมาซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมหาศาล และเมื่อพิจารณาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่าน่านน้ำอ่าวไทย มีลักษณะเป็นกึ่งปิด (Semi Enclosed Sea) ที่ถูกล้อมรอบด้วยน่านน้ำที่เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศต่างๆ ถึง ๒ ชั้น ด้านอ่าวไทยชั้นในคือ ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย และชั้นนอกคือ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนทะเลด้านตะวันตก ได้แก่ พื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกา ถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนพื้นที่ตอนบนในส่วนของทะเลอันดามันถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศอินเดียและเมียนมา จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ทำให้มีเขตที่เหลื่อมทับกันทางทะเลของหลายๆ ประเทศที่ยังตกลงกันไม่ได้ ได้มีการประเมินกันว่าผลประโยชน์ทางทะเลที่ประเทศไทยได้รับในแต่ละปีประมาณ ๒๔ ล้านล้านบาทต่อปี (ตามการประเมินยุทธศาสตร์ใน ๑๐ ปีข้างหน้าของกองทัพเรือ) ผลประโยชน์เหล่านี้มาจากการประมงทะเล แทนขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติที่อยู่ในอ่าวไทย รวมจำนวน ๒๒๕ แทน ผลิตภัณฑ์และน้ำมันป้อนประเทศ คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๓๐ ของปริมาณการใช้ภายในประเทศ และที่สำคัญทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมในการลำเลียงขนส่งสินค้าเข้าและออกจากประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการขนส่งที่ถูกที่สุด ปัจจุบันร้อยละ ๙๐ ของสินค้านำเข้าและส่งออกของไทย ขนส่งทางทะเลในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จำนวนร้อยละ ๗๐ ของปริมาณการใช้ภายในประเทศ จำนวนเรือสินค้าเข้า - ออก ประมาณปีละ ๑๕,๐๐๐ ลำ หรือโดยเฉลี่ยเดือนละ ๑,๒๕๐ ลำ นอกจากนี้ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางทะเลยังทำรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาลในแต่ละปี และในอนาคตข้างหน้าผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มมูลค่ามากขึ้นทุกปี ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในพื้นที่เขตทางทะเลของประเทศไทยเท่านั้น หากยังรวมถึงทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล และเขตทางทะเลของประเทศอื่นทั่วโลกที่สามารถทำความตกลงกันได้ นับได้ว่าทะเลเป็นแหล่งที่มาของกำลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ทหารวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งในอนาคตพลังอำนาจของชาติที่มาจากทะเลจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น

ทะเลมีคุณอนันต์ตามที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็มิโทษมหันต์เช่นกัน ทั้งนี้ เพราะอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยในหลายๆ ส่วนยังไม่สามารถกำหนดอาณาเขตที่ชัดเจนได้ จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ ความขัดแย้งจากการแสวงหาทรัพยากรจากทะเลในพื้นที่เหลื่อมทับทางทะเล โดยปัจจุบันพื้นที่ที่ยังคงมีปัญหา มีเนื้อที่เกือบครึ่งหนึ่งของอ่าวไทย ซึ่งในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีแนวโน้มว่าจะยังคงไม่สามารถเจรจาแบ่งอาณาเขตได้อย่างสมบูรณ์ ปัญหาแนวโน้มการก่อการร้ายในทะเล ปัญหาการทำการประมงล้ำอาณาเขตทางทะเล ปัญหาแรงงานต่างชาติหลบหนีเข้าประเทศ โดยใช้เส้นทางทางทะเล ปัญหาการค้าแรงงาน ปัญหาการขนถ่ายยาเสพติดทางทะเล ปัญหาการกระทำอันเป็นโจรสลัด ปัญหาการลักลอบนำเข้าของหนีภาษี นอกจากนี้ยังต้องมีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล และการแก้ไขภัยพิบัติในทะเล เช่น การขจัดคราบน้ำมัน เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว จากการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๙ นับได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเลโดยตรง โดยเฉพาะการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน รวมถึงการที่สหภาพยุโรปได้ให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทยในการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม และกำหนดให้ประเทศไทยต้องแก้ไขให้สำเร็จ มิเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าประมงของไทย ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางทะเลที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความพร้อมรองรับภาระงานด้านความมั่นคงครอบคลุมในทุกมิติจากภัยคุกคามในทุกรูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้การบูรณาการและการสนธิขีดความสามารถของทุกภาคส่วนที่จะต้องกำหนดแนวทางการเตรียมพร้อมป้องกันและหลักปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งจะตอบสนองต่อแนวโน้มภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นจากจำนวนกิจกรรมทางทะเลที่จะเพิ่มมากขึ้น จากนั้นไปรัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลขึ้นกับทั้งต้องมีมาตรการในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับยุทธการ และระดับยุทธวิธี เพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และให้สามารถใช้ทะเลได้อย่างยั่งยืน

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๑๗ มี.ค.๒๕๕๐ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อลดความซ้ำซ้อน และใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า โดยมอบหมายให้ ทร. เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่มีเครื่องมือและหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานในทะเล ได้แก่ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกกว่า ๑๗ หน่วยงาน ตลอดระยะเวลา ๑๙ ปี ที่ผ่านมา ศรชล. ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดย ทร. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกับหน่วยต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และบทบาท ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ยังขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมีปัญหาหลายรูปแบบ อันสืบเนื่องมาจากทั้งปัญหภายในและปัญหาระหว่างหน่วยงานผู้ปฏิบัติ เช่น การขาดแคลน

งบประมาณ กำลังพล ยุทโธปกรณ์ การขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ปัญหาวัฒนธรรมองค์กร การโยกย้ายกำลังพล ทำให้ขาดการต่อเนื่องและความชำนาญ และปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วย ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ ศรชล. เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างจากการนำหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมงานกัน โดยการประสานงาน จึงทำให้ขาดอำนาจในการควบคุม สั่งการ และบังคับบัญชา อีกประการหนึ่ง การปฏิบัติหน้าที่ในบทบาท ศรชล. ของแต่ละหน่วยงานต้องใช้งบประมาณประจำของแต่ละหน่วยงานเอง ไม่มีงบประมาณเพิ่มเติมเสริมเสริมการทำงานในกรอบของ ศรชล. ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ศรชล. ได้พยายามปรับปรุงและแก้ไข โดยการจัดการประชุมสัมมนาทำการฝึกเพื่อความคุ้นเคยทำความเข้าใจ ซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ พยายามลดข้อบกพร่อง และอุปสรรคต่าง ๆ แต่ด้วยปัญหาหลายรูปแบบในทะเล และพื้นที่ทะเลที่กว้างใหญ่ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบของการกระทำความผิดได้พัฒนาและขยายขอบเขตออกไปมาก ในขณะที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยังคงดำเนินการในกรอบของกฎหมายระเบียบ และระบบการปฏิบัติแบบเดิม ซึ่งเป็นการรองรับภารกิจของแต่ละหน่วย ส่งผลให้การปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัดในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดและการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเล และในปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างการเสนอร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... เพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งจะทำการบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ศรชล. มีขีดความสามารถรองรับและแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ในทะเลได้ จึงสมควรต้องมีการกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในการควบคุม อำนาจการ และบูรณาการ งานที่คาบเกี่ยวหรืออยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานทางทะเลหลาย ๆ หน่วย ข้อจำกัดปัญหาของแต่ละหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ใน ศรชล.
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานรองรับปัญหารูปแบบต่าง ๆ ในทะเล และพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๓. เพื่อศึกษาผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... ที่มีต่อหน่วยงานต่าง ๆ ใน ศรชล.
๔. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างของ กอ.รมน. รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติที่ผ่านมา
๕. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยการปฏิบัติงานและการใช้กำลังของหน่วยงานทางทะเลของ ศรชล. อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาข้อมูลการปฏิบัติงานของ ศรชล. ในห้วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ที่สัมพันธ์กับ บทบาท โครงสร้าง ภารกิจ หน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบ อุปสรรคและข้อขัดข้องของ ศรชล. และ หน่วยงานทางทะเลต่างๆ ใน ศรชล.

๒. เน้นการวิจัยในส่วนของการปรับปรุงบทบาทและโครงสร้าง แนวคิดการใช้กำลังของ ศรชล. ในการปฏิบัติการเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ในทะเลได้อย่างเหมาะสม เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการจัดตั้ง หน่วยงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของชาติต่างๆ เอกสารการจัดตั้ง ศรชล. ที่มีอยู่เดิม กับนำ ทฤษฎี แนวคิด เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับงานการรักษาความมั่นคงทางทะเล พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... การปฏิบัติการในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ รวมทั้ง การสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพเรือ ผู้บริหารระดับสูงของทัพเรือภาค ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่กำกับดูแลรับผิดชอบงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. จะทำให้ได้แนวทางการปฏิบัติงานของ ศรชล. ในการควบคุม อำนาจการ บูรณาการ หน่วยงานทางทะเลใน ศรชล. รวมถึง บทบาท ภารกิจ หน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. จะทำให้ได้แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างองค์ประกอบของ ศรชล. และหน่วยงาน ทางทะเลใน ศรชล. สำหรับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล พ.ศ.....

๓. ได้แนวคิดในการปฏิบัติงานและการใช้กำลังต่างๆ ของหน่วยใน ศรชล. ที่เหมาะสม สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ในทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ

ผลประโยชน์แห่งชาติ ทางทะเล^๑

หมายถึง ผลประโยชน์ของประเทศไทยอันพึงได้รับจากกิจกรรมทางทะเลหรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากร หรือด้านสิ่งแวดล้อม

ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)^๒

หมายถึง แนวทะเลที่อยู่ถัดจากอาณาเขตทางบกและน่านน้ำภายในออกไปไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งขยายไปถึงห้วงอากาศ (Air Space) เหนือทะเลอาณาเขต ตลอดจนพื้นดินท้องทะเล (Sea – bed) กับดินใต้ผิวดิน (Subsoil) แห่งทะเลอาณาเขตด้วย

เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)^๓

หมายถึง ทะเลที่อยู่ถัดจากทะเลอาณาเขตออกไปไม่เกิน ๒๔ ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต โดยรัฐชายฝั่งอาจดำเนินการควบคุมที่จำเป็นเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับศุลกากร (Customs) การคลัง (Fiscal) การเข้าเมือง (Immigration) หรือการสุขาภิบาล (Sanitation) ภายในอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขตของตน และลงโทษการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งได้กระทำภายในอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขตของตน

ทะเลหลวง (High Sea)^๔

หมายถึง ทุกส่วนของทะเลซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ในทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) หรือในน่านน้ำภายใน (Internal Waters) ของรัฐหรือในน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters) ของรัฐหมู่เกาะโดยทะเลหลวงเปิดให้แก่รัฐทั้งปวง ไม่ว่ารัฐชายฝั่ง (Coastal States) หรือรัฐไร้ฝั่งทะเล (Landlocked States) เสรีภาพแห่งทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาฯ และหลักเกณฑ์อื่นๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศเช่น เสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation)

^๑ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง. (กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๕๓) หน้า ๗๒.

^๒ เฝ็ดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์ และคณะ. ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล : สถานการณ์และข้อเสนอ. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐) หน้า ๙.

^๓ เรื่องเดียวกัน หน้า ๙.

^๔ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐.

เสรีภาพในการบิน (Freedom of Overflight) เสรีภาพในการทำประมง (Freedom of Fishing) โดยหน้าที่สำคัญของรัฐต่างๆ ที่ทำการประมงในทะเลหลวง คือ ต้องร่วมมือกันกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรที่มีชีวิตในท้องทะเล

ไหล่ทวีป (Continental Shelf)^๕

หมายถึง ตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.๑๙๕๘ ได้กำหนด ความหมายของคำว่า “ไหล่ทวีป” ไว้สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้ “พื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ทะเลที่ประชิดกับชายฝั่งของเกาะ แต่อยู่นอกบริเวณทะเลอาณาเขตจนถึงความลึก ๒๐๐ เมตร หรือเกินขีดจำกัดนั้นไปจนถึงที่ซึ่งความลึกของน้ำน่าน้ำเหนือที่นั่น สามารถจะใช้แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณดังกล่าวได้” รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีป เพื่อความมุ่งประสงค์ ในการสำรวจไหล่ทวีปและการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปซึ่งทรัพยากรที่อ้างถึงนี้ ประกอบด้วย แร่ และทรัพยากรที่ไม่มีชีวิตอย่างอื่นของพื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดิน รวมทั้งอินทรีย์ภาพมีชีวิต ซึ่งเป็นประเภทติดอยู่กับที่ การสำรวจไหล่ทวีปและการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ต้องไม่ยังผลอันเป็นการสอดแทรกโดยไม่มีเหตุผลสมควรเดินเรือการประมง หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อการมีชีวิตรวมในทะเลหรือยังผลให้เป็นการแทรกสอดต่อการวิจัยทางสมุทรศาสตร์ หรือทางวิทยาศาสตร์อื่นๆ ในกรณีที่ไหล่ทวีปเดียวกันอยู่ประชิดกันกับอาณาเขตของรัฐสองรัฐ หรือมากกว่า ซึ่งมีฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามเขตแดนของไหล่ทวีปของแต่ละรัฐ กำหนดโดยความตกลงระหว่างกัน หากไม่มีการตกลงกันหรือมีพฤติการณ์พิเศษที่สมควรใช้เส้นเขตแดนอื่นแล้ว เส้นแบ่งเขตแดนของไหล่ทวีประหว่างรัฐที่ประชิดกันนั้น ได้แก่ "เส้นมัธยะ" ซึ่งจุดทุกจุดบนเส้นมัธยะนั้นจะมีระยะห่างเท่าๆ กัน จากจุดที่ใกล้ที่สุดของเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของแต่ละรัฐ

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)^๖

บริเวณที่ประชิดและอยู่เลยไปจากทะเลอาณาเขต โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเลย ๒๐๐ ไมล์ทะเล จากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ (Exploration) และการแสวงหาประโยชน์

^๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑.

^๖ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑.

(Exploitation) การอนุรักษ์ (Conservation) และการจัดการ (management) ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตในน้ำเหนือพื้นดิน ท้องทะเล (Water Superjacent to the Sea – bed) และในพื้นดินท้องทะเล (Sea – bed) กับดินใต้ผิวดิน (Subsoil) ของพื้นดินท้องทะเลนั้น และมีสิทธิอธิปไตย ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจ ทางเศรษฐกิจในเขต เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ (Water) กระแสน้ำ (Currents) และลม (Winds) และรัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่ผู้เดียว (Exclusive Rights) ที่จะก่อสร้าง ตลอดจนอนุญาตและวางระเบียบการก่อสร้าง การปฏิบัติงานและการใช้เกาะเทียม (Artificial Islands) สิ่งติดตั้ง (Installations) และสิ่งก่อสร้าง (Structures) เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขต เศรษฐกิจจำเพาะหรือควบคุมการใช้สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างอันอาจรบกวน การใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รวมทั้งเขตอำนาจ เกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ว่าด้วยศุลกากร การคลัง สาธารณสุข ความปลอดภัยและการเข้าเมือง ส่วนรัฐอื่นๆ ยังคงมีเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation) การบินผ่าน (Freedom of Overflight) การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล (Freedom of the Laying of Submarine Cables and Pipelines)

บทที่ ๒

ทฤษฎีและแนวคิดการจัดองค์การที่เกี่ยวข้อง

ประเทศต่าง ๆ ในโลก ที่มีอาณาเขตทางทะเลเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนแล้วแต่ให้ความสำคัญของทะเลเพราะผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีมากมายมหาศาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีหน่วยงานทางทะเลขึ้นมา เพื่อดูแลรับผิดชอบปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศตนเอง ซึ่งหน่วยงานหลักดังกล่าวโดยทั่วไปจะจัดแบ่งเป็น ๓ กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานป้องกันประเทศ (Defence Function) กลุ่มงานการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล (Law Enforcement Function หรือ Constabulary Function) และกลุ่มงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการบริการ (Safety and Service Function) โดยงานป้องกันประเทศเป็นงานที่ใช้ทักษะของทหาร จึงจำเป็นต้องมอบให้กองทัพเรือดูแล ส่วนงานการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล และงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการบริการ ควรจะต้องมีการบูรณาการกำลังและทรัพยากรทั้งปวง รวมทั้ง บูรณาการการบริหารจัดการกิจการทั้งปวงในทะเล เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ความสำคัญของทะเล

ทะเลมีประโยชน์มหาศาลแก่มวลมนุษย์มาตั้งแต่มนุษย์รู้จักทะเล ในระยะแรกได้ใช้เป็นที่ยึดสัตว์น้ำสำหรับบริโภค ต่อมาก็ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมไปมาหาสู่กันจากเมืองหนึ่งไปอีกเมืองหนึ่ง จากนั้นค้นพบว่านอกจากทะเลจะเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติประเภทพืชและสัตว์แล้วพื้นดินใต้ทะเลยังเต็มไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ และปิโตรเลียม โดยสรุปแล้วความสำคัญของทะเลต่อประเทศต่าง ๆ มีดังนี้^๑

๑. ทะเลในฐานะเป็นแหล่งทรัพยากร ทั้งที่มีชีวิตอันได้แก่ พืชและสัตว์น้ำ และไม่มีชีวิตอันได้แก่ แร่ธาตุ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

๒. ทะเลในฐานะที่เป็นสื่อในการคมนาคม การคมนาคมขนส่งสินค้าทางทะเลนับเป็นเส้นเลือดสำคัญของโลกเพราะสามารถขนส่งได้ปริมาณมากและราคาถูก

๓. ทะเลในฐานะเป็นสื่อการเพิ่มพูนและแลกเปลี่ยนข้อมูล ทะเลเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจเกี่ยวกับดาวเคราะห์ที่เราพำนักและประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ซึ่งทะเลยังเป็นแหล่งความรู้ที่มนุษย์ยังไม่รู้จักเป็นจำนวนมาก ยิ่งเรียนรู้เกี่ยวกับทะเลมากขึ้นเท่าใด

^๑ Geoffrey Till. Sir Julian Corbett and the Twenty-First Century: Ten Maritime Commandments, in Mike Lawrence Smith and Matthew R. W. Uttley, (eds.) The Changing of Maritime Power (London: Macmillan Press, 1999). p.287-300.

ก็จะใช้ประโยชน์จากทะเลได้มากขึ้นเท่านั้น ทำให้การวิจัยทางทะเลเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในบางประเทศ

๔. ทะเลในฐานะเป็นพื้นที่สำหรับแผ่ขยายอิทธิพล นับตั้งแต่อดีตประเทศมหาอำนาจ มักจะใช้ทะเลในการแสวงหาทรัพยากร และสนองต่อความต้องการมีอำนาจหรืออิทธิปไตยเหนือดินแดนอื่นใด นอกจากนี้การได้ครอบครองทะเลเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจหรือคุณค่าของรัฐ ซึ่งรัฐจำเป็นต้องแสดงอำนาจในการปกป้องอาณาเขตทางทะเลและพลเมืองจากศัตรูทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๕. ทะเลในฐานะเป็นแหล่งของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มนุษย์จะเป็นสัตว์บกโดยธรรมชาติ แต่ทะเลเป็นแหล่งของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สำคัญ ทะเลช่วยลดผลกระทบจากมลพิษที่เกิดขึ้นจากแผ่นดิน จากสภาวะโลกร้อน เนื่องมาจากคุณสมบัติของน้ำทะเลมีความเฉื่อยต่อความร้อน และมีขีดความสามารถในการดูดซับคาร์บอนจากบรรยากาศ ดังนั้น ระดับน้ำ แนวนปะการัง รวมทั้งจำนวนสัตว์น้ำ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงสุขภาพทางกายภาพของโลกนี้ทั้งหมด

สำหรับประเทศไทย ทะเลเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ โดยประเทศไทยสามารถทำการประมงได้เป็นมูลค่ามหาศาลจนกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ น้ำมันไทยยังมีทรัพยากร ทั้งน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแร่ธาตุ อีกทั้งทะเลยังเป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งสินค้าประมาณร้อยละ ๘๐ ของการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าพลังงานอันได้แก่ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งประเทศไทยจะสามารถใช้เส้นทางคมนาคมทางทะเลได้อย่างสะดวกและปลอดภัยก็ต่อเมื่อพื้นที่เขตทางทะเลของไทยและบริเวณใกล้เคียงปราศจากความขัดแย้งและภัยคุกคาม ตลอดจนทะเลไทยและบริเวณชายฝั่งยังมีภูมิประเทศที่สวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในพื้นที่เขตทางทะเลของประเทศไทยเท่านั้น หากยังรวมถึงทะเลหลวงและเขตทางทะเลของประเทศอื่นทั่วโลกที่สามารถทำความตกลงกันได้ นับได้ว่าทะเลเป็นแหล่งที่มาของกำลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งในอนาคตพลังอำนาจของชาติที่มาจากทะเลจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interest) หมายถึง^๒ ผลประโยชน์ของประเทศอันพึงได้รับโดยการแสวงหาและการใช้ทรัพยากรต่างๆ จากทะเล หรือใต้ดินท้องทะเลหรืออากาศเหนือท้องทะเลโดยตรงและโดยทางอ้อมในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แห่งชาติขึ้นมาเพื่อการดำรงคงอยู่ของประเทศที่จะใช้ทะเลได้อย่างอิสระ ปลอดภัย และสามารถสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน สำหรับของประเทศไทยนั้น มีการกำหนดขอบเขตไว้ในหลายลักษณะตลอดจนมีนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในลักษณะต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

^๒ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยในเชิงนโยบาย

ผลประโยชน์ของชาติจะต้องมีพื้นฐานจากการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกภาคส่วนในประเทศ ดังนั้นการกำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงนับเป็นพื้นฐานการรับรู้ของสังคมโดยทั่วไปว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อตอบสนองต่อความมั่นคง ความมั่งคั่ง เกียรติภูมิ และวัฒนธรรมของชาติ โดยจากการพิจารณาความสำคัญของทะเลที่มีต่อประเทศไทย ร่วมกับนโยบายของชาติด้านต่างๆ ตลอดจนกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ การกำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเห็นว่าสามารถอ้างอิงได้จากแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทะเล โดยคณะรัฐมนตรีรับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ นั้น ได้กำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยไว้อย่างเป็นทางการดังนี้^๓

๑. อำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเล
๒. ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และการมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล
๓. ความเจริญรุ่งเรือง ความสมบูรณ์มั่งคั่งที่ยั่งยืนของชาติ และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน อันเนื่องมาจากกิจกรรมทางทะเลในทุกมิติ
๔. ผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนจากทะเลและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทะเลในทุกมิติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
๕. การมีเกียรติ ศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศด้านกิจกรรมทางทะเล

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยในเชิงเศรษฐศาสตร์

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับทะเลว่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ โดยประเทศไทยสามารถทำการประมงได้เป็นมูลค่ามหาศาลจนเป็นผลให้สัตว์น้ำกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ จากกองเรือประมงไทยมีจำนวนเรือนับเป็นลำดับต้นๆ ของโลก^๔ กรมประมงได้มีการสำรวจพื้นที่ในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๘ พบว่าปัจจุบันนี้มีเรือประมงที่จดทะเบียนแล้วรวม ๕๑,๒๐๕ ลำ และมีใบอนุญาตทำการประมงรวม ๒๕,๒๑๖ ลำ^๕ น่านน้ำไทยยังมีทรัพยากรอื่นๆ อีกเช่นน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแร่ธาตุ นอกจากนี้ทะเลยังเป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งสินค้าของไทยคิดเป็นปริมาณกว่าร้อยละ ๙๐ ของการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าพลังงานอันได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก อีกทั้งทะเลและบริเวณชายฝั่งของไทยนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล นอกจากนี้ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทย

^๓ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๖.

^๔ สำนักงานวิจัยและพัฒนาประมงทะเล. “ระบบฐานข้อมูลเรือประมงทะเลไทย”

เข้าถึงได้จาก : http://www.platalay.com/boatsurvey_2554/index.ph : ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘.

^๕ โปสเตอร์ยุคย์. บทสัมภาษณ์ นายจุมพล สงวนสิน, อธิบดีกรมประมง. ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในพื้นที่เขตทางทะเลของประเทศไทยเท่านั้น หากยังรวมถึงทะเลหลวงและเขตทางทะเลของประเทศในทั่วโลกที่คนไทยหรือรัฐบาลได้รับอนุญาตเข้าไปแสวงหาประโยชน์ได้

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลที่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคมทางทะเล อีกทั้งยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิต (Living Resources) และไม่มีชีวิต (Non – Living Resources) ซึ่งเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

๑. **พื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันออกตอนบน** ตั้งแต่ปากน้ำเจ้าพระยา ถึง เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลที่สำคัญในการขนส่งสินค้าส่งออก – นำเข้า จากท่าเรือคลองเตย – ท่าเรือแหลมฉบัง – ท่าเรือมาบตาพุด ไปยังทะเลจีนใต้และช่องแคบมะละกา รวมทั้งเป็นเส้นทางลำเลียงน้ำมัน มีแหล่งอุตสาหกรรมหลายประเภท โรงกลั่นน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จากอ่าวไทย ส่งมาตามท่อขึ้นที่จังหวัดระยอง มีทรัพยากรป่าชายเลนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หอยนางรม และหอยแมลงภู่ อุตสาหกรรมจากสัตว์น้ำ เช่น อาหารทะเล ส่วนการท่องเที่ยวทางทะเล ตั้งแต่ปากน้ำ บางปะกง บางแสน พัทยา นาจอมเทียน เกาะล้าน สัตหีบ จนถึงเกาะเสม็ด นับเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒. **พื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันออก** ตั้งแต่เกาะเสม็ด ถึง เกาะกูด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกุ้งกุลาดำ อุตสาหกรรมจากสัตว์น้ำ เช่น อาหารทะเล การทำน้ำปลา และกะปิ เป็นต้น การขนส่งทางทะเลมีจำนวนไม่มากนัก เป็นเรือสินค้าชายฝั่งจากไทย ไปกัมพูชา ส่วนการท่องเที่ยวทางทะเลกระจายไปตามชายฝั่งจนถึงเกาะช้าง และเกาะกูด

๓. **พื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน** ตั้งแต่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ถึง ปากแม่น้ำปราณบุรี เป็นพื้นที่ทำการประมงชายฝั่ง มีทรัพยากรป่าชายเลน เป็นแหล่งสัตว์น้ำวางไข่เจริญเติบโต การเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำกุ้งกุลาดำอุตสาหกรรมจากสัตว์น้ำ เช่น อาหารทะเล กะปิ ปลาหมึกตากแห้ง อุตสาหกรรมต่อเรือประมง ส่วนการท่องเที่ยวทางทะเลหนาแน่นบริเวณ ชะอำ หัวหิน และปราณบุรี

๔. **พื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนกลาง** ตั้งแต่ปากแม่น้ำปราณบุรี ถึง ชนอม เป็นพื้นที่ทำการประมงชายฝั่ง เป็นแหล่งสำคัญที่สัตว์น้ำวางไข่เจริญเติบโต นอกชายฝั่งเป็นแปลงสำรวจก๊าซธรรมชาติ และแท่นขุดเจาะก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยขึ้นที่โรงไฟฟ้าชนอม เป็นเส้นทางเดินเรือสินค้าชายฝั่ง เรือท่องเที่ยว เรือเฟอร์รี่ และพื้นที่ทางทะเลที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยวอยู่บริเวณ เกาะเต่า เกาะนางยวน หมู่เกาะอ่างทอง เกาะพะงัน และเกาะสมุย

๕. **พื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนล่าง** ตั้งแต่ชนอม ถึง ปากน้ำตาโก เป็นพื้นที่ทำการประมง การขนส่งทางทะเลเป็นเรือสินค้าชายฝั่งซึ่งมีไม่มากนัก นอกชายฝั่งเป็นแท่นขุดเจาะก๊าซธรรมชาติและน้ำมันประมาณ ๙๐ แท่น ส่วนการท่องเที่ยวทางทะเลอยู่บริเวณหาดสมิหลา พื้นที่ทางทะเลด้านใต้สุด ทับซ้อนกับมาเลเซีย ๗,๕๒๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่ทั้งสองฝ่ายตกลงให้เป็นพื้นที่พัฒนาร่วม (Joint Development Area: JDA) ร่วมกันแสวงและแบ่งปันผลประโยชน์บนพื้นฐานเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาการทำประมงกับมาเลเซียในเรื่องการผ่าน

^๖ พลเรือตรี ณรงค์ พิพัฒนาศัย. “องค์กรพิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแบบบูรณาการ”. (เอกสารวิจัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ๒๕๔๘).

ของเรือประมงที่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการร่วมทุนทำการประมงต้องทำกับบริษัทประมงของมาเลเซีย

๖. **พื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน** ตั้งแต่ปากน้ำกระบุรี จังหวัดระนอง ถึง ทัพละมู จังหวัดพังงา เป็นพื้นที่ทำการประมงชายฝั่ง บริเวณชายฝั่งมีทรัพยากรป่าชายเลนที่สมบูรณ์ มีท่าเรือระนองที่มีศักยภาพรองรับการขนส่งสินค้าทางทะเลฝั่งอันดามัน มีปัญหาเรือประมงที่ลักลอบเข้าไปในเขตน่านน้ำพม่า นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากพม่ามายังภาคใต้ของประเทศไทย เส้นทางหลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงยา ส่วนการท่องเที่ยวทางทะเลอยู่บริเวณหมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลัน และเขาหลัก

๗. **พื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง** ตั้งแต่ทัพละมู ถึง ต่ามะลัง จังหวัดสตูล เป็นพื้นที่ทำการประมงชายฝั่งประมงทะเลเล็ก ปัญหาการประมงกับมาเลเซียมีไม่มากนัก มีปัญหาการค้าอาวุธสงคราม การหลบหนีเข้าเมือง การกระทำเยี่ยงโจรสลัด พื้นที่ทางทะเลมีศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเลสูงมาก ตั้งแต่พังงา กระบี่ ภูเก็ต เกาะพีพี กระบี่ ตรัง เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง และเกาะหลีเป๊ะ รายได้จากการท่องเที่ยวทางทะเลและกิจกรรมต่อเนื่องทางทะเลเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญของชาติในพื้นที่นี้

ทะเลมีประโยชน์มหาศาลแก่มวลมนุษย์มาตั้งแต่มนุษย์รู้จักทะเล สำหรับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยนับว่ามีมูลค่ามหาศาล ซึ่งนำพาประโยชน์สู่ประชาชนและเศรษฐกิจในแผ่นดิน หากประเทศไทยไม่มีทะเลแล้ว ศักยภาพและสถานะต่างๆ ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศของประเทศไทยย่อมเปลี่ยนไปอย่างมาก ที่สำคัญประเทศไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก และการค้าเหล่านี้ใช้การขนส่งทางทะเลมากกว่าร้อยละ ๙๐ ผลประโยชน์จากทะเลในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มีมูลค่าที่สูงมาก ทำให้ทะเลเป็นผลประโยชน์ของชาติในระดับสำคัญ (Vital Interests) ที่รัฐบาลและประชาชนจะต้องปกป้องและดูแลรักษา

สภาพแวดล้อมและปัญหาทางทะเลของประเทศไทย

ปัจจุบันสังคมโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีอันเจริญก้าวหน้าได้เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ทำให้โลกมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ความเป็นไปทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่างๆ ได้ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของระบบทุนนิยมที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของโลกนอกจากเชื่อมโยงกันแล้ว ยังทำให้มีการเกิดขึ้นของประเทศหรือกลุ่มประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นจีน อินเดีย รัสเซีย บราซิล เกาหลีใต้ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น

ระบบโลกในปัจจุบันจึงเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ (Multi – Polar System)^๗ ที่ประเทศมีศักยภาพต่างก็แข่งขันถ่วงดุลและร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ โลกยุคโลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้รูปแบบของภัยคุกคามได้เปลี่ยนแปลงไป ภัยคุกคามอันเกิดจากรัฐ กำลังทหาร หรือการเกิดสงครามขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง ขณะที่การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร นอกจากทำให้รัฐต่างๆ มีศักยภาพลดลงในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงแล้ว

^๗ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”. หน้า ๑๐.

ยังทำให้เกิดภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ขึ้น ซึ่งครอบคลุมทั้งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อม ที่เป็นภัยคุกคามที่มีลักษณะข้ามชาติ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เช่น การก่อการร้าย การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ โจรสลัด ภัยต่อการเดินเรือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ความมั่นคงทางด้านอาหาร ความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลกและของแต่ละประเทศอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ยังอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้อีกด้วย ภัยคุกคามแบบ Non-Traditional Threat จึงเป็นเรื่องที่ทำนายและต้องอาศัยการบริหารจัดการของภาครัฐที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก มีอาณาเขตติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรอินเดียและช่องแคบมะละกา จึงนับได้ว่าประเทศไทยตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญใน ๒ แง่มุม กล่าวคือ เป็นแหล่งทรัพยากรทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญด้วยเหตุนี้มหาอำนาจต่างๆ จึงมุ่งที่จะรักษาและแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าว ดุลยภาพและพลวัตด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกจึงขึ้นอยู่กับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคกับประเทศมหาอำนาจเป็นสำคัญ สำหรับสถานการณ์ในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่มีแนวโน้มขยายตัวขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในแบบทุนนิยมที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการมุ่งแสวงหากำไรสูงสุดเป็นหลักทำให้ธรรมชาติ ในฐานะที่เป็นทรัพยากร ถูกนำมาใช้อย่างมาก ขาดความรับผิดชอบ และไร้การควบคุม จนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ต่างๆ และที่สำคัญปัญหาสิ่งแวดล้อมยังส่งผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์ในทุกด้านอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นผิวโลก ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งยังกระทบต่อภาคสังคม เช่น ปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร

วัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

เป็นเป้าหมายของการดำเนินยุทธศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายในการรับมือกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอยู่ทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากผลของการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล สามารถกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเลได้ ดังนี้

๑. เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ
๒. เพื่อคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชนที่ดำเนินกิจกรรมหรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเลทั้งในและนอกน่านน้ำ
๓. เพื่อจัดการและควบคุมการใช้ทะเลให้มีความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของทุกฝ่ายร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพในการแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๔. เพื่อปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
๕. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๖. เพื่อจัดทำและพัฒนานโยบาย รวมทั้งการบริหารจัดการทางทะเลขององค์กรของรัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า

ยุทธศาสตร์ชาติ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

๑. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
๓. การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล
๔. การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงรูปแบบใหม่
๕. การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ
๖. การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
๗. การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔

ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล หมายถึง การที่ประเทศชาติมีสถานะแวดล้อมทางทะเลที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางทะเลได้อย่างเสรี ปลอดภัย และเหมาะสม จนนำไปสู่การบรรลุผลประโยชน์ของชาติ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฉบับนี้จึงเป็นเจตจำนงแห่งรัฐ ในการใช้และพัฒนาพลังอำนาจแห่งชาติทั้งหมด (National Power) และเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกัน รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) ได้กำหนดขึ้นให้เป็นแผนหลักสำหรับรองรับการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวมพลังพิทักษ์ปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยมุ่งเน้นการสร้างเสถียรภาพ ความปลอดภัย เสรีภาพ และสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเลของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกันระหว่างมิติความมั่นคงทางทะเลกับมิติการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ จึงได้มีการเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล กับประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

^๔ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)”. ธันวาคม ๒๕๕๗.

และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการมุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” โดยอาศัย “ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล เป็นการผนึกพลังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์และผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมทั้งกำหนดกรอบแนวทางดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเลดังกล่าว แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฉบับนี้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ดำเนินการที่สำคัญ รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล
๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล
๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล
๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
๕. ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรความรู้ และความตระหนักรู้

ความสำคัญของทะเล

๖. ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ สำหรับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ ๗ แนวทาง ได้แก่

๖.๑ ให้มีการดำเนินการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ รวมถึงให้มีการพิจารณาเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยเร็ว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติอย่างรอบคอบทุกด้าน (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๒ ติดตามและเร่งรัดการพัฒนากฎ ระเบียบ แผน หรือกฎหมายภายในอื่นๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนสิทธิประโยชน์ของรัฐ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางทะเล โดยให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๓ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีการจัดทำมาตรการ โครงการ และแผนงาน มีงบประมาณรองรับ และมีการประสานบูรณาการการดำเนินงานระหว่างส่วนราชการและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีการกำหนดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) และแผนพัฒนาจังหวัดภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ฯ กับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔)

๖.๔ ให้จัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องกับการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ผลประโยชน์ ข้อที่ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๕ ให้หน่วยงานหรือองค์กรในระดับท้องถิ่น สนับสนุนด้วยการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๖ ให้มีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ไปปฏิบัติ โดยให้ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายในการขยายผล ยุทธศาสตร์ฯ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๖.๗ ให้มีกลไกและระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างดัชนีชี้วัด ความสำเร็จ เพื่อติดตาม ประสานงาน ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

แนวคิดการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ

การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยในปัจจุบัน ใช้แนวคิด ตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าว ให้มีการจัดตั้ง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ที่มีอำนาจ ตาม กฎหมายในการสั่งการและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย การมีสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ความเจริญรุ่งเรือง ความสมบูรณ์มั่งคั่งที่ยั่งยืนของชาติ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอันเนื่องมาจากกิจกรรมทางทะเลในทุกมิติ ผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนจากทะเลและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทะเลในทุกมิติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การมีเกียรติ ศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศด้านกิจกรรมทางทะเล โดยเป็นการพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพและเป็นองค์กรบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเต็มรูปแบบ

สถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย

สถานการณ์ความมั่นคงและประเด็นปัญหาในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย อาจแบ่ง ได้เป็น ๓ กลุ่มที่สำคัญและสัมพันธ์กันคือ

๑. กลุ่มปัญหาการบริหารจัดการของรัฐ

การบริหารจัดการทางทะเลของหน่วยงานรัฐยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดมาจาก หลายสาเหตุ ทั้งการขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความกำกวมและมีความซ้ำซ้อน รวมไปถึงการขาดการตระหนักถึง ความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบาย ของชาติที่ผ่านมา จึงให้ความสำคัญกับทะเลน้อย ซึ่งปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐนี้ยังส่งผลต่อ กลุ่มปัญหาอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้การขาดการให้ความสำคัญกับทะเลยังส่งผลให้เกิดการขาดการ ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางทะเลและทรัพยากรทางทะเลหลัก (Maritime Critical Infrastructure

and Key Resources) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ท่าเรือ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล อาทิ การต่อเรือ การซ่อมเรือ การขนส่งทางทะเล ฯลฯ อีกด้วย

๒. กลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จากการขาดประสิทธิภาพในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ ประกอบกับการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว ทะเลกลายเป็นพื้นที่รับภาระต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การก่อกมลพิษทางทะเล การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การทำประมงอย่างขาดความรับผิดชอบ การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) การขาดการควบคุมกิจการของภาคเอกชน ฯลฯ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลนั้น ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมด้วย เช่น ความขัดแย้งระหว่างธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ ธุรกิจเอกชนขนาดเล็ก และชุมชนท้องถิ่น ความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการประมง ทั้งยังบีบให้ผู้ประกอบการประมงออกไปแสวงหาผลประโยชน์ในเขตประมงของประเทศอื่นอันนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอันเนื่องมาจากการประมงอีกด้วย

๓. กลุ่มปัญหาภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการที่ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเปิด ประกอบกับการขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเลทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมายมาก และหลายประเด็นปัญหามีลักษณะข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้าย โจรสลัด จากสภาพการณ์ของปัญหาจึงจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเลในห้วงที่ผ่านมา

ภาพรวมการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเลในห้วงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๘ – ๒๕๕๒) มาถึงปัจจุบัน (ปี ๒๕๕๗) สรุปเรื่องที่สำคัญได้ ๖ เรื่อง และปัญหาการดำเนินงานที่สำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

๑. การเสริมสร้างขีดความสามารถและพัฒนากำลังทางเรือ แม้มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณแต่กองทัพเรือได้พัฒนากำลังและขีดความสามารถให้สามารถรองรับภารกิจสำคัญได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเห็นว่า กองทัพเรือมีภารกิจที่สำคัญในการดำรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยของชาติทางทะเล รวมทั้งภารกิจที่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมืออันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีและมีความร่วมมือที่เกี่ยวกับทะเลมากขึ้น โดยเฉพาะในกรอบของอาเซียน อย่างไรก็ตามยังมีความขัดแย้งในเรื่องเขตแดนอยู่ในหลายพื้นที่ แต่อยู่ในขอบเขตที่สามารถเจรจาและหาข้อยุติร่วมกันในทางสันติวิธีได้ สำหรับด้านเวียดนาม มีการตกลงแบ่งเขตทางทะเลร่วมกัน

เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สำหรับด้านเมียนมา ยังคงมีปัญหาการกำหนดเส้นเขตแดนบริเวณเหนือเกาะสุรินทร์ ถึงปากแม่น้ำปากจั่น และสำหรับด้านกัมพูชาปัญหาอ้างสิทธิทับซ้อนในทะเลยังไม่สามารถตกลงกันได้ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้อย่างจริงจังมากขึ้น

๓. การคมนาคมขนส่งทางทะเลและกิจการพาณิชย์นาวี การคมนาคมขนส่งทางทะเล นับว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สำคัญ แม้เส้นทางคมนาคมในประเทศจะมีความปลอดภัยในระดับหนึ่ง แต่เพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพให้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางทะเลกับเส้นทางคมนาคมทางบก และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศให้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ กิจการพาณิชย์นาวียังคงขาดการส่งเสริมจากภาครัฐ

๔. การดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ส่วนราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันผลักดันจนประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งนำไปสู่ความจำเป็นในการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ รวมถึงการรับมือกับผลกระทบที่ตามมาหลังการเข้าเป็นภาคีด้วย

๕. การพัฒนาขีดความสามารถของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เนื่องด้วยมีข้อจำกัดทั้งด้านภารกิจ งบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพ เพื่อทำหน้าที่บูรณาการภารกิจและทรัพยากรเพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถของ ศรชล. อย่างเป็นรูปธรรม

๖. การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลทางสมุทรศาสตร์ ธรณีวิทยา นโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันและปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเลยังมีไม่มากพอและไม่ครอบคลุม ทั้งการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของทะเลยังมีน้อย ไม่กว้างขวาง และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาความมั่นคงทางทะเลยังคงมีข้อจำกัดภาคประชาชน ขาดการสนับสนุนดูแลจากภาครัฐ มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากทะเลอยู่ในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาจากการแย่งชิงทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างระบบหมู่บ้านเพื่อความมั่นคงทางทะเลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ รวมทั้งยังไม่มี การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคงที่เข้มแข็งและเพียงพอ

๗. ปัญหาสำคัญของการดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ งบประมาณและกำลังของหน่วยงานต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ ขาดการส่งเสริมและพัฒนา อันกระทบต่อประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ และความมั่นคงทางทะเลอย่างมาก และเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ

๗.๒ ภารกิจของหน่วยงานต่างๆ มีความซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการทำให้ขาดประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงความไม่ชัดเจนของขอบเขตอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลอีกด้วย

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑^๙

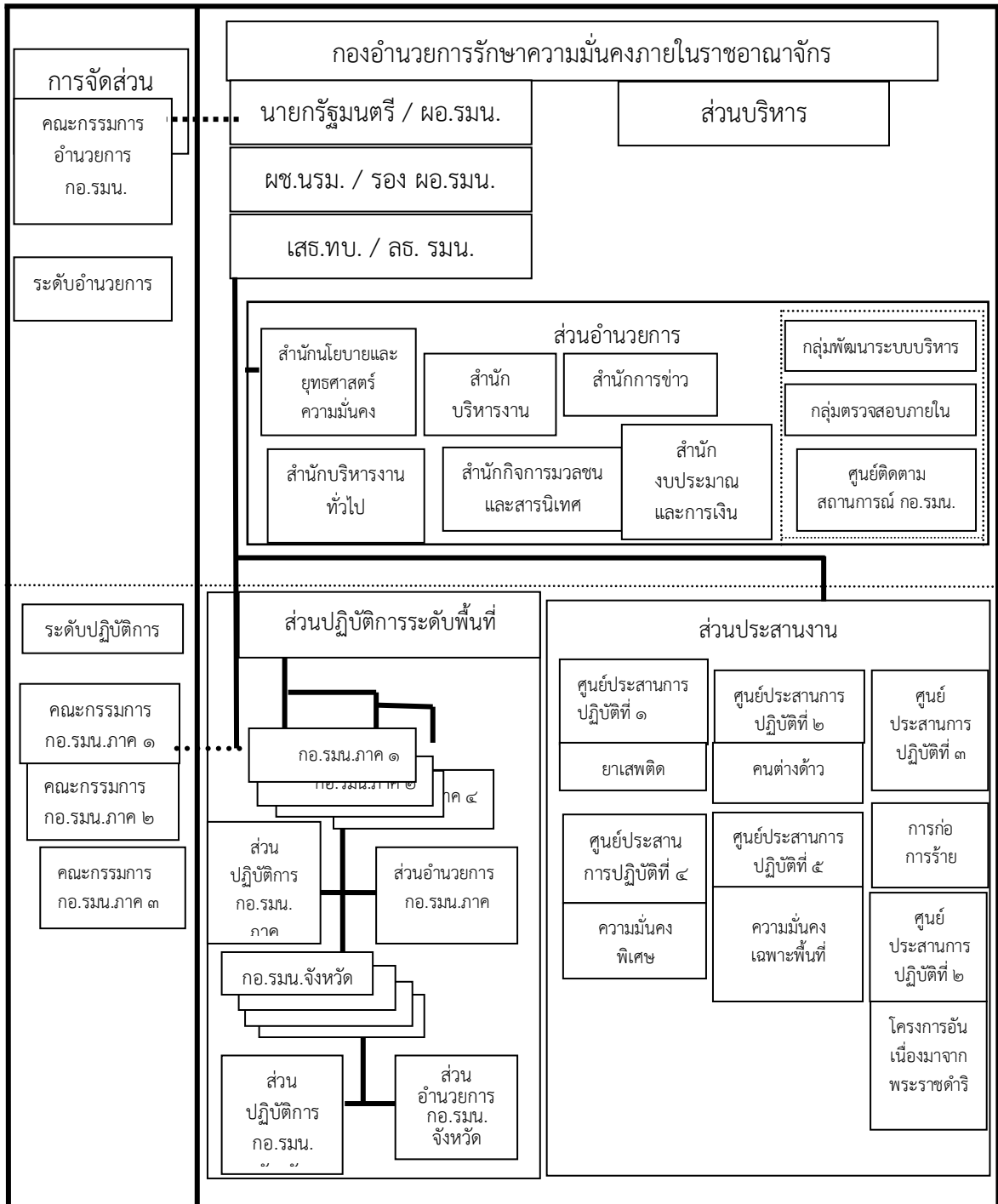
โดยที่ปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีหลากหลาย มีความรุนแรง รวดเร็ว สามารถขยายตัวจนส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง และมีความลับซับซ้อน จนอาจกระทบต่อเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ และเป็นอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้สามารถป้องกันและระงับภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที จึงสมควรกำหนดให้มีหน่วยปฏิบัติงานหลักเพื่อรับผิดชอบดำเนินการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร ตลอดจนบูรณาการและประสานการปฏิบัติร่วมกับทุกส่วนราชการ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความมั่นคง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่นของตน เพื่อป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในยามปกติ และในยามที่เกิดสถานการณ์ อันเป็นภัยต่อความมั่นคงในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และกำหนดให้มีมาตรการและกลไกควบคุมการใช้อำนาจเป็นการเฉพาะตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

จึงได้มีการจัดตั้ง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการและการบริหารงาน การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ของส่วนงาน และอัตรากำลัง ให้เป็นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

^๙ “พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๙ ก, ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๓๔ – ๓๖ และ ๔๔.

ผังการจัดหน่วยงานของ กอ.รมน.

แผนภาพที่ ๒ - ๑ ผังการจัดกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร^{๑๐}

ที่มา : กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน : <http://www.isocthai.go.th>, ๒๕๕๘.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน.

กอ.รมน. มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. อำนวยการในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในกรณีที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแผนและแนวทางนั้น

๓. อำนวยการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานตามข้อ ๒. ในกรณี คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ กอ.รมน. มีอำนาจในการกำกับดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

๔. เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และความสงบเรียบร้อยของสังคม

๕. ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติหน้าที่ใน กอ.รมน. ตามที่ผู้อำนวยการร้องขอ และให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกันของหน่วยงานของรัฐนั้น จัดให้หน่วยงานของรัฐที่จัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติหน้าที่ยัง กอ.รมน. มีอัตรากำลังแทนตามความจำเป็นแต่ไม่เกินจำนวนอัตรากำลังที่จัดส่งไปรวมทั้ง ให้ กอ.รมน. และจังหวัดพิจารณาให้การสนับสนุน ด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพย์สินในการปฏิบัติงานของ กอ.รมน. จังหวัด ตามที่ ผอ.รมน.จังหวัด ร้องขอ

จากที่กล่าวถึง พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดโครงสร้างของ กอ.รมน. มีความเหมาะสม สามารถนำมาเทียบเคียงในการกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพได้

โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง^{๑๑}

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง (Royal Thai Coast Guard) เป็นโครงการวิจัยที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้มอบหมายให้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย

^{๑๑} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง. (กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ). ๒๕๕๓.

ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๒ ข้อ ๓.๕ ที่กำหนดให้ “...มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการให้มีหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) ในรูปแบบที่เหมาะสม...”

ผลการศึกษา พบว่า ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยที่มีมูลค่ากว่า ๗.๔ ล้านล้านบาทต่อปี ได้ถูกคุกคามจากปัญหาและภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ที่มีโอกาสที่จะทำให้เกิดมูลค่าความเสียหายมากกว่า ๔๕๘,๓๐๑.๔ ล้านบาทต่อปี หรือกว่า ๖.๒ เปอร์เซ็นต์ ของมูลค่าของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยรวม ในส่วนของปัญหาในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น พบว่า เป็นปัญหาจากการขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ ไม่มีการประสานการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาจะต้องมีการแก้ปัญหาแบบบูรณาการให้เกิดการจัดระเบียบทะเล (Good order at sea/Maritime order) ที่รวมทั้งผู้ใช้ทะเลและผู้เข้าไปดูแลรักษา โดยงานที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบนั้นจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่มงาน คือ ได้แก่ กลุ่มงานป้องกันประเทศ (Defence Function) กลุ่มงานการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล (Law Enforcement Function หรือ Constabulary Function) และกลุ่มงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการบริการ (Safety and Service Function) ทั้งนี้แนวทางการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่จะเป็นหน่วยงานเดียวในการรับผิดชอบงานในกลุ่มงานการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล และกลุ่มงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการบริการ ยกเว้นงานป้องกันประเทศเป็นงานที่ใช้ทักษะของทหารจำเป็นต้องมอบให้กองทัพเรือดูแล โดยรูปแบบของหน่วยยามฝั่งจะต้องมีความชัดเจนในภารกิจและไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานอื่น แต่ต้องมีรูปแบบที่จะทำให้เกิดการบูรณาการกำลังและทรัพยากรทั้งปวง รวมถึงบูรณาการการบริหารจัดการกิจการทั้งปวงในทะเล เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมทางทะเลในปัจจุบันและอนาคตที่ภัยคุกคามทางทหารลดลง ซึ่งผลการวิจัยเห็นควรจัดตั้งหน่วยยามฝั่งแบบ Naval Coastguard ที่เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งแบบบูรณาการกำลังจากหน่วยต่าง ๆ และฝากการบังคับบัญชากับ ทร. โดยมีลักษณะรูปแบบการจัดตั้งนี้

๑. แยกกำลังที่ปฏิบัติการในทะเลของหน่วยงานเดิมเฉพาะที่ใช้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการรักษากฎหมายและความปลอดภัยในทะเลมาจัดตั้งเป็นหน่วยยามฝั่ง และให้ ทร. กำกับดูแลโดยเป็นหน่วยขึ้นตรงของ ทร.

๒. ขึ้นการกำกับการณ์ด้านนโยบายกับคณะกรรมการนโยบายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งคณะกรรมการนี้มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมี ผบ.ทร. เลขาธิการ สมช. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการฯ จะมีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับการ และประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีสำนักงานฝ่ายเลขาฯ มี ผบ.หน่วยยามฝั่งเป็นเลขาฯ คณะกรรมการฯ

๓. กำลังพลที่แยกจากหน่วยงานเดิมให้มีการเทียบโอนระดับ/ชั้นยศ เพื่อบรรจุในอัตราใหม่

๔. มี พรบ. จัดตั้งหน่วยยามฝั่งเป็นหน่วยขึ้นตรงกับ ทร.

๕. ผู้บังคับบัญชา/ของหน่วยยามฝั่งเป็นข้าราชการชั้นยศพลเรือเอก หรือพลตำรวจเอก หรือข้าราชการพลเรือนระดับ ๑๑

๖. หน่วยยามฝั่งจะได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยตรงผ่านคณะกรรมการนโยบายฯ ที่แยกจากงบประมาณป้องกันประเทศของ ทร.

๗. ยกเลิกกิจของหน่วยงานเดิมที่ซ้ำซ้อนกับกิจของหน่วยยามฝั่งที่ตั้งขึ้นใหม่ และโอนกำลังที่เคยปฏิบัติงานรักษากฎหมาย งานด้านความปลอดภัยและงานบริการในทะเลให้หน่วยงานยามฝั่งนี้
๘. มีอำนาจการบังคับบัญชา บริหารจัดการกำลังพล ยุทโธปกรณ์ งบประมาณ ในหน่วยงาน
๙. โครงสร้างการจัดหน่วยประกอบด้วย ส่วนบัญชาการ ฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายปฏิบัติการ
๑๐. เป็นนิติบุคคล

แนวคิดการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ที่มีอาณาเขตติดทะเล มีแนวทางในการรักษาผลประโยชน์ของชาติและความมั่นคงของชาติทางทะเลแตกต่างกัน การวิจัยในครั้งนี้จึงนำเสนอประเทศที่น่าจะนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการในการจัดองค์การและการบริหารจัดการด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลดังนี้

สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีหน่วยงานรับผิดชอบทางทะเล ๒ หน่วย ได้แก่ กองทัพเรือสหรัฐอเมริกา (United States Navy: USN) และหน่วยยามฝั่งสหรัฐอเมริกา (United States Coast Guard: USCG)^{๑๒}

๑. กองทัพเรือสหรัฐอเมริกา รับผิดชอบดูแลด้านความมั่นคงทางทะเลในพื้นที่นอกประเทศตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศไม่ให้ภัยเข้ามาถึงตั้งแต่ระยะไกล ดำรงความพร้อมของกำลังทางทะเลให้มีขีดความสามารถขณะสงคราม ป้องปรามภัยคุกคาม และรักษาเสถียรภาพในทะเล

๒. หน่วยยามฝั่งสหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ก่อตั้งหน่วยยามฝั่งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๗๙๐ โดยขณะนั้นมีหน้าที่ในการเก็บภาษีศุลกากรจากเรือพาณิชย์ ต่อสู้กับโจรสลัดและอินเดียนแดง การกักกันในทะเลและหน้าที่ต่าง ๆ ของดินแดนกลางในออลาสก้า โดยใช้ชื่อหน่วยว่า Revenue Cutter Service ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๑๕ หน่วยดังกล่าวได้รวมตัวกับหน่วย Life Saving Service เพื่อจัดตั้งเป็นหน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ โดยจัดให้มีสถานีกักยลตลอดแนวชายฝั่งของสหรัฐฯ จากกระทรวงการคลังไปยังกระทรวงคมนาคม และภายหลังเหตุการณ์ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๐๐๑ จึงได้โอนไปสังกัดกระทรวงความมั่นคงเพื่อมาตุภูมิ โดยมีภารกิจหน้าที่ และแนวคิดการจัดหน่วยดังนี้

๒.๑ ภารกิจหน้าที่ หน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ เป็นกองกำลังติดอาวุธ ปฏิบัติการในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของรัฐบาลกลาง สรุไปได้ดังนี้

๒.๑.๑ ป้องกันและดูแลสภาพแวดล้อมทางทะเล โดยป้องกันสาเหตุมลภาวะและสภาพแวดล้อมทางทะเลที่ทำลายสัตว์น้ำ หรือสิ่งมีชีวิตในน้ำ

^{๑๒} นาวาเอก สุทธิพันธ์ สมานรักษ์. “การพัฒนาการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางทะเลของกองทัพเรือ”. (เอกสารประจำภาค วทร.รุ่นที่ ๔๐).

๒.๑.๒ ควบคุมดูแลและรักษาความปลอดภัยให้แก่เรือ และประชาชนที่ท่องเที่ยว หรือเล่นกีฬาทางน้ำในทะเล

๒.๑.๓ รับผิดชอบและดูแลรักษาเกี่ยวกับเครื่องช่วยในการเดินเรือ เช่น ประภาคาร ทู่นไฟต่างๆ และระบบเครื่องช่วยในการเดินเรือ เป็นต้น

๒.๑.๔ รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในทะเล การสำรวจข้อมูลวิทยาศาสตร์ ทางทะเล การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางทะเล และการป้องกันการกระทำผิดที่เป็นภัยต่อเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ

๒.๑.๕ รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยบริเวณท่าเรือ ด้วยการควบคุมการปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับความปลอดภัยบริเวณท่าเรือ การป้องกันอัคคีภัยและการระเบิดในกรณีต่าง ๆ ทางน้ำในบริเวณท่าเรือ และการตรวจสอบสินค้าอันตรายที่มากับเรือ

๒.๑.๖ ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของชาติร่วมกับกองทัพเรือ ตลอดจนการควบคุมการจราจรในภาวะวิกฤติและยามสงคราม เช่น เป็นเรือคุ้มกันให้แก่กองเรือพาณิชย์ด้วยการลาดตระเวนตรวจการณ์บริเวณชายฝั่งและในทะเลลึก และปฏิบัติการร่วมกับหน่วยกำลังยกพลขึ้นบกของสหรัฐฯ เป็นต้น

๒.๑.๗ ควบคุมและรักษาความปลอดภัยตัวเรือสินค้า ได้แก่ การควบคุมการต่อเรือประเภทต่างๆ โดยเฉพาะเรือพาณิชย์รวมทั้งการซ่อมบำรุงให้ถูกหลักวิชาการ

๒.๑.๘ ค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยเป็นการค้นหาและช่วยเหลือเรือหรือเครื่องบินที่ประสบอุบัติเหตุหรือเรืออัปปางในทะเลในกรณีต่างๆ

๒.๒ การจัดหน่วย เป็นกองกำลังพลเรือในกึ่งทหาร ประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน มีเรือขนาดต่างๆ ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ และอากาศยานแบบต่างๆ มีผู้บัญชาการหน่วยชั้นยศ พล.ร.อ. หน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ มีกองบัญชาการใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. กับมีกองบัญชาการภาคแอตแลนติก ตั้งอยู่ที่เมืองนิวยอร์ก และกองบัญชาการภาคแปซิฟิกตั้งอยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโก มีศูนย์บัญชาการเขตต่างๆ แบ่งออกเป็น ๙ เขต ตั้งอยู่ตามเมืองสำคัญๆ ได้แก่ บอสตัน ปอร์ตสมัท ไมอามี นิวออร์ลีน คลีฟแลนด์ อาลาโมดา รัฐเวอร์จิเนีย โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการในทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเล และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล ทั้งในมหาสมุทรแอตแลนติก และมหาสมุทรแปซิฟิก รวมทั้งท่าเรือและลำน้ำที่เป็นเส้นทางสัญจรของเรือต่างๆ

๒.๓ แนวความคิดในการดำเนินการ กฎหมายของสหรัฐฯ ได้กำหนดให้หน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ เป็นหน่วยงานทางทหารหลัก และรับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายทางทะเลแห่งชาติในทะเล อาณาเขตและน่านน้ำภายใน ในด้านการจับกุม การลงโทษ และการกระทำใดๆ ซึ่งขัดกับข้อกำหนดกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวข้องกับการเดินเรือ เกี่ยวกับเรือพาณิชย์ การรักษาความปลอดภัยในเขตท่าเรือ และการป้องกันสภาพแวดล้อมทางทะเล อีกทั้งยังดำเนินการตามกฎหมายและสนธิสัญญาต่างๆ คือ กฎหมายแห่งชาติ และข้อตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งรวมทั้งภายในทะเลอาณาเขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะและพื้นที่แสวงผลประโยชน์พิเศษในทะเลหลวง

นอกจากนั้น หน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ ยังมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน ตรวจค้น จับกุม และการยึดเรือของกลางต่อผู้กระทำผิดกฎหมายในทะเล และน่านน้ำภายในของสหรัฐฯ โดยมีทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนประจำเรือเป็นเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ และหาก

การดำเนินการอยู่เหนือขอบเขตอำนาจหน้าที่ ให้เสนอผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้จับกุม และควบคุมเป็นผู้กระทำความผิดหากเกิดกรณีผู้กระทำความผิดหลบหนีเข้าฝั่ง สามารถไล่ติดพันเพื่อจับกุมได้ทันที หรือส่งต่อการปฏิบัติให้หน่วยงานที่มีอำนาจเต็มตามกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เมื่อเกิดสถานการณ์สงครามกำลังของหน่วยยามฝั่งจะเพิ่มขึ้น การควบคุมกับ Department of the Navy

สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรมีหน่วยงานรับผิดชอบทางทะเล ๔ หน่วย ได้แก่ กองทัพเรือสหราชอาณาจักร (Royal Navy: RN) สำนักงานทางทะเลและยามฝั่งสหราชอาณาจักร (Maritime and Coastguard Agency: MCA) หน่วยศุลกากรอังกฤษ (Her Majesty's Customs: HM Customs) และสถาบันเรือช่วยชีวิตแห่งชาติ (Royal National Lifeboat Institution: RNLI)^{๑๓}

๑. กองทัพเรือสหราชอาณาจักร มีหน้าที่รักษาความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยของประชาชนอังกฤษ ปกป้องผลประโยชน์ของชาติในทะเลและทั่วโลก (Protect British Interest at Home and Abroad) สนองนโยบายต่างประเทศ และนโยบายป้องกันประเทศของรัฐบาล สนับสนุนสันติภาพและปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม มีขีดความสามารถป้องปรามทางนิวเคลียร์ ส่งกองกำลังคอมมานโดขึ้นฝั่งในพื้นที่วิกฤต สนับสนุนกำลังทางอากาศด้วยเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ รักษาการลาดตระเวนในจุดสำคัญของโลก เช่น North Atlantic, South Atlantic, Persian Gulf และคุ้มครองการทำประมง การขูดเจาะน้ำมันในทะเลของสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

๒. สำนักงานทางทะเลและยามฝั่งสหราชอาณาจักร สังกัดกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางทะเลเป็นหน่วยประสานการปฏิบัติในการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล ป้องกันมลภาวะในทะเล กำกับดูแลหน่วยยามฝั่ง และหน่วยงานอาสาสมัครช่วยเหลือทางทะเลที่เข้ามาปฏิบัติการร่วมกัน มีพื้นที่รับผิดชอบชายฝั่งทะเลรอบเกาะยาว ๑๐,๕๐๐ ไมล์ โดยหน่วยงานรับแจ้งเหตุปฏิบัติงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตลอดจนรับลงทะเบียนเรือที่จะใช้ธงอังกฤษ ได้แก่ เรือสินค้า เรือประมง และเรือท่องเที่ยว การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเรือ และรับแจ้งเรือแวะเยี่ยมผ่านเข้า – ออกท่าเรือสหราชอาณาจักร เพื่อควบคุมตรวจสอบเรือต่างๆ ว่าปลอดภัยต่อประเทศหรือไม่

๓. สถาบันเรือช่วยชีวิตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอาสาสมัคร ลักษณะองค์กรการกุศลของรัฐบาล ปฏิบัติงานโดยอาสาสมัครที่มาจากอาชีพต่างๆ บริหารงานด้วยงบประมาณที่ส่วนใหญ่ได้จากเงินบริจาค มีหน้าที่ให้การช่วยชีวิตในทะเล มีสถานีเรือช่วยชีวิต ๒๓๒ สถานีรอบเกาะอังกฤษ และในฤดูกาลท่องเที่ยวจะมีหน่วยช่วยชีวิตประจำชายหาดเพิ่มขึ้นอีก ๖๐ แห่ง เรือที่ใช้เป็นเรือขนาดกลาง เรือยางท้องแข็ง และเรือยางเครื่องติดท้าย

ออสเตรเลีย

ออสเตรเลีย มีฝั่งทะเลยาว ๑๙,๖๕๐ กิโลเมตร พื้นที่เศรษฐกิจจำเพาะ ๖,๖๖๔,๑๐๗ ตารางกิโลเมตร มีหน่วยงานรับผิดชอบทางทะเล ๕ หน่วยที่สำคัญ ได้แก่ กองทัพเรือออสเตรเลีย (Royal Australia Navy: RAN) หน่วยเฝ้าตรวจชายฝั่งออสเตรเลีย (Australian Coastwatch: ACW) องค์กรความปลอดภัยทางทะเลออสเตรเลีย (Australian Maritime Safety Authority) หน่วยยามฝั่ง

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน.

อาสาสมัครออสเตรเลีย (Australian Volunteer Coast Guard) และหน่วยลาดตระเวนชายฝั่งอาสาสมัครออสเตรเลีย (Royal Volunteer Coastal Patrol)^{๑๔}

๑. กองทัพเรือออสเตรเลีย มีหน้าที่รับผิดชอบความมั่นคงทางทะเล ในมิติด้านการทหารหรือ การป้องกันประเทศ การรักษาสันติภาพ คุ่มครองการทำประมง และสนับสนุนหน่วยงานพลเรือนในการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง มีขีดความสามารถตรวจการณ์และสกัดกั้นในระยะไกลฝั่ง มีเรือรบ ๖๐ ลำ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยเฝ้าตรวจชายฝั่งด้วยการส่งเรือตรวจการณ์ชั้น Fremantle เข้าร่วมปฏิบัติงาน และตามข้อตกลงที่ทำกับรัฐบาล โดยสนับสนุนเรือตรวจการณ์ไกลฝั่งในการปฏิบัติงานในทะเล จำนวน ๑๘๐ วันเดินเรือต่อปี กับจัดนายทหารชั้นยศพลเรือตรี ไปเป็นผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการของหน่วยเฝ้าตรวจชายฝั่ง นอกจากนี้ กองทัพอากาศยังสนับสนุนเครื่องบินตรวจการณ์ จำนวน ๒๕๐ ชั่วโมงบินต่อปี

๒. หน่วยเฝ้าตรวจชายฝั่งออสเตรเลีย (Coast Watch) หน่วยยามฝั่งของออสเตรเลีย เรียกว่า “Coast watch” ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัด Division of Customs ที่ขึ้นตรงกับ รมว.ยุติธรรม และศุลกากร (Ministry of Justice Customs) Coast Watch แต่เดิมมีกำเนิดมาจากเหตุผลด้านการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในน่านน้ำระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย มากกว่าการเน้นในด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒.๑ ภารกิจหน้าที่ Coast Watch มีหน้าที่ในการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ในทะเล อาทิ การลักลอบค้ามนุษย์, การลักลอบขนสินค้าหนีภาษีและผิดกฎหมาย เข้า - ออก ประเทศ การลักลอบขนยาเสพติด การทำประมงผิดกฎหมาย การกระทำผิดหรือการทำลายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีภารกิจในการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลด้วย

๒.๒ พื้นที่ปฏิบัติการของ Coast Watch ประกอบด้วยชายฝั่งทะเลออสเตรเลีย (Australian Fishing Zone: AFZ) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) ซึ่งพื้นที่ปฏิบัติการตามข้างต้น มีความยาวรวมประมาณ ๓๗,๐๐๐ กม. หรือเป็นพื้นที่ประมาณ ๑๕ ล้าน ตร.กม.

๒.๓ กำลังในการปฏิบัติ Coast Watch มีกำลังในการปฏิบัติการกิจหน้าที่หลายส่วน ได้แก่ อากาศยาน (เครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์) จากการทำสัญญากับบริษัทเอกชนให้เป็นผู้ดำเนินการลาดตระเวน และตรวจการณ์ เรือลาดตระเวนและเครื่องบินลาดตระเวนจากกองทัพเรือออสเตรเลีย เรือของศุลกากร และเรือเดินทะเลจากหน่วย Customs National Marine Unit

๒.๔ หน่วย Coast Watch มีที่ตั้งหน่วยอยู่โดยรอบประเทศออสเตรเลีย ๔ แห่ง ได้แก่ นครดาร์วิน ทางตอนเหนือ เกาะ Thursday ทางตอนเหนือของช่องแคบ Torres Strait เมืองแคร์นส์ (Cairns) ทางตะวันออกเฉียงเหนือ และเมืองบรูม (Broome) ทางตะวันตกเฉียงเหนือ

๓. องค์การความปลอดภัยทางทะเลออสเตรเลีย (AMSA) เป็นหน่วยงานความปลอดภัยของรัฐบาลก่อตั้งในปี ค.ศ.๑๙๙๑ บริหารงานโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานรัฐบาล และผู้แทนเอกชน

^{๑๔} นาวาเอก อะดุง พันธุ์เอี่ยม. “การจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของประเทศไทย”. (เอกสารประจำภาค วร. รุ่นที่ ๔๐).

ภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณจำนวนหนึ่ง นอกนั้นได้จากค่าธรรมเนียมเรือที่เป็นสมาชิก มีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยการเดินเรือ ฝ่าฝืนติดตามเรือที่ต้องสงสัย ป้องกันสิ่งแหวดล้อมทางทะเล และค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยอากาศยาน ไม่มีเรือและอากาศยานเป็นของตนเอง แต่ใช้วิธีการเช่าจากเอกชนรวมทั้งการฝึกอบรม และการซ่อมบำรุง

๓.๑ หน่วยยามฝั่งอาสาสมัครออสเตรเลีย เป็นสมาคมอาสาสมัคร ก่อตั้งในปี ค.ศ.๑๙๖๑ ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ทำหน้าที่เฝ้าฟังการขอความช่วยเหลือทางวิทยุ ติดตามให้ความช่วยเหลือเรือที่ประสบภัย และลาดตระเวนดูแลความปลอดภัยชายฝั่ง มีสถานีเฝ้าฟัง ๑๔๗ สถานี เรือช่วยชีวิต ๑๐๓ ลำ และเครื่องบินปีกนึ่ง ๔ ลำ

๓.๒ หน่วยลาดตระเวนชายฝั่งอาสาสมัครออสเตรเลีย เป็นหน่วยอาสาสมัคร ก่อตั้งในปี ค.ศ.๑๙๓๗ โดยนายทหารเรือที่เกษียณอายุราชการ ทำหน้าที่ลาดตระเวนชายฝั่ง ค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย พื้นที่รับผิดชอบชายฝั่งรัฐนิวเซาท์เวล มีสถานีเรือ ๒๖ สถานี เรือช่วยชีวิตขนาดต่างๆ จำนวน ๔๗ ลำ อาสาสมัคร ๑,๔๐๐ นาย มีขีดความสามารถออกไปปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในขณะที่สภาพท้องทะเลมีคลื่นสูงถึง ๖ เมตร

สาธารณรัฐเยอรมัน

สาธารณรัฐเยอรมันมีหน่วยงานรับผิดชอบทางทะเล ๖ หน่วยงาน ได้แก่ กองทัพเรือสาธารณรัฐเยอรมัน (Germany Federal Navy) หน่วยยามฝั่งสาธารณรัฐเยอรมัน (Germany Federal Coast Guard: Kustenschutz) หน่วยตำรวจน้ำสาธารณรัฐเยอรมัน (Federal Police District Office Sea: Bundespolizei) สำนักงานขนส่งทางน้ำและเดินเรือสาธารณรัฐเยอรมัน (Waterways and Shipping Office: WSV) หน่วยศุลกากรสาธารณรัฐเยอรมัน (Waterways Customs Office: Wasserzoll) และสำนักงานเกษตรและอาหารสาธารณรัฐเยอรมัน (Federal Agency for Agriculture and Nutrition)^{๑๕}

๑. กองทัพเรือสาธารณรัฐเยอรมัน เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการประกันความมั่นคง ระวังข้อขัดแย้งนานาชาติ แก้ไขวิกฤตการณ์ ต่อสู้กับการก่อการร้ายสากล การดำรงขีดความสามารถของกำลังรบทางทะเล เพื่อป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ช่วยเหลือและป้องกันภัยพิบัติทางทะเล มีกำลังพล ๒๔,๕๐๐ นาย กำลังสำรอง ๗,๕๐๐ นาย กองทัพเรือสาธารณรัฐเยอรมันสนับสนุนเครื่องบินตรวจการณ์ ในภารกิจลาดตระเวนเฝ้าตรวจทางทะเล ป้องกันสิ่งแหวดล้อมทางทะเล ให้กับหน่วยยามฝั่ง

๒. หน่วยยามฝั่งสาธารณรัฐเยอรมัน ก่อตั้งขึ้นโดย Federal organizations ขึ้นกับกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ป้องกันสิ่งแหวดล้อมทางทะเล ดูแลความปลอดภัยการเดินเรือ ป้องกันชายแดนทางทะเล การลักลอบเข้าเมือง การกระทำผิดกฎหมายในทะเล คุ้มครองการทำประมงในทะเลเหนือและทะเลบอลติก โดยไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานรักษากฎหมายในทะเล และรวมการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกันประกอบด้วยหน่วยตำรวจน้ำสาธารณรัฐเยอรมัน กองทัพเรือสาธารณรัฐเยอรมัน สำนักงานขนส่งทางน้ำและเดินเรือสาธารณรัฐเยอรมัน หน่วยศุลกากรสาธารณรัฐเยอรมัน สำนักงานเกษตรและอาหาร

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน.

สาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีผู้แทนจากกระทรวงต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางทะเล เข้าร่วมปฏิบัติงานในหน่วยยามฝั่ง

๒.๑ ภารกิจหน้าที่

๒.๑.๑ คุ้มครองสภาพแวดล้อมทางทะเล รักษาความปลอดภัยในการขนส่งทางเรืออยู่ภายใต้ Federal Waterway and Shipping Administration ในการกำหนดเส้นทางการขนส่งที่ปลอดภัยและสะดวกในการขนส่ง

๒.๑.๒ คุ้มครองทางเขตแดนทางทะเลโดย Sea Frontier Police และ the Flying Squadron North/Fuhlendorf ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Federal border Guard Headquarters North

๒.๑.๓ คุ้มครองการประมง เป็นหน้าที่ของสถาบันอาหารและการเกษตรกรรม (Federal Institute of Agriculture and Food) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยกระทรวงอาหารเกษตรกรรมและป่าไม้

๒.๑.๔ ศุลกากร งานศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขตทางทะเลอยู่ในการดูแลของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรในพื้นที่

๒.๒ พื้นที่ปฏิบัติการ Kustenwachzentrum Nordsee (ศูนย์หน่วยยามฝั่งทางทะเลเหนือ) ตั้งอยู่ที่ Cuxhaven ประสานงานทางทะเลทั้งหมดในชายฝั่งทะเลตอนเหนือของเยอรมนี และ Kustenwachzentrum Ostsee (ศูนย์หน่วยยามฝั่งทะเลบอลติก) ตั้งอยู่ที่ Neustadt/Holstein ดูแลและประสานงานที่เกิดขึ้นในทะเลบอลติก

๒.๓ แนวความคิดในการดำเนินการ ในสถานการณ์ปกติ แต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วม Kustenwache จะดำเนินการกิจและหน้าที่ของตนโดยแยกกันดำเนินการ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ร้ายแรงหน่วยงานสามารถร้องขอการสนับสนุนเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ของ Kustenwache รวมทั้งอากาศยานจากกองทัพเรือได้ และในกรณีดังกล่าว สถานีหน่วยยามฝั่ง Kustenwache จะติดตามเฝ้าระวังการดำเนินงานของเรือและดำเนินการมาตรการตามที่จำเป็น

๓. หน่วยตำรวจน้ำสาธารณรัฐเยอรมัน มีหน้าที่ป้องกันชายแดนทางทะเล ป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย การลักลอบเข้าเมือง การลักลอบค้ายาเสพติด ป้องกันอาชญากรรม ป้องกันสิ่งแวดล้อมทางทะเล คุ้มครองการทำประมง มีขอบเขตอำนาจตัดสินคดีในพื้นที่ชายฝั่ง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ จนถึงทะเลหลวง เป็นกำลังสำคัญในหน่วยยามฝั่งมีกำลังพล ๔๐๐ นาย เรือตรวจการณ์ขนาดใหญ่ ๖ ลำ เฮลิคอปเตอร์ ๘ เครื่อง

๔. สำนักงานขนส่งทางน้ำและเดินเรือเยอรมัน มีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยการเดินทางเรือเปิดช่องทางน้ำแข็งให้เรือผ่านได้ มีเรือเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ปฏิบัติการ ๔ ลำ

๕. หน่วยศุลกากรสาธารณรัฐเยอรมัน มีหน้าที่ตรวจสอบการขนส่งสินค้า ป้องกันการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมาย สินค้าต้องห้ามโดยเฉพาะอย่างยิ่งยาเสพติด วัตถุระเบิดอาวุธสงครามปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ปฏิบัติการด้วยเรือตรวจการณ์ความเร็วสูง ๑๑ ลำ

๖. สำนักงานเกษตรและอาหารสาธารณรัฐเยอรมัน มีหน่วยเรือตรวจการณ์ประมงทำหน้าที่คุ้มครองการทำประมงในทะเลเหนือและทะเลบอลติก ปฏิบัติการด้วยเรือตรวจการณ์ขนาดใหญ่ ๓ ลำ

อินเดีย

อินเดียมีฝั่งทะเลยาว ๖๖,๕๓๐ กิโลเมตร พื้นที่เศรษฐกิจจำเพาะ ๖,๖๖๔,๑๐ ตารางกิโลเมตร มีหน่วยงานรับผิดชอบทางทะเล ๒ หน่วย ได้แก่ กองทัพเรืออินเดีย (Indian Navy: IN) และหน่วยยามฝั่งอินเดีย (Indian Coast Guard: ICG)^{๑๖}

๑. กองทัพเรืออินเดีย รักษาผลประโยชน์ของชาติ สนองนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล ภารกิจเพื่อมนุษยธรรม การช่วยเหลือภัยพิบัติ เป็นกองทัพเรือใหญ่อันดับ ๕ ของโลก กำลังพลประจำการ ๕๐,๐๐๐ นาย หน่วยบิน ๕,๐๐๐ นาย นาวิกโยธิน ๒,๐๐๐ นาย เรือ ๑๕๕ ลำ

๒. หน่วยยามฝั่งอินเดีย เป็นผลจากความริเริ่มของกองทัพเรือและความต้องการของรัฐบาลในด้านการบังคับใช้กฎหมายในทะเลภายใต้อำนาจการควบคุมของราชอาณาจักร และเพื่อประกันถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในทะเล แต่ก็มีแนวคิดที่ว่ากิจกรรมด้านการบังคับใช้กฎหมายไม่ควรจะดำเนินการโดยกองทัพเรือเพราะอาจรบกวนการปฏิบัติหน้าที่และการฝึกของกองทัพ และเนื่องจากขณะนั้นปัญหาการลักลอบขนส่งทางทะเลเป็นปัญหาร้ายแรง คณะกรรมการจึงได้มีการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว และได้จัดตั้งหน่วยยามฝั่งขึ้นในแบบของกองทัพเรือ เพื่อเป็นหน่วยควบคุมดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยในทะเล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยคณะรัฐมนตรีจึงได้เห็นชอบและได้มีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๘

๒.๑ ภารกิจหน้าที่ หน่วยยามฝั่งเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งชาติ ในน่านน้ำของประเทศและให้บริการทางทะเล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ ประกันถึงความปลอดภัยและปกป้องเกาะแก่งต่าง ๆ สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ทางทะเล ปกป้องและช่วยเหลือชาวประมงในทะเลขณะประสบภัย รักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม รวมทั้งป้องกันและควบคุมสถานะแวดล้อมทางทะเล ให้ความช่วยเหลือสำนักงานศุลกากรและหน่วยอื่น ๆ ในการต่อต้านการลักลอบขนส่งทางทะเลโดยผิดกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายทางทะเล และดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในทะเล

๒.๒ พื้นที่ปฏิบัติการทางทะเลภายใต้อำนาจอธิปไตยของประเทศอินเดีย ประมาณ ๒.๐๑ ล้านตารางกิโลเมตร

๒.๓ กำลังในการปฏิบัติการ มีเรือลาดตระเวนขนาดใหญ่ เรือลาดตระเวนชายฝั่ง เรือเร็ว เรือสกัดกั้น เครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์ เป็นหน่วยงานที่มีอัตรากำลังทั้งหมด ๕,๔๔๐ คน

มาเลเซีย

มาเลเซียได้รวมหน่วยต่างๆ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นหน่วยเดียวเพื่อเอกภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการจัดตั้ง Malaysian Maritime Enforcement Agency (MMEA) และมีชื่อเรียกในภาษามลายูว่า Agensi Penguatkuasaan Maritim Malasain (APMM) ภายใต้การบริหารของสำนักนายกรัฐมนตรี (Prime Minister Department) ควบคุมดูแลโดยรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน.

๒๑ มี.ค.๒๕๔๙ โดยองค์กร MMEA ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบกฎหมายพระราชบัญญัติการจัดตั้ง
องค์กร MMEA (MALASIAN MARITIME ENFORCEMENT AGENCY ACT 2004 - ACT 633)^{๑๗}

๑. การประกอบกำลัง ในปัจจุบันการประกอบกำลังทั้งกำลังพล และอาวุธยุทโธปกรณ์
ต่าง ๆ นำมาจากหน่วยงานหลักที่สำคัญ ได้แก่ กองทัพเรือ ตำรวจน้ำ กรมประมง กรมศุลกากร และ
Marine Department มีอัตรากำลังพล ประมาณ ๔,๐๓๕ ตำแหน่ง มีเรือปฏิบัติการ ประมาณ ๗๒ ลำ
(กองทัพเรือ ๑๙ ตำรวจน้ำ ๑๕ กรมประมง ๑๒ ศุลกากร ๕ และ Marine Department ๒๑)
และเรือขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการจัดหาอากาศยานเพื่อใช้ปฏิบัติการด้วย

๒. พื้นที่ปฏิบัติการ แบ่งออกได้ ๓ ส่วน ได้แก่ ชายฝั่งทะเล ระยะ ๐ - ๕ ไมล์ทะเล
ใช้เรือเล็ก ทะเลน้ำตื้น ระยะ ๕ - ๕๐ ไมล์ทะเล ใช้เรือขนาดกลาง และทะเลน้ำลึก ระยะมากกว่า ๕๐ ไมล์ทะเล
ใช้เรือใหญ่

๓. โครงสร้างการแบ่งมอบพื้นที่ องค์กร MMEA มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ เมืองปูตราจายา
โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น ๕ ภูมิภาค ครอบคลุม ๑๘ พื้นที่ และ ๙ ฐาน ดังนี้

๓.๑ ทิศเหนือ สำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่บนเกาะลังกาวิ รับผิดชอบใน ๓ พื้นที่ คือ
Bukit Malut (ในเขตพื้นที่เกาะลังกาวิ) Penang และ Lumut โดยจะมีฐาน ณ Kuala Perlis, Kuala
kedah และ Kuala Kurau

๓.๒ ทิศใต้ ครอบคลุม Port Klang, Kuala Linggi (ในพื้นที่รัฐมะละกา) รัฐยะโฮร์
บารู และ Tanjung Sedili โดยมีฐานอยู่ที่ Batu Pahat และ Mersing

๓.๓ ทิศตะวันออก (เขตพื้นที่ Kuantan) ประกอบด้วย Kuantan, Kemaman
และ Tok Bali โดยมีฐานอยู่ที่ Kuala Terengganu

๓.๔ เขตพื้นที่รัฐซาราวัก ครอบคลุม Kuching, Bintulu และ Miri โดยมีฐานอยู่
ณ Tanjung Manis Rajang

๓.๕ เขตพื้นที่รัฐซาบารุห์ ครอบคลุม ๔ พื้นที่ ได้แก่ Labuan, Kota Kinabalu,
Sandakan และ Tawau โดยมีฐานตั้งอยู่ใน Lahad Datu และ Semporna

๔. โครงสร้างองค์กร ผู้อำนวยการองค์กร MMEA ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ
โดยสมเด็จพระราชาธิบดี (Agong) ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรีภายใต้การดูแลของ
รองนายกรัฐมนตรี

๕. การกิจหน้าที่ องค์กร MMEA มีอำนาจหน้าที่โดยสังเขป ดังนี้

๕.๑ บังคับใช้กฎหมายในน่านน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ ชัดขวาง ป้องกัน และกำจัดการกระทำความผิดกฎหมาย และการรุกล้ำ
รับผิดชอบในหน้าที่ “ค้นหาและช่วยเหลือ” (Search & Rescue)

๕.๓ ให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวกับอาชญากรรมเมื่อเรียกร้องโดยต่างประเทศใดๆ
ภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย Mutual Assistance in Criminal Matters Act 2002 (Act 621)

^{๑๗} นาวาเอก สิทธิพร มาศเกษม. “แนวทางปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ
ทางทะเล”. (เอกสารประจำภาค วทร. รุ่นที่ ๓๘).

๕.๔ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความปลอดภัยในบริเวณน่านน้ำ พร้อมทั้งดูแลจัดการหากมีอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นในบริเวณน่านน้ำของประเทศ

๕.๕ ทำหน้าที่การค้นหาและช่วยเหลือ ควบคุมและป้องกันการก่อมลพิษทางน้ำ ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด และป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนยาเสพติด

๕.๖ เตรียมและให้ความร่วมมือ สนับสนุนและช่วยเหลือต่อองค์การการรักษาความปลอดภัยใดๆ ของประเทศที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

โครงสร้างการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศต่าง ๆ

ประเทศต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ทางทะเลต่างมีการกำหนดโครงสร้างภาคการรักษาผลประโยชน์ของชาติหรือความมั่นคงทางทะเลมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ขึ้นกับสถานการณ์ความมั่นคง ลักษณะพื้นที่ ลักษณะสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมถึงการเมือง แต่สิ่งที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดโครงสร้าง ความมั่นคงทางทะเลของทุกชาติที่เหมือนกันคือ การรับมือกับภัยคุกคามที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้ทรัพยากรและข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งนี้จากการศึกษารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทางทะเลของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแล้วสามารถจำแนกได้ ๕ แบบดังนี้^{๑๘}

๑. **การจัดโครงสร้างไม่ชัดเจน** (การจัดหน่วยแบบไม่มีการจัดการ) มีลักษณะหน่วยต่างๆ ของรัฐทำงานที่ได้รับมอบหมายของหน่วยในลักษณะต่างคนต่างปฏิบัติงาน ถึงแม้จะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลให้หน่วยงานหลายหน่วยงานแยกกันทำงานตามที่ได้รับมอบ แต่อาจจะมีการที่ซ้ำซ้อนบ้าง โดยมากประเทศที่มีการจัดแบบนี้จะมีกองทัพเรือ และหน่วยงานภาคประชาชนพลเรือนแบบอาสาสมัครที่เข้มแข็งเพื่อรับผิดชอบงานช่วยเหลือและค้นหาผู้ประสบภัย ส่วนหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ จะประสานงานและทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายทางทะเลตามภารกิจหน้าที่ของตน โดยที่แต่ละหน่วยจะไม่มีทรัพยากรใช้ปฏิบัติงานในทะเลมาก ประเทศที่มีการจัดหน่วยลักษณะนี้ได้แก่ อังกฤษ และนิวซีแลนด์

๒. **โครงสร้างแบบมีหลายหน่วยร่วมกันทำงาน แต่มีหน่วยประสานการควบคุม** สังกัดประเทศในกลุ่มนี้มีการพัฒนาการบริหารจัดการโครงสร้างภาคความมั่นคงทางทะเลมากขึ้นจากแบบแรก โดยจัดตั้งหน่วยเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหน่วยสำหรับประสานงานหน่วยต่าง ๆ ประเทศที่มีการจัดหน่วยลักษณะนี้ได้แก่ประเทศฝรั่งเศส โปรตุเกส ออสเตรเลีย และแคนาดา รวมถึงประเทศไทย

๓. **โครงสร้างแบบให้กองทัพเรือเป็นหลัก** ในการทำหน้าที่ทั้งปวงเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงทางทะเล โดยในกองทัพเรือจะมีหน่วยยามฝั่งแบบ Naval Coastguard ทำให้กองทัพเรือทำหน้าที่ทั้งการป้องกันประเทศ และมีหน่วยงานภายใต้กองทัพเรือที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การรักษากฎหมายและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งบางประเทศจัดตั้งหน่วยขึ้นในกองทัพเรือขึ้นโดยตรง หรือบางประเทศโอนมาฝากการบังคับบัญชาเพื่อรับผิดชอบงานด้านนี้ ถึงแม้หน่วยนี้จะอยู่ภายใต้กองทัพเรือ แต่ก็มีลักษณะที่แตกต่างจากหน่วยด้านป้องกันประเทศ โดยหน่วยนี้มีการจัดโครงสร้างหน่วย หน้าที่และบุคลากรสำหรับทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและการช่วยเหลือ

^{๑๘} นาวาเอก กิตติพงษ์ จันทรสมุทร. “การปฏิรูปภาคความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทย (Maritime Security Sector Reform for Thailand)”. (เอกสารประจำภาค วทร. รุ่นที่ ๔๗). หน้า ๖๐ – ๖๑.

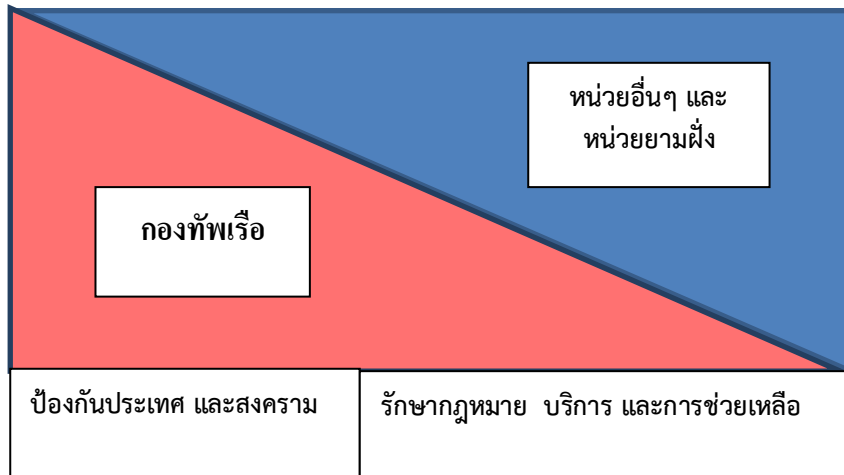
ผู้ประสพภัยที่ชัดเจน โดยมีการประสานการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับหน่วยกำลังรบของกองทัพเรือ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนต่าง ๆ จากกองทัพเรือ เช่น ท่าเรือ อุ้งข้อม หรือการส่งกำลังบำรุงอื่น ๆ ในบางประเทศ หน่วยลักษณะนี้จัดกำลังพลและเรือจากกองทัพเรือไปขึ้นการบังคับบัญชากับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ เช่นกระทรวงคมนาคม ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ได้แก่ ประเทศนอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ อิตาลี ซิสี เปรู อูรูไว บราซิล อาร์เจนตินาและปากีสถาน

๔. โครงสร้างที่มีการจัดแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจนแต่หน่วยรับผิดชอบการรักษากฎหมายในทะเลจะมีขนาดเล็ก โดยมากจะมอบให้หน่วยงานนี้ไปอยู่ภายใต้ตำรวจ โดยมีหน้าที่รักษากฎหมายทั้งปวงในทะเลและการช่วยผู้ประสพภัยด้วย ส่วนกองทัพเรือรับผิดชอบหน้าที่ป้องกันประเทศ แต่อย่างไรก็ตามบางประเทศอาจจะมีหน่วยประสานการปฏิบัติอยู่ด้วย ส่วนมากประเทศที่มีการจัดโครงสร้างลักษณะนี้จะเป็นประเทศที่มีพื้นที่ทางทะเลขนาดเล็ก ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ฮองกง ไชปัสและเฮติ

๕. โครงสร้างการจำกัดความมั่นคงทางทะเลแบบสมบูรณ์ การจัดโครงสร้างจะมีกองทัพเรือและหน่วยยามฝั่งแยกจากกัน โดยหน่วยยามฝั่งเป็นหน่วยอิสระขึ้นตรงกับกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นกระทรวงกลาโหมก็ได้ โดยหน่วยยามฝั่งรูปแบบนี้จะมีโครงสร้าง กำลังงบประมาณ และอำนาจตามกฎหมายรองรับที่ชัดเจน รวมทั้งจะเป็นหน่วยที่แยกออกจากกองทัพเรือ การจัดลักษณะนี้จะใช้งบประมาณสูง โดยมากจะเป็นประเทศใหญ่ที่มีผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลสูง เช่นกัน ได้แก่ สหรัฐฯ มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม ศรีลังกา สวีเดน เยอรมัน ตุรกี รัสเซีย อินเดีย บังคลาเทศ กรีซ ไต้หวัน จีน (เพิ่งตั้งหน่วย State Oceanic Administration ขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๒๐๑๓)

การบริหารจัดการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศต่างๆ พบว่าการจัดหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) เป็นโครงสร้างการจำกัดความมั่นคงทางทะเลแบบสมบูรณ์ มีการจัดหน่วยแยกหน้าที่ระหว่างการป้องกันประเทศและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สูงที่สุด แต่ก็มีค่าใช้จ่ายสูงเช่นกัน ซึ่งจะเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดีมีผลประโยชน์ทางทะเลสูง ส่วนประเทศเล็ก ๆ และมีพื้นที่ทางทะเลไม่มาก จะมอบการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้กับหน่วยงานตำรวจ แต่หากเป็นประเทศที่มีผลประโยชน์ทางทะเลปานกลางถึงมาก และคำนึงด้านการใช้งบประมาณที่คุ้มค่า ก็จะทำให้การรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้ภายใต้กองทัพเรือ ในลักษณะ Naval Coastguard หรือใช้โครงสร้างแบบมีหลายหน่วยร่วมกันทำงาน โดยมีหน่วยประสานหรืออำนวยการปฏิบัติ ควบคุม สั่งการ กำกับดูแล ความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ดูแผนภาพที่ ๒ - ๒)

แผนภาพที่ ๒ - ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการป้องกันประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล^{๑๙}

ที่มา : รพจ.ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ที่ผ่านมา มีผลงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงแนวทางการใช้กำลังอำนาจของชาติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีสาระสำคัญ ดังนี้

การบูรณาการกำลังอำนาจของชาติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล^{๒๐}

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รัฐบาลได้กำหนดนโยบายออกมาเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ อันประกอบด้วย นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งแต่เดิมนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนดังกล่าวขาดความสอดคล้องกัน ต่อมาได้มีการกำหนดให้สอดคล้องกันมากขึ้น

โดยเฉพาะร่างนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ และร่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ แต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ยังมีการกำหนดในเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการใช้ประโยชน์จากทะเลน้อยมาก ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้อง

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๐} พลเรือตรี วิพากษ์ น้อยจินดา และคณะ. “การบูรณาการกำลังอำนาจของชาติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. (เอกสารวิจัยกลุ่ม, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร). ๒๕๕๖.

กับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถถ่ายทอดลงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตอบสนองต่อการปฏิบัติ ตามนโยบาย ขาดการบูรณาการกำลังอำนาจของชาติที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการปฏิบัติ สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลมีความผันผวน แปรเปลี่ยน รุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น การเกิดภัยพิบัติ และอุบัติเหตุที่ทวีความรุนแรงและมีจำนวนมากยิ่งขึ้น

ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจำเป็นต้องระดมกำลังอำนาจของชาติที่มีอยู่ ทุกด้านร่วมกันอย่างบูรณาการและสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน มีการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย โครงการแผนการปฏิบัติ งบประมาณ และมาตรการตรวจสอบให้มีการปฏิบัติที่นำไปสู่ ความสำเร็จในการป้องกัน รักษา และการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมทางทะเล หน่วยงานรับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการ พัฒนาศักยภาพความมั่นคงทางทะเล คุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล สร้างความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล สร้างความสมดุลและความยั่งยืนของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมทางทะเล พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรความรู้ และความตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ของทะเล และการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ

หน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล คือศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ขึ้นตรงต่อสภาความมั่นคง แห่งชาติ โดยมีกองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ แต่ผลการดำเนินการยังไม่สามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ศรชล. เป็นเพียงศูนย์ประสานงานไม่ใช่ ศูนย์อำนวยการ จึงไม่มีอำนาจสั่งการ อีกทั้งงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการไม่ได้มีการจัดสรร ให้โดยเฉพาะ ต้องใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยเอง ทำให้ขาดความร่วมมือและเอาใจใส่ในการ ปฏิบัติการร่วมกัน แต่ละหน่วยจะพยายามจัดหาเรือเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลในการปฏิบัติ หน้าที่ของตน จึงเป็นการไม่คุ้มค่าเพราะเรือมีราคาแพงควรให้ปฏิบัติหน้าที่แบบรวมการในแต่ละพื้นที่ มากกว่าการแยกปฏิบัติตามสาขา

ผลการวิจัย

๑. ให้ สมช. เป็นเจ้าของเรื่องในการเร่งรัดให้มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติ ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหลังจากการให้สัตยาบัน ต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ และปรับปรุงกฎหมายภายใน ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

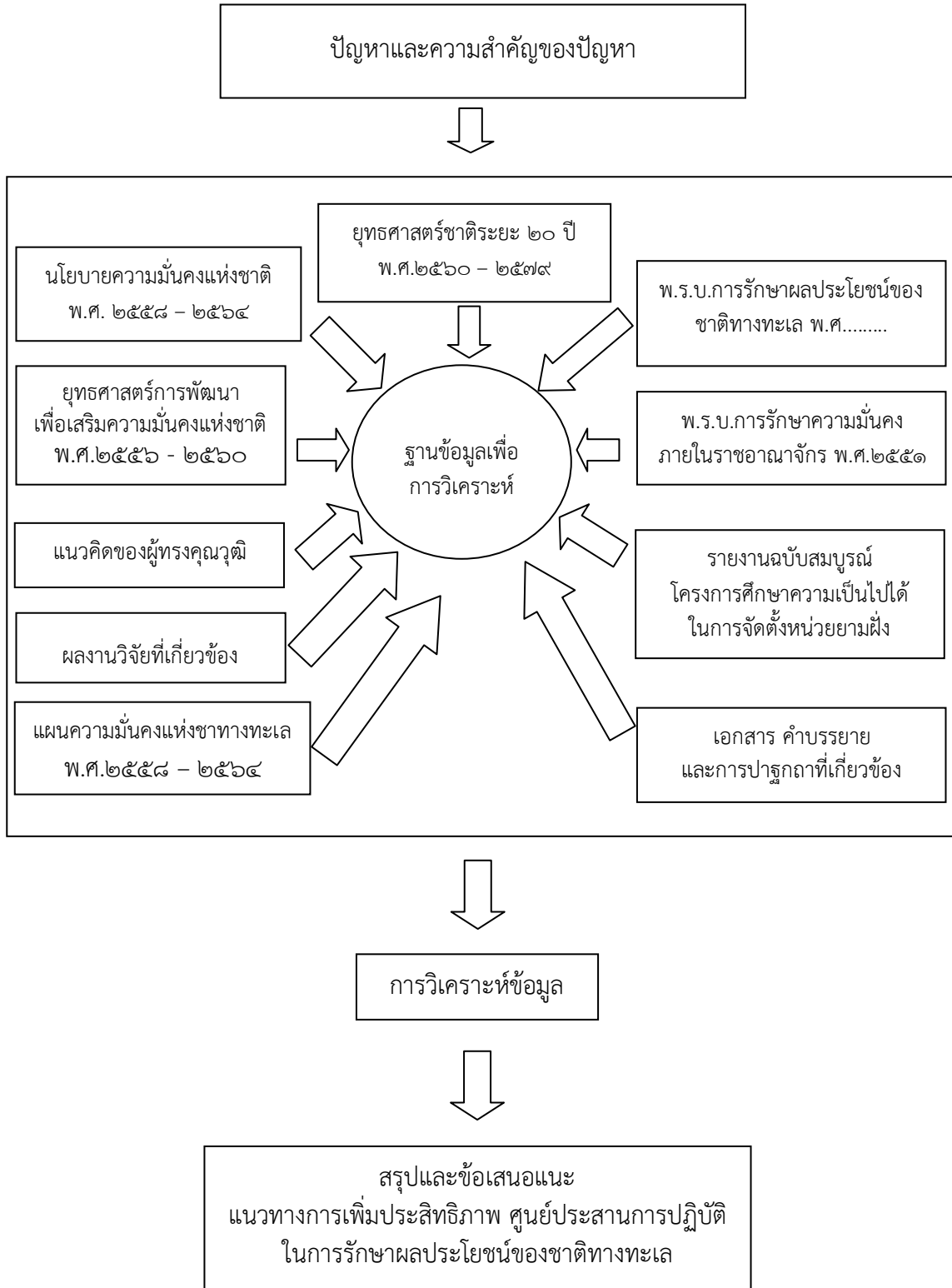
๒. ให้ สมช. พิจารณาเสนอขออนุมัติปรับโครงสร้างองค์กรของรัฐในการบริหารจัดการ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้คือ

๒.๑ ระดับนโยบาย มีคณะกรรมการนโยบายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงเป็นประธานฯ และมีรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ผู้บังคับบัญชาหน่วยที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บทและมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติของ ศรชล. ให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บทและมาตรการที่กำหนด

๒.๒ ระดับอำนาจการ ปรับบทบาทของ ศรชล. จากเดิมที่เป็นเพียง “ศูนย์ประสานงาน” ให้เป็น “ศูนย์อำนาจการ” มีหน้าที่อำนาจการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีแผนปฏิบัติงาน และแผนงบประมาณที่สามารถเสนอขออนุมัติจากรัฐบาลได้โดยตรง โดยอาจออกเป็นระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีจากความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งจะสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว หรือออกเป็นพระราชบัญญัติผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติก็จะใช้เวลาในขั้นตอนต่างๆ มากขึ้น มีคณะกรรมการศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลซึ่งมี ผบ.ทร. เป็นประธานฯ และมีอธิบดีและผู้บัญชาการหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ ทำหน้าที่อำนาจการ กำกับ การกำลังของหน่วยต่างๆที่เข้าร่วมปฏิบัติใน ศรชล. และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ และองค์กรหรือหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือ จากภาคประชาชนในการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒.๓ ระดับปฏิบัติการ มีศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล ภาค ๑ - ๓ เป็นหน่วยปฏิบัติ ขึ้นการบังคับบัญชากับ ศรชล. มีคณะกรรมการศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลภาคที่ ๑ - ๓ ซึ่งมี ผบ.ทร.ภ. ๑ - ๓ เป็นประธานฯ และมีผู้ว่าราชการจังหวัด ชายทะเลในเขตพื้นที่และผู้แทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีหน้าที่ กำกับ ดูแล การปฏิบัติของกำลังใน ศรชล. ภาคที่ ๑ - ๓

แผนภาพที่ ๒ - ๓ กรอบความคิดของการวิจัย

สรุป

ทะเลมีประโยชน์มหาศาลแก่มวลมนุษย์มาตั้งแต่มนุษย์รู้จักทะเล สำหรับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยนับว่ามีมูลค่ามหาศาล ซึ่งนำพาประโยชน์สู่ประชาชนและเศรษฐกิจในแผ่นดิน หากประเทศไทยไม่มีทะเลแล้ว ศักยภาพและสถานะต่างๆ ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศของประเทศไทยย่อมเปลี่ยนไปอย่างมาก ที่สำคัญประเทศไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก และการค้าเหล่านี้ใช้การขนส่งทางทะเลมากกว่าร้อยละ ๙๐ ผลประโยชน์จากทะเลในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มีมูลค่าที่สูงมาก ทำให้ทะเลเป็นผลประโยชน์ของชาติในระดับสำคัญ (Vital Interests) ที่รัฐบาลและประชาชนจะต้องปกป้องและดูแลรักษา

ปัญหาทางทะเลของประเทศไทย แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มและสัมพันธ์กันได้แก่ กลุ่มปัญหาแรกได้แก่การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของรัฐ ซึ่งเกิดจากการขาดการประสานงานบูรณาการและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ การขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความล้าสมัยและมีความซ้ำซ้อน กลุ่มปัญหาที่สองเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพและการควบคุมในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การก่อมลพิษทางทะเล การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) และกลุ่มปัญหาที่สามได้แก่ภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ จากการที่ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเปิด และขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเล ทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมายและมีลักษณะข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้ายโจรสลัด จากสภาพการณ์ของปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบริหารจัดการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศต่างๆ พบว่าการจัดหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) เป็นโครงสร้างการจัดภาคความมั่นคงทางทะเลแบบสมบูรณ์มีการจัดหน่วยแยกหน้าที่ระหว่างการป้องกันประเทศและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สูงที่สุด แต่ก็มีค่าใช้จ่ายสูงเช่นกัน ซึ่งจะเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดีมีผลประโยชน์ทางทะเลสูง ส่วนประเทศเล็ก ๆ และมีพื้นที่ทางทะเลไม่มาก จะมอบการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้กับหน่วยงานตำรวจ แต่หากเป็นประเทศที่มีผลประโยชน์ทางทะเลปานกลางถึงมาก และคำนึงด้านการใช้งบประมาณที่คุ้มค่า ก็จะทำให้การรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้ภายใต้กองทัพเรือ ในลักษณะ Naval Coastguard หรือใช้โครงสร้างแบบมีหลายหน่วยร่วมกันทำงาน โดยมีหน่วยประสานหรืออำนวยการปฏิบัติ ควบคุม สั่งการ กำกับดูแลความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ควรปรับบทบาท ศรชล. จากลักษณะ “ศูนย์ประสานงาน” ให้เป็น “ศูนย์อำนวยการ” เพื่อให้สามารถบริหารและบูรณาการหน่วยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจากการศึกษาโครงสร้างของ กอ.รมน. พบว่า

มีความเหมาะสมสามารถที่จะนำมาเทียบเคียงในการกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีประสิทธิภาพได้

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทย กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ทำหน้าที่ ซึ่งจากการปฏิบัติที่ผ่านมามีข้อจำกัดทั้งด้านภารกิจ งบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลต่อไป

บทที่ ๓

การปฏิบัติงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือเรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” จัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๐ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก กำกับดูแลและประสานการปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและนโยบายความมั่นคงของชาติทางทะเล

หน่วยปฏิบัติการหลักทางทะเลใน ศรชล. ทั้ง ๖ หน่วยงาน ต่างมีบทบาทและหน้าที่ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกันไป แต่ทุกหน่วยงานดังกล่าวล้วนมีหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติทางทะเลร่วมกัน การวิจัยในบทนี้จะวิเคราะห์ให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทางทะเลของ ศรชล. ปัญหาการปฏิบัติงานของ ศรชล. การกระทำผิดกฎหมายในทะเลในรูปแบบต่างๆ และการวิเคราะห์ ศรชล. กับร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.....

การจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล^๑

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือเรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๐ และได้จัดพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อ ๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๑ ณ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน ช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเล ทั้งนี้ทุกหน่วยงานยังคงปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงานเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

^๑ กองทัพเรือ. “ผลการปฏิบัติงาน ศรชล. ประจำปี ๒๕๕๙”. เข้าถึงได้จาก : <http://www.civil.navy.mi.th/sonchonindex.html>, ๒๕๕๙.

๑. ส่วนราชการที่เข้าร่วมใน ศรชล.

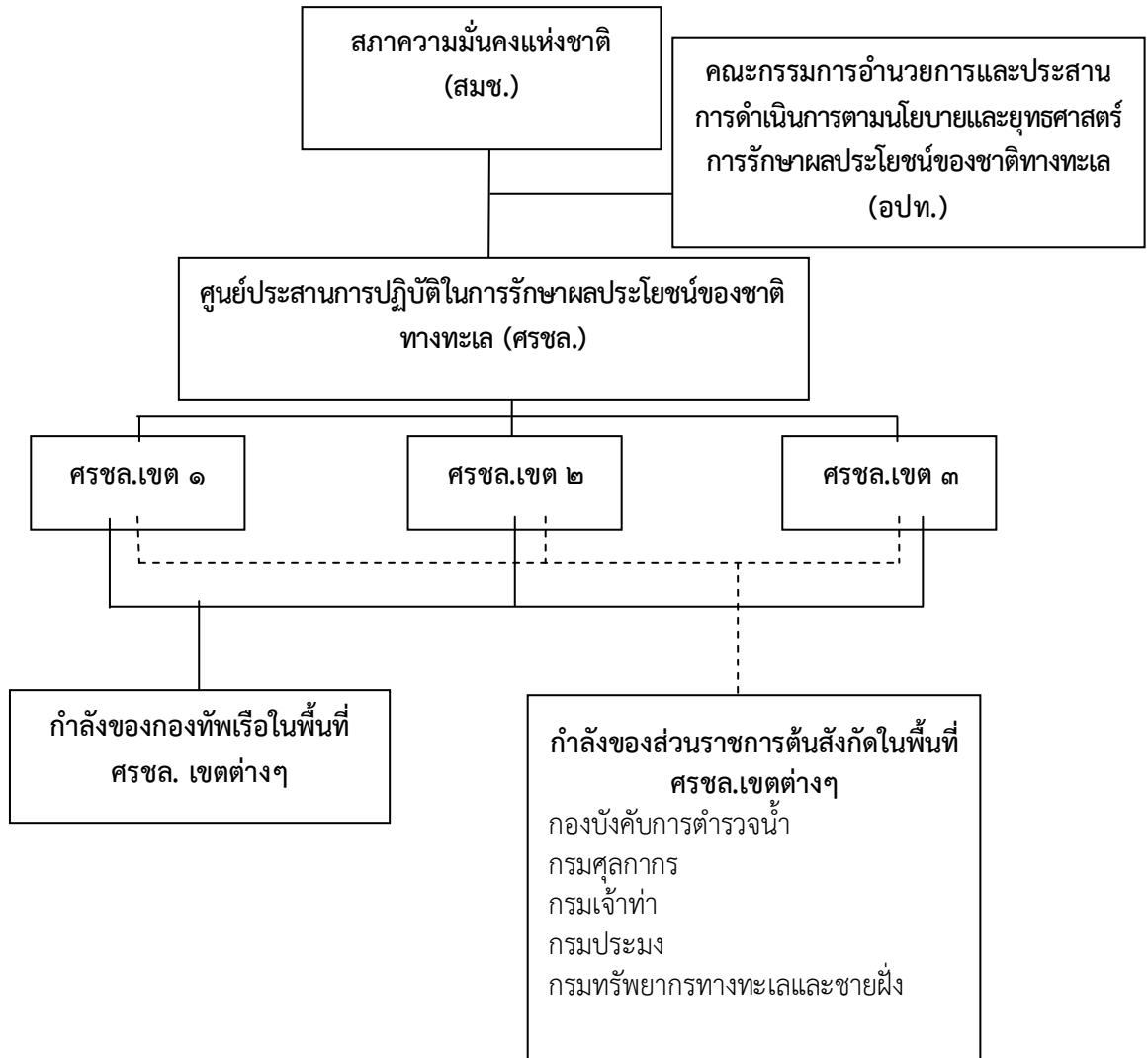
ส่วนราชการที่เข้าร่วมปฏิบัติงานใน ศรชล. ได้แก่ ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางทะเล แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ หน่วยปฏิบัติการหลัก และหน่วยปฏิบัติการร่วม ดังนี้

๑.๑ หน่วยปฏิบัติการหลัก คือ หน่วยที่มีกำลังทางเรือที่สามารถออกปฏิบัติงานในทะเล สามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติและบังคับใช้กฎหมายในทะเลได้ ประกอบด้วย ๖ หน่วยงาน/ส่วนราชการ ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๒ หน่วยปฏิบัติการร่วม คือ หน่วยงาน/ส่วนราชการ ที่มีบทบาทหน้าที่หรือความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับงานหรือกิจการต่างๆ ทางทะเล ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมศิลปากร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานอัยการสูงสุด และส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเล

แผนภาพที่ ๓ - ๑ ภาพแสดงสายการบังคับบัญชาและการประสานการปฏิบัติ^๒

สายการบังคับบัญชาและการประสานการปฏิบัติ

หมายเหตุ การบังคับบัญชา _____
 การประสานการปฏิบัติ - - - - -

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ, กองทัพเรือ, ๒๕๕๙.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

๒. หน้าที่ของ ศรชล.

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก กำกับดูแลและประสานการปฏิบัติ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ในส่วน ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและนโยบายความมั่นคงของชาติทางทะเล ดังนี้

๒.๑ ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามการ กระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนดูแลความสงบเรียบร้อยกิจกรรมทางทะเลอื่นๆ ในส่วน ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

๒.๒ ประสานการปฏิบัติในระดับนโยบายกับคณะกรรมการอำนวยความสะดวกและประสาน การดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อปท.) และส่วน ราชการต่างๆ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

๒.๓ รวบรวมข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเล และกระจาย ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

๒.๔ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ใน ศรชล. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน และผลการปฏิบัติของหน่วยงานใน ศรชล.

๒.๕ อำนาจการ ควบคุม และกำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์ประสาน การปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต (ศรชล.เขต) ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานกับ หน่วยงาน ศรชล. ในพื้นที่ โดยมีการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบเป็น ๓ เขต ดังนี้

๒.๕.๑ ศรชล.เขต ๑ มีพื้นที่รับผิดชอบบริเวณอ่าวไทยตอนบน ซึ่งรวมถึงอ่าวไทย รูปตัว ก. ลงมาจนถึงเส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกองบังคับการ ศรชล.เขต ๑ (บก.ศรชล.เขต ๑) อยู่ที่ กองบัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๒.๕.๒ ศรชล.เขต ๒ มีพื้นที่รับผิดชอบบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง ตั้งแต่เส้นแนว รอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงมาจนถึงชายแดนทางทะเลติดต่อกับประเทศ มาเลเซีย มีกองบังคับการ ศรชล.เขต ๒ (บก.ศรชล.เขต ๒) อยู่ที่ กองบัญชาการทัพเรือภาคที่ ๒ อำเภอมือเมือง จังหวัดสงขลา

๒.๕.๓ ศรชล.เขต ๓ มีพื้นที่รับผิดชอบด้านฝั่งทะเลอันดามัน มีกองบังคับการ ศรชล.เขต ๓ (บก.ศรชล.เขต ๓) ตั้งอยู่ที่ กองบัญชาการทัพเรือภาคที่ ๓ อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต

๒.๖ ปฏิบัติงานตามแผนและงานพิเศษอื่นๆ ตามที่ สมช. หรือรัฐบาลจะมอบหมาย

แผนภาพที่ ๓ - ๒ ภาพแสดงการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ^๓

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ, กองทัพเรือ, ๒๕๕๙.

๓. การแบ่งมอบหน้าที่ให้ ศรีชล.เขต

ศรีชล.เขต มีหน้าที่ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานใน ศรีชล. ในพื้นที่ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลต่างๆ การช่วยเหลือประชาชน การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติและกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่รับผิดชอบ โดยประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ อย่างใกล้ชิด ในการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ การรักษากฎหมายในทะเล มุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายโดยการใช้การคมนาคมขนส่งทางทะเล ได้แก่

๓.๑.๑ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๓.๑.๒ การป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงการขนส่งสินค้า
เลี้ยงภาษีศุลกากร

๓.๑.๓ การป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

๓.๑.๔ การป้องกันและปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

๓.๑.๕ การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายประมง

๓.๑.๖ การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ต่างๆ

๓.๑.๗ การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ

๓.๑.๘ การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๙ การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน

๓.๑.๑๐ การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิต

ปิโตรเลียมในทะเล

^๓ เรื่องเดียวกัน.

- ๓.๑.๑๑ การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมาย
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- ๓.๒ การช่วยเหลือประชาชนและผู้ประสบภัยทางทะเล
- ๓.๓ การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้แก่
- ๓.๓.๑ การช่วยเหลือและคุ้มครองการทำประมงที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต
- ๓.๓.๒ การควบคุมและตรวจตราการสัญจรทางทะเล
- ๓.๓.๓ การคุ้มครองแท่นขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม/แหล่งทรัพยากรทางทะเล
- ๓.๓.๔ การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและบริเวณชายฝั่ง
- ๓.๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล ได้แก่
- ๓.๔.๑ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
- ๓.๔.๒ การป้องกันและขจัดคราบน้ำมันและมลพิษต่างๆ ในทะเล
- ๓.๕ สนับสนุนการปฏิบัติการกิจของศูนย์ฯ ที่ได้รับการจัดตั้งอยู่แล้ว ได้แก่
- ๓.๕.๑ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง
- ๓.๕.๒ ศูนย์ประสานงานค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมง
- ๓.๕.๓ ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน
- ๓.๖ ภารกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล และสภาความมั่นคงแห่งชาติ
เช่น เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือด้านการก่อการร้ายในทะเล

บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานทางทะเลที่รับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล

หน่วยงานของทางราชการที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะของการประสานการปฏิบัติภายใต้โครงสร้างของศูนย์ประสานการปฏิบัติ
ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งมีหลายหน่วยงาน ขึ้นตรงกับหลายกระทรวง
แต่สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ หน่วยปฏิบัติการหลัก และหน่วยปฏิบัติการร่วม ในจำนวนนี้
มีหน่วยงานที่มีกำลังทางเรือ ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในฐานะหน่วยปฏิบัติการหลักในทะเลจำนวน
๖ หน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ การจัดส่วนราชการ และกำลังทางเรือ สรุปได้ดังนี้

กองทัพเรือ

ภารกิจหน้าที่

กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการ
เกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารเรือ
เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ^๔ ซึ่งกองทัพเรือได้กำหนดการปฏิบัติ ดังนี้

^๔ กระทรวงกลาโหม. “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑”.

๑. การกิจในยามสงคราม เป็นการป้องกันประเทศทางทะเล ดำรงการคมนาคมทางทะเลเข้าสู่อ่าวไทยและท่าเรือด้านทะเลอันดามัน ปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกสนับสนุนปฏิบัติการทางบกบริเวณชายฝั่งและในพื้นที่รับผิดชอบ ป้องกันภัยทางอากาศในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และสนับสนุนการละเลียงทางทะเล

๒. การกิจในยามสงบ เป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล เข้าร่วมการสนับสนุนหน่วยทหารต่างๆ ในการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและชายฝั่ง ให้การคุ้มครองเรือประมงและผู้ประกอบอาชีพทางทะเลที่ประกอบอาชีพสุจริตในอาณาเขตทางทะเลของไทยและพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม รวมทั้งการขจัดมลภาวะทางทะเล เช่น การขจัดคราบน้ำมัน การสำรวจทางสมุทรศาสตร์และอุทกศาสตร์ การจัดสร้างแผนที่และที่หมายในการเดินเรือ รวมทั้งการสนับสนุนการลำเลียงขนส่งทางทะเล

บทบาทของกองทัพเรือ^๕

จากภารกิจของ ทร. และหลักนิยมของการใช้กำลังทางเรือ สามารถสรุปบทบาทของ ทร. ได้ ๓ บทบาท คือ

๑. การปฏิบัติการทางทหาร (Military Role) เป็นบทบาทในการปฏิบัติการทางเรือเพื่อป้องกันประเทศในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่กระทบต่ออาณาจอธิปไตยและเอกราชของประเทศซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังทางเรือที่เข้มแข็งปฏิบัติการด้วยความเฉียบขาด รุนแรง และเด็ดขาด

๒. การรักษากฎหมายและช่วยเหลือ (Constabulary Role) เป็นบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การรักษากฎหมายตามที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ ๒๙ ฉบับ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ

๓. การสนับสนุนกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role) เป็นบทบาทในการใช้กำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และใช้แสดงกำลังเพื่อสนับสนุนการเจรจาต่อรองเมื่อมีการขัดกันผลประโยชน์ของชาติหรือเหตุการณ์วิกฤติที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติโดยตรง

การจัดส่วนราชการและกำลังทางเรือ

การจัดส่วนราชการของกองทัพเรือ ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓๖ หน่วยขึ้นตรง และเพื่อความสะดวกในการบริหาร กองทัพเรือได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้ ส่วนบัญชาการ ส่วนกำลังรบ ประกอบด้วย กองเรือยุทธการ ทหารเรือภาคที่ ๑ (ทรภ.๑) ทหารเรือภาคที่ ๒ (ทรภ.๒) ทหารเรือภาคที่ ๓ (ทรภ.๓) หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง ฐานทัพเรือสัตหีบ ฐานทัพเรือกรุงเทพ กรมสารวัตรทหารเรือ ส่วนยุทธบริการ และส่วนการศึกษาวิจัย^๖

^๕ กองทัพเรือ. “นโยบายกองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๒”.

^๖ กองบัญชาการกองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม. “พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการกองทัพเรือ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑”.

กำลังทางเรือของกองทัพเรือประกอบด้วย เรือรบ เรือช่วยรบประเภทต่างๆ ประมาณ ๒๐๐ ลำ ในจำนวนนี้ ประกอบด้วย เรือรบที่เป็นเรือตรวจการณ์ประเภทต่างๆ รวม ๖๔ ลำ ได้แก่ เรือตรวจการณ์ไกลฝั่ง ๒ ลำ เรือตรวจการณ์ปราบเรือดำน้ำ ๓ ลำ เรือตรวจการณ์ปืน ๙ ลำ เรือตรวจการณ์ไกลฝั่ง ๒๕ ลำ และเรือตรวจการณ์ชายฝั่ง ๒๗ ลำ อากาศยานประมาณ ๖๐ เครื่อง โดยกำลังทางเรือส่วนใหญ่และอากาศยานเหล่านี้อยู่ในสังกัดของกองเรือยุทธการ มีการจัดกำลังให้กับหน่วยปฏิบัติการของกองทัพเรือ ซึ่งประกอบด้วย ทหารเรือภาคที่ ๑ ทหารเรือภาคที่ ๒ และทหารเรือภาคที่ ๓ กำลังทางเรือเหล่านี้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล ทั้งในยามสงบและยามสงคราม

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ทหารเรือ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายปรากฏตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. พ.ร.บ. ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๔

๒. พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องอุปโภคและบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.๒๔๘๘

๓. พ.ร.บ. การส่งออกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ.๒๕๒๒

๔. พ.ร.บ. สำรองและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.๒๔๘๙

๕. พ.ร.บ. แร่ พ.ศ.๒๕๑๐

๖. พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

๗. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒

๘. พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.๒๕๑๘

๙. พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.๒๕๓๓

๑๐. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

๑๑. พ.ร.บ. การประมง พ.ศ.๒๔๙๐

๑๒. พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.๒๔๘๒

๑๓. พ.ร.บ. เรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑

๑๔. พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖

๑๕. พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ.๒๔๖๙

๑๖. พ.ร.ก. ควบคุมสินค้าตามแนวชายแดน

๑๗. พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๔๕๗

๑๘. พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ.๒๔๕๗

๑๙. พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗

๒๐. พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๔๐๔

๒๑. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔

๒๒. พ.ร.บ. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕

๒๓. พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.๒๕๓๐
๒๔. พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕
๒๕. ประกาศของคณะปฏิวัติที่ ๑๐๓ ลง วันที่ ๑๖ มี.ค.๑๕
๒๖. ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙ (ออกตาม ป.ว.๑๐๓)
๒๗. พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๑
๒๘. พ.ร.บ. เงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗ (ออกตาม ป.ว. ๑๐๓)

นอกจากกฎหมายภายในต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีอำนาจตามกฎหมายระหว่างประเทศในการไล่ติดตาม (Hot pursuit) การตรวจเยี่ยมเรือในทะเลหลวง (Right of Visit) ด้วย

หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

๑. ศูนย์ยุทธการของกองทัพเรือ
๒. ศูนย์ประสานงานค้นหา และช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมงภัย
๓. ศูนย์ประสานงานป้องกันภัยทางอากาศ
๔. ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนไทย – กัมพูชา
๕. ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนทางทะเลไทย – พม่า
๖. ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนทางไทย – ลาว
๗. ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนทางไทย – มาเลเซีย
๘. ศูนย์คุ้มครองเรือประมง
๙. ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติในทะเล
๑๐. ศูนย์คุ้มครองป้องกันเรือประมงชายแดน
๑๑. ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพเรือ
๑๒. ศูนย์คุ้มครองแหล่งผลิต และระบบขนส่งปิโตรเลียมในทะเล
๑๓. ศูนย์ประสานงานการป้องกันภัย และปราบปรามการจารกรรมทางน้ำของ ทร.
๑๔. ศูนย์อำนวยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันกองทัพเรือ
๑๕. ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกองทัพเรือ
๑๖. ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

กองบังคับการตำรวจน้ำ

ภารกิจหน้าที่

กองบังคับการตำรวจน้ำ (ตรน.) เป็นส่วนราชการในกองบัญชาการสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่และรับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทย ท่าเรือ ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย เขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย และในเขตอำนาจการรับผิดชอบอื่นๆ รวมทั้ง

การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย แบ่งออกเป็น กองกำกับการฝ่ายปฏิบัติการทางเรือ กองกำกับการ ๑ (กรุงเทพมหานคร) กองกำกับการ ๒ (ชลบุรี) กองกำกับการ ๓ (สุราษฎร์ธานี) กองกำกับการ ๔ (สงขลา) กองกำกับการ ๕ (ภูเก็ต) กองกำกับการ ๖ (หนองคาย) ทั้งนี้กำลังทางเรือของกองบังคับการตำรวจน้ำมีเรือตรวจการณ์อยู่ในสังกัด ๑๘๕ ลำ

อำนาจหน้าที่

๑. ตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กองบังคับการตำรวจน้ำ มีอำนาจหน้าที่

๑.๑ รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทย ท่าเรือชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทยรวมทั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวง เฉพาะเรือไทย และในเขตอำนาจการรับผิดชอบอื่นๆ

๑.๒ ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๓๒ กำหนดให้กองบังคับการตำรวจน้ำ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา และเฉพาะอย่างยิ่ง ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร การประมง คนเข้าเมือง การเดินเรือในน่านน้ำไทย สำรวจและห้ามกักขังควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภค และของอื่นๆ ในภาวะคับขัน การส่งออกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า รักษาสวัสดิภาพในน่านน้ำไทยในท่าเรือ ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย และในเขตทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย รวมทั้งรักษาความปลอดภัยพระราชจักรีวงศ์และบุคคลสำคัญทางน้ำ ค้นหาและช่วยเหลือ อากาศยาน ผู้ประสบภัยทางทะเล แม่น้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจหรือการร่วมกับกำลังทหารบริเวณชายแดน และเสริมกำลังให้กับกองทัพบกและกองทัพเรือในยามไม่ปกติ

กรมศุลกากร

ภารกิจหน้าที่

กรมศุลกากร (ศก.) เป็นส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๐ และ ๑๑ โดยมีกฎหมายที่รับผิดชอบหลักคือ พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๙ และ พ.ร.ก.พิกัดอัตราศุลกากร รวมทั้งกฎหมายที่รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.๒๕๘๑ มีหน้าที่จัดเก็บภาษีและส่งเสริมการส่งออก ตลอดจนการป้องกันและปราบปราม ส่วนสืบสวนปราบปราม ๒ สำนักงาน รับผิดชอบสืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทางทะเลและ

อ่าวไทย ทะเลอันดามัน พื้นที่ต่อเนื่องทางบก^๗ ทั้งนี้ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นั้น จะอยู่ในส่วนรับผิดชอบของสำนักงานสืบสวนและปราบปราม (สสป.) โดยในพื้นที่ทะเลอันดามัน นั้น หน่วยที่มีหน้าที่รับผิดชอบประกอบด้วย หน่วยสืบสวนและปราบปรามระนอง หน่วยสืบสวนและปราบปรามภูเก็ต และหน่วยสืบสวนและปราบปรามสตูล โดยการปฏิบัติงานที่ผ่านมามีอุปสรรคเกี่ยวกับขนาดของเรือตรวจการณ์ที่ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ไม่สามารถออกปฏิบัติการได้ไกลฝั่งมากนักและความคงทนทะเลน้อย รวมทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ^๘

อำนาจหน้าที่

การป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรทางทะเลในความรับผิดชอบของส่วนปราบปรามทางทะเล สำนักสืบสวนและปราบปราม มีหน้าที่และรับผิดชอบเป็นการภายใน ดังนี้คือ

๑. สืบสวนและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามัน รวมทั้งตรวจการณ์และตรวจค้นยานพาหนะ
๒. สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล
๓. ตรวจรับและแจ้งข่าวเรือที่เข้า - ออก ผ่านด่านตรวจสมุทรปราการ
๔. จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมเรือต่างประเทศจอดในท่า และ/หรือ เรือเที่ยวขาออก จนถึงด่านตรวจสมุทรปราการ ในกรณีที่สาเหตุสงสัยว่าจะมีการลักลอบหนีศุลกากร
๕. ตรวจค้นเรือเดินต่างประเทศ เรือค้าชายฝั่ง ตลอดจนยานพาหนะทางน้ำอื่นๆ
๖. ตรวจปล่อยผู้โดยสารและของติดตัวผู้โดยสาร
๗. ควบคุมการนำเสบียงเรือ ของใช้สำหรับเรือ ของใช้ส่วนตัวลูกเรือ และอุปกรณ์ช่วยเหลือการขึ้น - ลงเรือ
๘. จัดเก็บและนำส่งเงินอากรปากกระวางและค่าธรรมเนียมต่างๆ
๙. ควบคุมการขนาน้ำมันเชื้อเพลิงเติมเรือที่เดินทางไปต่างประเทศ และจัดเก็บเอกสารส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคืนภาษีอากรและเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
๑๐. ปฏิบัติพิธีการศุลกากรว่าด้วยเรือค้าชายฝั่ง
๑๑. จำลองเอกสารและออกใบรับรองสินค้าชายฝั่ง ใบรับรองผ่านด่านยางพารา และใบรับรองอื่น

ส่วนปราบปรามทางทะเลยังปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานกับส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง พืชเศรษฐกิจและ

^๗ กรมศุลกากร. “เรื่องขอความอนุเคราะห์สนับสนุนข้อมูลการวิจัย อ่างในเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง เสนอต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. พ.ศ.๒๕๕๓”. หนังสือราชการ ที่ กค.๐๕๒๑(๔)/๔๘๗ ลง ๓๑ มี.ค.๕๒.

^๘ กรมศุลกากร. ระเบียบกรมศุลกากรที่ ๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ อ่างในเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง เสนอต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. พ.ศ.๒๕๕๓.

สินค้าอื่นๆ และการสนับสนุน การประสานให้ความร่วมมือและคณะกรรมการในการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย โดยมีฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอ่าวไทย ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอันดามัน และฝ่ายตรวจรับเรือในท่า ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ และมีความรับผิดชอบเป็นการภายใน ดังนี้คือ

๑. ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอ่าวไทย มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลด้านอ่าวไทย ตั้งแต่จังหวัดตราด (อ.คลองใหญ่) จรดจังหวัดนราธิวาส (ตากใบ) รวมทั้งตรวจการณ์และตรวจค้นยานพาหนะทางน้ำ สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล

๒. ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอันดามัน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลอันดามัน ตั้งแต่จังหวัดระนองจรดจังหวัดสตูล รวมทั้งตรวจการณ์ และตรวจค้นยานพาหนะทางน้ำ สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล

๓. ฝ่ายตรวจรับเรือในท่า มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับ และควบคุมเรือที่เดินทางเข้าในเขตท่าเรือกรุงเทพ และท่าเรือที่มีการนำเข้า - ออก ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และปฏิบัติพิธีการศุลกากรว่าด้วยเรือสินค้า ชายฝั่ง แบ่งงานออกเป็น ๓ หน่วย คือ

๓.๑ ด้านตรวจสมุทรปราการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับเรือการแจ้งข่าวเรือเข้า - ออก ที่ผ่านด่านตรวจสมุทรปราการ สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเดินทางเข้า - ออก ของเรือสินค้าต่างประเทศ เรือเข้าชายฝั่ง ควบคุมของและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับของใช้ประจำเรือ เสี่ยงเรือ และของใช้ลูกเรือตรวจค้นและปฏิบัติพิธีการเกี่ยวกับเรือค้าชายฝั่ง เรือลำเลียงน้ำมัน เชื้อเพลิง เรือประมงประเภทค้าปลาเรือฉลอมทะเล และเรือลำเลียง จัดเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และรวบรวมสถิติเรือทุกประเภทที่ผ่านเข้า - ออก ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๓.๒ งานกำกับเรือค้าต่างประเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจรับ - ตรวจค้นเรือค้าต่างประเทศที่เดินทางเข้า - ออก ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ตรวจปล่อยผู้โดยสาร ทั้งขาเข้าและขาออก ตรวจปล่อยของติดตัวผู้โดยสารและจัดเก็บอากรปากระวาง ตรวจสอบและควบคุมเสี่ยงเรือ ของใช้เสี่ยงประจำเรือและของลูกเรือ ควบคุมการนำน้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่นเติมในเรือที่เดินทางไปต่างประเทศ และจัดเก็บเอกสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคืนภาษีอากร และเรียกเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมเรือสินค้าต่างประเทศกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการลักลอบหนีศุลกากร

๓.๓ งานกำกับเรือค้าชายฝั่ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร ว่าด้วยเรือค้าชายฝั่งและการค้าชายฝั่งทั้งปวง รวมถึงการตรวจค้นเรือค้าชายฝั่ง การรับบรรจุและตรวจปล่อยสินค้าชายฝั่งการรับรายงานค้าชายฝั่งเข้า - ออก ตรวจสอบและรับรองใบขนสินค้าชายฝั่ง การจำลองเอกสารและออกใบรับรองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในหน้าที่ เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ จัดเรือค้าชายฝั่งที่เข้า - ออกท่าเรือกรุงเทพ

๔. กำลังทางเรือของกรมศุลกากร ประกอบด้วยเรือที่อยู่ในการดูแลของหน่วยงาน ๒ หน่วยงาน ได้แก่

๔.๑ ฝ่ายสืบสวนปราบปรามที่ ๑ เป็นงานสืบสวนปราบปรามด้านอ่าวไทย ใช้กำลังทางเรือ ขนาดตั้งแต่ ๒๐ - ๑๒๐ ฟุต จำนวน ๒๕ ลำ

๔.๒ ฝ่ายสืบสวนปราบปรามที่ ๒ ด้านทะเลอันดามัน ใช้กำลังทางเรือ ขนาดตั้งแต่ ๒๐ - ๑๒๐ ฟุต จำนวน ๑๕ ลำ

กรมเจ้าท่า^๙

ภารกิจ

กรมเจ้าท่า (จท.) เป็นส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงคมนาคม มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแล การส่งเสริม การพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำและการพาณิชย์นาวี ให้มีการเชื่อมต่อกับระบบการขนส่งอื่นๆ ทั้งการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า ท่าเรือ อุเรือ กองเรือไทย และกิจการเกี่ยวเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็ว ทัวถึง และปลอดภัย ตลอดจนการสนับสนุนภาคการส่งออกให้มีความเข้มแข็ง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย กฎหมายว่าด้วยเรือไทย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันเรือโดนกัน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี กฎหมายว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. ศึกษา วิเคราะห์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางน้ำ

๓. ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายระบบการขนส่งทางน้ำและการพาณิชย์นาวี

๔. ดำเนินการจัดระเบียบการขนส่งทางน้ำและกิจการพาณิชย์นาวี

๕. ร่วมมือและประสานงานกับองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในด้านการขนส่งทางน้ำ การพาณิชย์นาวี และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศ

๖. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กำลังทางเรือของกรมเจ้าท่า ในส่วนที่ปฏิบัติงานทางทะเล แบ่งเป็น ๒ ประเภท ตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้

๑. เรือขจัดคราบน้ำมัน จำนวน ๒ ลำ สังกัดกลุ่มงานสิ่งแวดล้อม คือ เรือเด่นสุทธิ และเรือชลธารานุรักษ์ โดยทั้งสองลำมีระวางขับน้ำ ๒๑๓ ตัน และ ๒๙๓ ตัน ตามลำดับ

๒. เรือตรวจการณ์ทางทะเล ประกอบด้วยเรือตรวจการณ์ทางทะเลขนาดเล็ก และขนาดกลาง ๒๓ ลำ เรือตรวจการณ์ทางทะเลขนาด ๘๐ ฟุต ความเร็ว ๓๐ นอต ๔ ลำ คือเรือ เจ้าท่า ๘๐๑ - ๘๐๔ เรือตรวจการณ์ ขนาด ๑๓๐ ฟุต ความเร็ว ๓๐ นอต ๓ ลำ คือเรือ เจ้าท่า ๑๓๐๑ - ๑๓๐๓ โดยจัดเรืออยู่ในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทย ๕ ลำ คือ เรือเจ้าท่า ๘๐๑, ๘๐๒, ๘๐๓, ๑๓๐๑ และ ๑๓๐๒ พื้นที่ฝั่งอันดามัน ๒ ลำ คือ เรือเจ้าท่า ๘๐๔ และ ๑๓๐๓

^๙ “กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๒ ตอน ๕ ก, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘.

กรมประมง

ภารกิจ

กรมประมง (ปม.) เป็นส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ควบคุมการประมงให้เป็นไปตามมาตรการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลอง และด้านวิชาการประมงทุกสาขา สำรวจ วิเคราะห์ วิจัย แหล่งทำการประมงในน่านน้ำต่างประเทศ และดำเนินการเกี่ยวกับการทำการประมงร่วมกับประเทศอื่นๆ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการประมง ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมประมง หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย โครงสร้างประกอบด้วยส่วนบริหารจัดการประมงทะเล สำนักบริการจัดการประมง ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนควบคุม ป้องกัน ตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวังสืบสวน และปราบปรามผู้กระทำผิดตามกฎหมายประมง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๕ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเล แยกตามพื้นที่ทางทะเลของไทย^{๑๐}

การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของชาติกระทำโดยการควบคุมการทำการประมง โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมง ทั้งนี้ เพื่อให้การอนุรักษ์และสงวนพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจให้คงความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ในการปฏิบัติงานควบคุมการทำการประมงในทะเลอ่าวไทย ทะเลอันดามัน และทะเลสาบ

กำลังทางเรือของหน่วยเรือตรวจประมงทะเล กรมประมง

ส่วนบริหารจัดการประมงทะเลได้แบ่งมอบความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่การประมงในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน และมีเรือตรวจประมงทะเลเป็นกำลังทางเรือ รวมจำนวน ๖๒ ลำ ดังนี้

๑. เรือตรวจประมงทะเล ขนาด ๑๙ - ๒๘ ฟุต จำนวน ๒๘ ลำ
๒. เรือตรวจประมงทะเล ขนาด ๓๐ - ๕๐ ฟุต จำนวน ๑๔ ลำ
๓. เรือตรวจประมงทะเล ขนาด ๖๐ - ๗๐ ฟุต จำนวน ๒๐ ลำ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง^{๑๑} (ทช.)

เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน เพื่อความสมบูรณ์ มั่งคั่ง สมดุลและยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

^{๑๐} กรมประมง. “เรื่อง ขอส่งข้อมูลวิจัย”. หนังสือกรมประมง ที่ กษ ๐๕๐๑.๑/๒๗๕๘ ลง ๒๓ มี.ค.๒๕๕๒.

^{๑๑} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง. (กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ, ๒๕๕๓). หน้า ๑๐๓.

หน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. เสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ มาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการใช้อย่างยั่งยืน

๓. กำกับดูแล ประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ มาตรการ

๔. ศึกษา วิจัย พัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืช และสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

๕. เสนอแนะแหล่งอันควรถูกอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการสงวน รักษา คุ้มครอง ควบคุมดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖. สร้างความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๗. เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

๘. ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง

๙. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่ กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งที่ดิน ชายฝั่งให้มีการใช้อย่างยั่งยืน

๓. ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามการทำลายทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและ ชายฝั่ง

๔. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริม ให้ประชาชนอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

๕. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดมาตรการอนุรักษ์ และวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน

๒. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากรป่าชายเลนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

๓. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลน

๔. บริหารจัดการ เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ป้องกันและปราบปรามการทำลายป่าชายเลน รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

กำลังทางเรือของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เป็นเรือขนาดเล็ก ไม่มีความทนทะเล และมีจำนวนน้อย

ปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของ ครชล.

จากอำนาจตามกฎหมาย ภารกิจ และกำลังทางเรือของหน่วยงานรักษากฎหมายในทะเลตามข้างต้น สามารถวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลของแต่ละหน่วยงานได้^{๑๒} ดังนี้

๑. กองทัพเรือ (ทร.)

๑.๑ มีเรือขนาดเล็กจำนวนน้อย ไม่สามารถทำการลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ เพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลได้อย่างต่อเนื่อง และเรือที่มีอยู่ส่วนใหญ่จัดจากกองเรือยุทธการเป็นครั้งคราว ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร ดังนั้น การปฏิบัติงานจำเป็นต้องอาศัยงานด้านการข่าว หรือเป็นงานสนับสนุนกิจการพลเรือนเป็นส่วนใหญ่

๑.๒ การปฏิบัติการป้องปรามหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายในทะเลของกำลังทางเรือ บริเวณเขตทับซ้อน ล่อแหลมต่อการกระทบกระทั่งของกำลังทางเรือกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีผลถึงความหวาดระแวง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านได้ง่าย

๑.๓ การตรวจค้นเรือที่สงสัยว่ากระทำความผิดกฎหมายในทะเลที่มีลักษณะเป็นเรือประมง ในขณะที่มีคลื่นลมแรง กระทำด้วยความยากลำบากและอาจเกิดอันตรายแก่ตัวเรือประมงซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรือไม้ และหากเมื่อตรวจค้นแล้วไม่พบการกระทำความผิดกฎหมายในทะเลและเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินเรือประมง เจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจก็ต้องชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวด้วย ทำให้เจ้าหน้าที่มักจะหลีกเลี่ยงการตรวจค้นเรือที่กระทำความผิดกฎหมายในทะเลขณะมีคลื่นลมแรง เว้นแต่กรณีที่มีข่าวกรองหรือปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าเรือลำนั้นได้กระทำความผิดกฎหมายในทะเล ดังนั้น เรือที่กระทำความผิดกฎหมายในทะเลจะเลือกการเดินทางในทะเลขณะมีคลื่นลมแรง

๒. กองบังคับการตำรวจน้ำ (บก.รน.)

๒.๑ กำลังเรือที่กองบังคับการตำรวจน้ำมีอยู่จำนวน ๑๘๓ ลำ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นเรือสำหรับการปฏิบัติการลำน้ำ และที่มีอายุการใช้ราชการมานานตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป มีสมรรถภาพลดลงทุกด้าน ส่วนหนึ่งจึงต้องเข้ารับการซ่อมบำรุงในอู่ซ่อมเรืออยู่เสมอ ทำให้จำนวนเรือที่เหลือไม่พอเพียงที่จะปฏิบัติหน้าที่ตรวจตราได้ครอบคลุมพื้นที่ที่กองบังคับการตำรวจน้ำรับผิดชอบในทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเล รวมทั้งในเขตต่อเนื่องจากทะเลอาณาเขตต่อไปอีก ๑๒ ไมล์ทะเล และเขตเศรษฐกิจจำเพาะห่างจากฝั่งอีก ๒๐๐ ไมล์ทะเล

๒.๒ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือมีความรู้ ประสบการณ์ในการค้นหา ไล่ติดตาม ติดพัน และตรวจค้น จับกุม เรือที่กระทำความผิดกฎหมายทางทะเลสูง แต่เนื่องจากสภาพของเรือที่มี

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๐๔ - ๑๐๗.

ข้อจำกัดในด้านความคงทนทะเล ระบบการควบคุมสั่งการ ทำให้เป็นข้อจำกัดอีกประการหนึ่งในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในทะเล

๒.๓ สถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายในทะเลมีน้อย เนื่องจากขาดแคลนกำลังทางเรือ การจับกุมจึงต้องอาศัยการดำเนินด้านการข่าวเป็นหลักซึ่งยังไม่มีกำลังเพียงพอเช่นกัน และยังมี การประสานงานด้านการข่าวกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องน้อยมาก

๓. กรมศุลกากร (ศก.)

๓.๑ กำลังทางเรือมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายทางทะเลของกรมศุลกากรมีจำนวนน้อยไม่พอเพียงกับพื้นที่และขอบเขตความรับผิดชอบ กำลังทางเรือที่มีอยู่เป็นเรือตรวจการณ์ขนาดเล็กไม่สามารถออกปฏิบัติการในทะเลได้เป็นเวลานาน มีข้อจำกัดในขีดความสามารถในการสื่อสารและการควบคุมบังคับบัญชา ไม่มีระบบป้องกันตนเอง อีกทั้งสภาพของเรือที่ใช้ปฏิบัติการขาดความสมบูรณ์ มีสภาพทรุดโทรม ผ่านการใช้งานมานาน มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณการปรนนิบัติบำรุง ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานในเขตต่อเนื่องหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ต้องปฏิบัติในทะเลเป็นเวลานาน

๓.๒ ฝ่ายสืบสวนปราบปรามเป็นหน่วยงานหลักในการปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายทางทะเลในอ่าวไทยของกรมศุลกากร ไม่ขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อกรมศุลกากรแต่เป็นหน่วยงานในส่วนสืบสวนปราบปรามที่ ๒ สำนักงานสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร ทำให้มีข้อจำกัดในเอกภาพของการบังคับบัญชา การอำนวยความสะดวก ส่งการ เพื่อการปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมาย รับผิดชอบ รวมเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยอื่นด้วย

๔. กรมเจ้าท่า (จท.)

๔.๑ เรือตรวจการณ์ในลำน้ำ เป็นเรือขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย ซึ่งเพียงพอกับการปฏิบัติงานในลำน้ำ และชายฝั่งทะเลบริเวณท่าเรือสินค้า ท่าเรือโดยสาร แต่ไม่สามารถปฏิบัติงานในทะเลโดยลำพัง การปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นการตรวจตรากำกับดูแลการจราจรทางน้ำ และการรักษาความปลอดภัยในลำน้ำ เจ้าหน้าที่จึงไม่อำนาจตามกฎหมาย จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และขาดประสบการณ์ในการไล่ติดตามติดพันเพื่อการสกัดกั้นจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายทางทะเลตลอดจนมีงบประมาณไม่เพียงพอ

๔.๒ เรือตรวจการณ์ทางทะเล เป็นเรือซึ่งมีขีดความสามารถในการปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายทางทะเล ซึ่งมีจำนวนน้อยและมีข้อจำกัดในด้านการสื่อสารและการสั่งการ รวมทั้งไม่มีระบบป้องกันตนเอง อีกทั้งยังมีขนาดเล็กมีข้อจำกัดในด้านความคงทนทะเลไม่สามารถปฏิบัติการห่างจากชายฝั่งได้เป็นเวลานาน ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่เรือหรือการปฏิบัติร่วมกับกำลังทางเรือของหน่วยราชการอื่นๆ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายและมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนมีงบประมาณไม่เพียงพอด้วย

๔.๓ เนื่องจากข้อจำกัดในขีดความสามารถของกำลังทางเรือที่มีอยู่ และการจัดบรรจุกำลังพลตามอัตราโครงสร้างที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการดำเนินงานด้านการข่าวจึงสามารถกระทำได้อย่างจำกัด

๕. กรมประมง (ปม.)

๕.๑ ส่วนบริหารจัดการประมงทะเล เป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักบริหารจัดการด้านการประมง กรมประมง เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลในส่วนที่กรมประมงรับผิดชอบ ซึ่งเป็นงานค่อนข้างหลากหลายมีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวาง และนอกจากหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรงแล้ว ส่วนบริหารจัดการประมงทะเลยังได้รับมอบภารกิจพิเศษ ได้แก่ การให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือชาวประมงที่หากินโดยสุจริต การให้ความร่วมมือกับกรมการbinพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการทางทะเล นั่นคือ มีงานที่ต้องปฏิบัติจำนวนมากแต่มีบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ทำให้การประสานงานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการใช้กำลังทางเรือที่มีอยู่เพื่อการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลมีประสิทธิภาพลดลง

๕.๒ เรือตรวจประมง มีขอบเขตและความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประมงค่อนข้างหลากหลาย ในขณะที่จำนวนเรือตรวจประมงที่มีอยู่จำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่รับผิดชอบอย่างกว้างขวางในอ่าวไทย เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายอย่างเบ็ดเสร็จ รวมทั้งเรือตรวจประมงที่มีอยู่ส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมานาน ไม่มีระบบอาวุธป้องกันตนเอง มีขีดความสามารถปฏิบัติงานทะเลอย่างจำกัด ดังนั้น การให้มีส่วนช่วยเหลือหน่วยราชการอื่นเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลอื่นๆ สามารถกระทำได้อย่างจำกัด เช่น การสนับสนุนงานด้านการข่าว การรายงาน หรืองานอื่นๆ ตามขีดความสามารถ และตามที่กฎหมายรองรับไว้แล้วเท่านั้น

๕.๓ ขีดความสามารถในด้านการข่าวมีจำกัด เนื่องจากมีงบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายในส่วนที่กรมประมงรับผิดชอบโดยตรง อีกทั้งประชาชนที่ประกอบอาชีพการประมงก็ยังไม่เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล จึงไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงโดยผิดกฎหมาย

๖. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

๖.๑ ในการปฏิบัติงานตรวจตราควบคุมป้องกันและเฝ้าระวังพื้นที่ป่าชายเลนปรากฏว่ามีปัญหาในเรื่องแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติและป่าชายเลนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในพื้นที่ปฏิบัติ อีกทั้งงานหลายๆ ส่วนได้รับโอนมาจากกรมประมง

๖.๒ ปัญหาความไม่สงบในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้มีทักษะในเรื่องของการจับกุม ตรวจค้น และการป้องกันตนเอง

๖.๓ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ

๖.๔ ได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยลง เนื่องจากแผนการดำเนินงานในแต่ละปีไม่ต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบากและไม่ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการทำงาน

การบริหารจัดการในระดับปฏิบัติ

ในส่วนของระดับปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเลมีอยู่ด้วยกัน ๖ หน่วยงานหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอีกกว่า ๑๗ หน่วย ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร และสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น โดยหน่วยต่างๆ เหล่านี้จะอยู่ภายใต้ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานต่างๆ เกี่ยวกับกิจการทางทะเลในทุกด้าน โดยส่วนราชการต่างๆ ยังคงปฏิบัติงานตามภารกิจเหมือนปกติ

ในส่วนของพลเรือนและส่วนตรวจสอบภาคสังคมและตัวแสดงอื่นๆ ที่มีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งองค์กรและมีการรวมตัวขึ้นเป็นองค์กรทั้งเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มและเพื่อการเฝ้าระวังรักษาความมั่นคงทางทะเลที่สำคัญดังนี้ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ องค์กรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภาคพลเรือน องค์กรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยส่วนทหาร ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสพช.) ในทะเล ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย สมาคมการประมงนอกลำน้ำไทย สมาคมเจ้าของเรือไทย บริษัทไทยเรือเดินทะเล จำกัด สมาคมวิชาชีพชาวเรือไทย และสมาคมต่อเรือและซ่อมเรือไทย

ปัญหาข้อขัดข้องในระดับปฏิบัติ

หน่วยงานรักษากฎหมายในทะเลทั้ง ๖ หน่วยหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลของแต่ละหน่วยงานตามกฎหมายให้อำนาจ โดยเมื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพบว่าหน่วยงานเหล่านี้ประสบปัญหาข้อขัดข้องในประเด็นที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้^{๑๓}

๑. เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายและมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและการจัดบรรจุกำลังพลตามอัตราโครงสร้างที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินงานด้านการข่าว จึงสามารถปฏิบัติงานได้อย่างจำกัด และขาดประสบการณ์ในการไล่ติดตามติดพันเพื่อการสกัดกั้น จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายทางทะเล

๒. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือของบางหน่วยงานมีความรู้ ประสบการณ์ในการค้นหาไล่ติดตามติดพัน และตรวจค้น จับกุม เรือที่กระทำผิดกฎหมายทางทะเลสูง แต่เนื่องจากสภาพของเรือที่มีข้อจำกัดในด้านความคงทนทะเล ระบบการควบคุมสั่งการ ทำให้เป็นข้อจำกัดอีกประการหนึ่งในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในทะเล

^{๑๓} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. “รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง เสนอต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ”, พ.ศ.๒๕๕๓. หน้า ๑๐๔.

๓. เรือตรวจการณ์ทางทะเลของหน่วยต่างๆ เป็นเรือซึ่งมีขีดความสามารถในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล ซึ่งมีจำนวนน้อยและมีข้อจำกัดในด้านการสื่อสารและการสั่งการ รวมทั้งไม่มีระบบป้องกันตนเอง อีกทั้งยังมีขนาดเล็กมีข้อจำกัดในด้านความคงทนทะเลไม่สามารถปฏิบัติการห่างจากชายฝั่งได้เป็นเวลานาน ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่เรือ หรือการปฏิบัติร่วมกับกำลังทางเรือของหน่วยราชการอื่นๆ ตลอดจนถึงงบประมาณไม่เพียงพอด้วย

๔. กำลังทางเรือของส่วนราชการที่ทำหน้าที่ปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลส่วนใหญ่เป็นเรือที่มีอายุการใช้ราชการมานาน สมรรถนะต่ำ และมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากจะต้องมีเรือจำนวนหนึ่งเข้ารับการซ่อมทำ การปรนนิบัติบำรุงรักษา ทำให้กำลังทางเรือเหล่านี้ไม่สามารถการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการออกลาดตระเวนในทะเลเพื่อการค้นหาเรือกระทำผิดกฎหมายทางทะเลเป็นการสิ้นเปลือง ทำให้กำลังพลตรากตรำ เสียค่าใช้จ่ายในด้านน้ำมันเชื้อเพลิงและการปรนนิบัติบำรุงประกอบกับสถานภาพด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถออกปฏิบัติการในทะเลได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้ว กำลังทางเรือของทุกหน่วยที่มีอยู่ไม่สามารถนำไปใช้ในกรณีเกิดภัยพิบัติได้อย่างเหมาะสม

๕. ขีดความสามารถในด้านการข่าวมีจำกัด เนื่องจากมีงบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย อีกทั้งประชาชนที่ประกอบอาชีพการประมงก็ยังไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล ปัจจุบันหน่วยต่างๆ ขาดข้อมูล ขาดการประสานแลกเปลี่ยนข่าวสารที่ทันสมัยและล่าช้า ทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้ผลอย่างเต็มที่

๖. พื้นที่ปฏิบัติการกว้างขวาง มีเรือประมง เรือสินค้าสัญจรเป็นจำนวนมากตลอดเวลา ยกในการตรวจการณ์พิสูจน์ทราบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหน่วยราชการที่มีหน้าที่ไม่มีกำลังทางเรือเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลตามที่รับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง

๗. ความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่างก็มีกำลังทางเรือ นโยบาย แผนปฏิบัติต่างกันออกไป มีการประสานงานระหว่างหน่วยราชการดังกล่าวไม่มากนัก ผลที่ตามมาคือการขาดความเป็นเอกภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล ไม่มีหน่วยราชการที่จะควบคุม ดูแล การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลในภาพรวม

๘. แต่ละหน่วยราชการมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติในส่วนที่ราชการนั้นๆ รับผิดชอบเท่านั้น ซึ่งส่วนราชการต่างๆ เหล่านี้ต่างก็ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายไม่เหมือนกัน ทำให้การปฏิบัติร่วมกันเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทะเลจึงสามารถกระทำร่วมกันได้ในระดับหนึ่งคือการสนับสนุนในขีดความสามารถ และมีกฎหมายรองรับของแต่ละส่วนราชการต่างๆ เหล่านี้เท่านั้น

๙. การพัฒนาขีดความสามารถของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เนื่องด้วยมีข้อจำกัดทั้งด้านภารกิจ งบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้ประเทศไทยมีความ

จำเป็นต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพเพื่อทำหน้าที่บูรณาการภารกิจและทรัพยากรเพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถของ ศรชล. อย่างเป็นรูปธรรม^{๑๔}

๑๐. งบประมาณและกำลังทางเรือและอุปกรณ์ของหน่วยงานต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ ขาดการส่งเสริมและพัฒนา อันกระทบต่อประสิทธิภาพ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติและความมั่นคงทางทะเลอย่างมาก และเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ

๑๑. ภารกิจของหน่วยงานต่างๆ มีความซ้ำซ้อน และขาดการบูรณาการ ทำให้ขาด ประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงความไม่ชัดเจนของขอบเขตอำนาจ ตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานและดำเนินการ ตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลอีกด้วย

๑๒. การขาดประสิทธิภาพในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ ประกอบกับการแสวงหา ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลให้ สิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว ทะเลกลายเป็นพื้นที่รับภาระต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม การขาดการควบคุมกิจการของภาคเอกชน ฯลฯ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

๑๓. การใช้ทรัพยากรในภาพรวมของประเทศไม่คุ้มค่า ทรัพยากรที่ใช้ในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของหน่วยต่างๆ แล้ว ประเทศไทยได้มีการลงทุนไว้สูง เช่น เรือเฉพาะที่เป็นเรือขนาดเรือตรวจการณ์ขนาด ๒๐ ฟุตขึ้นไป มีทั้งหมดประมาณ ๓๘๔ ลำ แบ่งเป็น เรือของ ทร. ๒๐๐ ลำ กองบังคับการตำรวจน้ำ ๕๒ ลำ กรมเจ้าท่า ๓๐ ลำ กรมประมง ๖๒ ลำ กรมศุลกากร ๔๐ ลำ^{๑๕} เมื่อนำจำนวนเรือทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับความยาวขอบฝั่งของประเทศไทย คือ ๒,๗๐๔ กิโลเมตร เรือเหล่านี้หนึ่งลำจะรับผิดชอบความยาวฝั่งเพียง ๗ กิโลเมตรเท่านั้น อีกทั้งเมื่อ พิจารณาพื้นที่ทางทะเล ๓๑๖,๑๑๘ ตารางกิโลเมตร ของประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่นๆ เช่น ออสเตรเลียมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะมากกว่า ๑๕ ล้านตารางกิโลเมตร มีเรือที่ใช้ในการ ลาดตระเวนรักษาผลประโยชน์แห่งชาติรวมจากหน่วยต่างๆ เพียง ๑๘ ลำ อากาศยาน ๑๖ ลำ เท่านั้น หรือหน่วยบังคับใช้กฎหมายทางทะเลของมาเลเซียมีเรือประมาณ ๒๗๐ ลำ เพื่อรับผิดชอบขอบฝั่ง ๔,๔๙๐ กิโลเมตร พื้นที่เศรษฐกิจจำเพาะ ๔๗๑,๖๐๗ ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีขนาดมากกว่าประเทศไทย เล็กน้อย แต่ใช้ทรัพยากรเรื่อน้อยกว่า ถึงแม้ว่าการเปรียบเทียบเชิงปริมาณนี้ไม่สามารถชี้ถึงความ เพียงพอหรือประสิทธิภาพการทำงานได้ แต่เป็นเพียงตัวชี้วัดเปรียบเทียบถึงการลงทุนจัดหาทรัพยากร ของแต่ละประเทศ ทั้งนี้การมีเรือจำนวนมากทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการและการซ่อมบำรุง รวมที่สูงตามไปด้วย

^{๑๔} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔”. หน้า ๒ - ๓.

^{๑๕} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. เรื่องเดียวกัน. หน้า ๒๓๗.

๑๔. ปัญหาความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติงาน หรือการละเลยต่อหน้าที่โดยเจตนาจงใจนั้น ไม่สามารถค้นหาได้จากเอกสารหรือการสืบค้นตามปกติ แต่จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องภาคเอกชนและเจ้าหน้าที่บางส่วนพบว่ามีการให้และรับสินบนของเจ้าหน้าที่เพื่อการ กระทำผิดในหลายกรณีทั้งเรื่องสินค้าผิดกฎหมาย แร่งงานเถื่อน และการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ได้แก่ การประมง การลักลอบขนน้ำมันเถื่อน การค้าแรงงาน ฯลฯ ดังจะเห็นได้จากการจับ กลุ่มกระบวนการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงจาครั้งใหญ่ที่มีเจ้าหน้าที่ระดับทุกระดับเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือ ที่รับทราบกันทั่วไปว่ามีการสวมสิทธิทะเบียนเรือประมงแล้วไปถูกจับในต่างประเทศ

การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย ถึงแม้จะได้รับความ สนใจและมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ แต่ไม่สามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมได้ เนื่องจากปัญหาที่หน่วยต่างๆ ขาดงบประมาณ ขาดกำลังพล วัฒนธรรม องค์กรที่ยึดศักดิ์ศรีและมีสถานะเท่าเทียมกัน จึงไม่ยอมให้หน่วยหนึ่งหน่วยใดมาควบคุมสั่งการ อีกทั้ง แต่ละหน่วยย่อมต้องการที่จะมีผลงานเป็นของหน่วยเองตามกรอบระบบบริหารงานแบบมุ่งเน้น ผลงาน^{๑๖} ทำให้ ศรชล. ไม่สามารถประสานงานหรือสั่งการหน่วยต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้ รวมทั้งในระดับนโยบายยังมีช่องว่างในการให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงนับได้ว่าการ บริหารจัดการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยเผชิญปัญหาในทุกมิติและ มีความซับซ้อน

ปัญหาการปฏิบัติงานของ ศรชล.

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ “ศรชล.” เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติจัดตั้งขึ้นตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติและได้ตั้ง หน่วยขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อ ๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้าน การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความ ซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการ ประสานงานช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเล โดยมุ่งหวังว่า จะสามารถลดความซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างคุ้มค่า และแก้ปัญหาคความไม่มี ประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล^{๑๗} ทั้งนี้ทุกหน่วยงานยังคงปฏิบัติภารกิจ ของหน่วยงานเดิม โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยต่างๆ ไม่เปลี่ยนแปลง โดยมี ระเบียบปฏิบัติประจำ ศรชล. (รปจ.ศรชล.) เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

การจัดตั้ง ศรชล. นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาคความไม่มีประสิทธิภาพในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีหน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบในลักษณะต่างฝ่ายต่างปฏิบัติและมีการ

^{๑๖} พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช ๒๕๕๖.

^{๑๗} กรมยุทธศึกษาทหารเรือ. “เศรษฐกิจทางทะเลของไทยกับบทบาทกองทัพเรือ (เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ). ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖. หน้า ๑๔๑.

ปฏิบัติที่ซ้ำซ้อน^{๑๘} แต่เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยเพื่อแก้ปัญหาได้มีการเสนอการจัดตั้ง ศรชล. ที่กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ให้เป็นเพียงหน่วยประสานการปฏิบัติ โดยไม่มีงบประมาณหรืออำนาจการสั่งการหน่วยงานใดได้ เนื่องจากในเวลานั้นหน่วยงานต่างๆ ไม่ต้องการที่จะลดบทบาทหรือสูญเสียอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ จึงเห็นพ้องให้จัดตั้งเป็นศูนย์ที่มีหน้าที่ประสานงานเท่านั้น (จากผลการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาปัญหาในระดับยุทธศาสตร์และนโยบายของ ทร. ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการควบคุมการใช้กฎหมายในทะเลที่เสนอต่อหน่วยต่างๆ และ สมช. ซึ่งเสนอแนวทางที่ดีที่สุดคือการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ แต่ถ้าจะตั้งในรูปแบบ ศรชล. จะไม่มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน เมื่อนำผลการศึกษาไปสัมมนาเมื่อ ๙ ม.ค. ๓๙ ณ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง (สรส.) และระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๓ มี.ค.๔๐ ณ เมืองพัทยา ซึ่งผู้แทนหน่วยงานต่างๆ เห็นว่าควรจัดตั้งเป็นศูนย์ประสานการปฏิบัติก่อนเพื่อจะไม่มี การต่อต้านจากหน่วยต่างๆ แต่จะมีข้อเสียในการไม่มีเอกภาพในการบังคับบัญชา จากนั้น ทร. ได้ขอเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศอชล. เสนอต่อที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณา และมีมติเมื่อ ๑๗ มี.ค.๔๐ เห็นตามที่ ทร. เสนอ แต่ขอแก้ไขชื่อเป็น ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.) ส่งผลให้ ศรชล. ประสบปัญหาโดยตลอดดังนี้

๑. **ศรชล. ไม่มีโครงสร้างขององค์กรที่สมบูรณ์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล** เพราะไม่มีหน่วยปฏิบัติในทะเลของตนเอง จำเป็นต้องประสานให้หน่วยอื่นๆ เพื่อใช้กำลังในการปฏิบัติภารกิจ ศรชล. มีปัญหาด้านองค์บุคคลเนื่องจาก ศรชล. ไม่มีบุคลากรปฏิบัติงานประจำหรือแบบเต็มเวลายาน กำลังพลที่มาปฏิบัติงานใน ศรชล. จะเป็นบุคลากรที่มีงานประจำในหน่วยต้นสังกัด เช่น กำลังพลของกรมยุทธการทหารเรือจะทำหน้าที่ใน ศรชล. ในเวลาเดียวกันก็มีหน้าที่ในกรมยุทธการทหารเรือด้วย แต่เนื่องจากสำนักงานอยู่ในพื้นที่เดียวกันจึงไม่มีปัญหามากนัก แต่จะเป็นปัญหากับบุคลากรจากหน่วยอื่นทำให้ไม่สามารถจัดส่งกำลังพลมาปฏิบัติงานใน ศรชล. ได้ เมื่อพิจารณาผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ของ ศรชล. พบว่า ผู้ปฏิบัติกรใน บก.ศรชล. เป็นข้าราชการจาก ทร. ทั้งสิ้น ส่วนกำลังพลจากหน่วยงานอื่นเป็นผู้ประสานงาน ถึงแม้ ทร. จะพยายามให้หน่วยต่างๆ จัดกำลังพลมาประจำใน ศรชล. แต่ก็ไม่เป็นผล^{๑๙} ทำให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่อง กำลังพลไม่สามารถทุ่มเทการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาตนเองได้เต็มที่เพราะทำงานสองหน้าที่ อีกทั้งไม่เอื้อต่อการบูรณาการกำลังพลระหว่างหน่วย

๒. **ภาพลักษณ์ ศรชล. เป็นภาพการปฏิบัติงานของ ทร.** มากกว่าภาพการรวมกันของหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ จากรายงานผลการปฏิบัติประจำปีของ ศรชล. จะพบว่าผลงานที่ ศรชล. รายงานจะเป็นการปฏิบัติของ ทร. เกือบทั้งสิ้น ในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๖ ผลงานเป็นการปฏิบัติของ ทร. ๒๓ ครั้ง ปม. ๑ ครั้ง และ ตรน. ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘๘ เป็นผลงาน ทร. ซึ่งเป็นผลให้ ศรชล. มีภาพลักษณ์เป็นหน่วยงานของ ทร. ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริง ศรชล.

^{๑๘} สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง. “การศึกษาปัญหาในระดับยุทธศาสตร์และนโยบายของ ทร. ประจำปีงบประมาณ ๓๙-๔๐”. (กรุงเทพฯ : กองโรงพิมพ์, ๒๕๔๐). หน้า ๓๓.

^{๑๙} ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. “รายงานผลการสัมมนา ศรชล. เมื่อ ๑๙ - ๒๑ ส.ค.๕๒”.

ขึ้นในทางนโยบายโดยตรงต่อสภา มช. ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และกับปัญหาภายในที่หน่วยต่างๆ ประสบยังเป็นส่วนที่ทำให้ ศรชล. ประสบปัญหาการประสานงานการปฏิบัติกับหน่วยต่างๆ แล้วไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ การปฏิบัติงานในทะเลยังคงเป็นต่างฝ่ายต่างทำต่อไป^{๒๐}

๓. **ศรชล. ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน** เนื่องจากไม่มีอำนาจสั่งการบังคับบัญชา ขาดงบประมาณในการปฏิบัติการ ไม่มีการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ที่แท้จริง และที่สำคัญโครงสร้าง ศรชล. ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และโครงสร้าง ศรชล. เป็นการรวมการแบบเฉพาะกิจจึงไม่ตอบสนองต่อกิจในการรักษากฎหมาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่จะต้องเตรียมพร้อมตลอดเวลา ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับในข้อเท็จจริงนี้ จากหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๖ และฉบับ พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ ล้วนให้มีการพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพมีเอกภาพและมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังคงอยู่จนเมื่อล่าสุดมีผลการประเมินการปฏิบัติงานของ ศรชล. โดยผู้เข้าร่วมการประชุม ศรชล. ครั้งที่ ๒ ประจำปี พ.ศ.๕๗ ศรชล. ก็ยังคงถูกกล่าวถึงในลักษณะเดิมที่สรุปว่า ศรชล. ต้องแก้ไขในเรื่องการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ ให้ประสิทธิภาพ จัดทำระเบียบปฏิบัติร่วมกัน พัฒนาบุคลากร ปรับปรุงโครงสร้างให้มีความคล่องตัว และสมรรถนะ และมีการบูรณาการร่วมกัน^{๒๑}

๔. **การพัฒนาศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)** มีข้อจำกัดทั้งด้านภารกิจ งบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพ เพื่อทำหน้าที่บูรณาการภารกิจและทรัพยากรเพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถของ ศรชล. อย่างเป็นรูปธรรม^{๒๒}

ศรชล. ประสบปัญหาหลายประการ ได้แก่ การที่ ศรชล. ไม่มีโครงสร้างขององค์กรที่สมบูรณ์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพราะไม่มีหน่วยปฏิบัติในทะเล จำเป็นต้องประสานให้หน่วยอื่นๆ ใช้กำลัง และยังมีปัญหาด้านองค์บุคคลเนื่องจาก ศรชล. ไม่มีบุคลากรปฏิบัติงานประจำหรือแบบเต็มเวลายาน กำลังพลที่มาปฏิบัติงานใน ศรชล. จะเป็นบุคลากรที่มีงานประจำในหน่วยตน รวมทั้งการขาดงบประมาณในการปฏิบัติการ ปัญหาที่เกิดขึ้นเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมและการบูรณาการจากหน่วยงานต่างๆ การปฏิบัติงานในทะเลยังคงเป็นต่างฝ่ายต่างทำต่อไป โดยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามข้างต้น หน่วยงานระดับนโยบายได้รับทราบและพยายามแก้ไข ซึ่งจะเห็นได้จากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๖

^{๒๐} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. “รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง เสนอต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ” พ.ศ.๒๕๕๓. หน้า ๒๓๙.

^{๒๑} ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. บันทึกข้อความ ผนผ.ศรชล. ที่กท ๐๕๐๕.๓/๕๐ ลง ๘ ก.ค.๕๗ เรื่อง รายงานผลการประชุม ศรชล. ครั้งที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗.

^{๒๒} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔”. หน้า ๒ - ๓.

และฉบับ พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ ต่างกำหนดให้มีการพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพมีเอกภาพและมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น และจากผลการสัมมนาของ ศรชล. ที่มีการกำหนดหัวข้อการพัฒนาและการเพิ่มประสิทธิภาพ ศรชล. หลายครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๙ มักสรุปปัญหาหลักคือ ศรชล. ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเนื่องจากไม่มีอำนาจสั่งการบังคับบัญชา ขาดงบประมาณในการปฏิบัติการและที่สำคัญโครงสร้าง ศรชล. ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ^{๒๓}

การกระทำผิดกฎหมายในทะเลและปัญหารูปแบบต่างๆ

สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต มีแนวโน้มที่จะเผชิญกับสถานการณ์ในหลายรูปแบบดังนี้

ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลมีสาเหตุมาจากหลากหลายทั้งจากภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง เช่น การปล่อยน้ำเสีย การทิ้งขยะและกากของเสีย อุตสาหกรรมในทะเล การลักลอบปล่อยน้ำมันลงทะเล น้ำมันจากอุบัติเหตุเรือล่มหรือโดนกันทะเล สถิติของกรมเจ้าท่าตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๖ ถึง พ.ศ.๒๕๕๔ มีน้ำมันรั่วไหลลงทะเลจำนวน ๒๑๕ ครั้ง และเหตุการณ์ท่อน้ำมันดิบบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล รั่วกลางทะเลใกล้ชายฝั่งมาตาพุด จ.ระยอง เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ประมาณว่ามีน้ำมันดิบรั่วสู่ทะเลประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ ลิตร รวมถึงได้ส่งผลให้เกิดคราบน้ำมันที่ซัดเข้าฝั่งบริเวณอ่าวพร้าว เกาะเสม็ด เป็นพื้นที่ยาว ๔๐๐ - ๕๐๐ เมตร กว้าง ๓๐ - ๔๐ เมตร นอกจากนี้การทำประมงและการท่องเที่ยวทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น การลากอวนในเขตอนุรักษ์ปะการัง การทำประมงโดยเครื่องมือผิดกฎหมาย เช่น การใช้ระเบิด ไฟฟ้า แสงไฟ ล่ออวนตาถี่ เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุในการทำลายสิ่งแวดล้อมทางทะเลทั้งสิ้น ผลกระทบที่เห็นได้ชัดคือ ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลของไทยกำลังประสบปัญหาอย่างมาก จากเดิมที่ทะเลไทย นับได้ว่าเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก ตัวอย่างเช่นปลาน้ำเค็มเคยมีกว่า ๒,๑๐๐ ชนิด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของชนิดพันธุ์ปลาของโลกนั้นมีการลดลงทั้งชนิดและปริมาณ เนื่องจากถูกคุกคามจากมลพิษทางทะเลและการทำลายสภาวะแวดล้อม^{๒๔}

ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ สภาวะภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากนำมาซึ่งความเสี่ยง ที่จะเกิดภัยธรรมชาติขนาดใหญ่และรุนแรงสูงต่อประเทศไทย ได้แก่ พายุ และคลื่นสึนามิ เป็นต้น คลื่นสึนามิ เมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเนื่องมาจากแผ่นดินไหวใต้ทะเลครั้งใหญ่ขนาด ๙.๘ ริกเตอร์ ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิต ๕,๔๐๑ ราย บาดเจ็บ ๑๑,๗๗๕ ราย สูญหาย ๒,๙๐๑ ราย^{๒๕}

^{๒๓} ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. “รายงานผลการสัมมนา ศรชล. งป.ปี ๕๒ และ งป.ปี ๕๓”.

^{๒๔} กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. “น้ำมันรั่วไหลในทะเล”. เข้าถึงได้จาก : <http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/oilspill01 /#.VOinzP-OdDY> > : ๖ มี.ค.๕๘.

^{๒๕} กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.

นอกจากนี้คลื่นพายุซัดฝั่ง (Strom Surge) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและจะส่งผลกระทบต่ออย่างมากในระยะเวลาอันใกล้ เพราะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศตามแนวชายฝั่งเนื่องจากการกัดเซาะและการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล

ปัญหาการทำการประมง ประเทศไทยมีกองเรือประมงที่มีเรือประมงจำนวนมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนปัญหาของรัฐและปัญหาของชาวประมง ในส่วนปัญหาของรัฐเกิดจากการจับสัตว์น้ำโดยขาดการควบคุมที่มีประสิทธิภาพจากหน่วยงานของรัฐ เป็นผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งทะเล การลักลอบทำประมงในฤดูห้ามจับสัตว์น้ำช่วงปิดอ่าว รวมทั้งปัญหาการใช้แรงงานผิดกฎหมาย การกดขี่แรงงานที่ทำงานกับเรือประมง ซึ่งข้อมูลการจดทะเบียนเรือประมงและออกใบอนุญาตทำการประมงที่กรมประมงได้มีการสำรวจพื้นที่ในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๘ พบว่าปัจจุบันนี้มีเรือประมงที่จดทะเบียนแล้วรวม ๕๑,๒๐๕ ลำ และมีใบอนุญาตทำการประมงรวม ๒๕,๒๑๖ ลำ ทั้งนี้การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.การประมง ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงปัจจุบันพบผู้กระทำผิดจำนวน ๑๗๖ คดี และผู้ต้องหา ๘๗๘ ราย^{๒๖}

นอกจากนี้ประเทศไทยยังเผชิญกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดระหว่างประเทศในการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU : Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) หรือเรียกว่า IUU Fishing ที่สหภาพยุโรปกำหนดให้ประเทศคู่ค้าต้องปฏิบัติตาม ซึ่งประเทศไทยได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายหรือ ศปมผ. ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ โดยเป็นศูนย์เฉพาะกิจขึ้นกับนายกรัฐมนตรี และมีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ผบ.ศปมผ.)

สำหรับปัญหาของชาวประมง พบว่าการทำประมงของคนไทยประสบปัญหาการขาดทรัพยากรสัตว์น้ำที่ลดลงมาก ส่งผลให้เกิดการแย่งชิงกันระหว่างประมงประเภทต่างๆ ส่วนการทำประมงในต่างประเทศ เรือประมงไทยถูกจับกุมโดยรัฐชายฝั่งทั้งในอินโดนีเซีย เมียนมาร์ และมาเลเซีย ที่กล่าวหาว่า เรือไทยได้ลักลอบเข้าไปทำประมง นอกจากนี้ปัญหาจากภัยคุกคามจากโจรสลัดยังคุกคามกองเรือประมงของไทยอีกด้วย

ปัญหาความขัดแย้งและการแย่งชิงทรัพยากรในทะเล เกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มีความต้องการใช้ทรัพยากรจากทะเลมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรในทะเลระหว่างคนในชาติ จนนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ความขัดแย้งระหว่างชาวประมงพื้นบ้านกับผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ ความขัดแย้งระหว่างเรือประมงกับกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ความขัดแย้งระหว่างชาวประมงกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้าน ชาวประมง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว กับบริษัทขุดเจาะปิโตรเลียมในทะเล เป็นต้น

ปัญหาการค้าและขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย เนื่องจากทางทะเลเป็นเส้นทางการลักลอบค้าและขนส่งสิ่งผิดกฎหมายที่ทำเป็นเครือข่ายทั้งคนไทยและชาวต่างชาติโดยใช้เรือสินค้า เรือท่องเที่ยว และเรือประมงเป็นพาหนะในการกระทำผิด เช่น น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด อาวุธสงคราม ไม้ บุหรี่ สุรา เป็นต้น

^{๒๖} โปสเตอร์เดย์. บทสัมภาษณ์ นายจุมพล สงวนสิน, อธิบดีกรมประมง. ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ปัญหาการค้าน้ำมันเถื่อนทางทะเลนั้นคาดว่ามีความเสียหายจากการซื้อขายวันละ ๖๐ ถึง ๒๑๐ ล้านบาท โดยเรือใหญ่รับน้ำมันจากเพื่อนบ้านมาจอดเพื่อจำหน่ายตามรอยต่อของเขตทางทะเลระหว่างประเทศ และนำเรือประมงดัดแปลงที่มีอยู่กว่า ๕๐ ลำไปรับมาแจกจ่ายตามเป้าหมายต่างๆ ตามชายฝั่งตั้งแต่ จว.นราธิวาส ไปยัง จว.เพชรบุรี มีการประมาณการว่ามีการลักลอบขนถ่ายในทะเลในปี พ.ศ.๒๕๕๐ กว่า ๑,๐๐๐ ล้านลิตร หรือเทียบเป็นมูลค่าที่รัฐสูญเสียประโยชน์กว่า ๘,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี^{๒๗} จากข้อมูลการจับกุมน้ำมันเถื่อนของศูนย์ปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (ปนม.) ในช่วง ๔ เดือนแรก ของปี พ.ศ.๒๕๕๖ สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ ๔๗๑ คดี^{๒๘}

การใช้แรงงาน/การเข้าเมืองผิดกฎหมาย (Illegal Labour/Illegal Immigration) พื้นที่ในทะเลเป็นแหล่งทำงานและทางผ่านของแรงงานต่างด้าว เพื่อเข้าประเทศไทยและออกไปสู่ประเทศที่สาม และยังเป็นสถานที่บังคับใช้แรงงานผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) ด้วยเพราะผู้ประกอบการยังนิยมใช้วิธีลักลอบใช้แรงงานต่างด้าวอย่างผิดกฎหมายที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่ำ และการลักลอบเข้ามาทางทะเลนั้นตรวจจับยาก ส่วนปัญหาชาวโรฮิงจาที่อพยพลี้ภัยจำนวนมากมาทางทะเลนับเป็นปัญหาทั้งทางความมั่นคงและทางสังคมมากในปัจจุบัน คาดว่ามีชาวโรฮิงจาอยู่ในประเทศไทยแล้วประมาณ ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ คน และมีแนวโน้มว่าจะอพยพเข้ามาเพิ่มอย่างต่อเนื่อง^{๒๙} นอกจากนี้ ยังรวมถึงการแอบลอบเข้าเมืองในลักษณะนักท่องเที่ยวที่มากับเรือท่องเที่ยวส่วนตัว ซึ่งอาจมีอาชญากรข้ามชาติแอบแฝงเข้ามา หรือเป็นทางผ่านของยาเสพติด หรืออาวุธสงครามได้ ทั้งนี้การเข้าเมืองของแรงงานผิดกฎหมายนั้นสามารถสร้างความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย ได้แก่ การนำโรคภัยแรงเฉพาติดตัวมาแพร่ระบาดในประเทศไทย การก่ออาชญากรรมต่างๆ เช่น การปล้น/ฆ่านายจ้างหรือเรือประมงไทย การกระทำความผิดกฎหมายต่างๆ เพราะไม่มีความรู้กฎหมายไทย ซึ่งเป็นการยากต่อการตรวจพบและจับกุม

ปัญหาโจรสลัดและการปล้นสะดมเรือในทะเล เรือของประเทศไทยมักถูกคุกคามในรูปแบบการปล้นเรือ จับยึดเรือเรียกค่าไถ่ โดยเป็นการกระทำของเรือประมงดัดแปลงติดอาวุธเรือไฟเบอร์กลาสความเร็วสูงของประเทศเพื่อนบ้านที่มีเครือข่ายในประเทศกัมพูชา เมียนมาร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนภัยคุกคามกองเรือของไทยจากโจรสลัดนั้นเกิดในพื้นที่น่านน้ำโซมาเลียและบริเวณช่องแคบมะละกา โดยเฉพาะถูกปล้นและเรียกค่าไถ่ในอ่าวเอเดน ประเทศโซมาเลีย

ปัญหาผู้ก่อการร้าย ประเทศไทยมีความขัดแย้งที่อ้างอิงถึงศาสนาเพื่อใช้ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ของไทย อีกทั้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายค่อนข้างสูงทั้งในอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงเป็นพื้นที่ปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งในอดีตชายฝั่งทะเลภาคใต้ของไทยตั้งแต่จังหวัดสงขลาถึงนราธิวาสเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยต่อตัวเรือ การเกิดสงคราม การถูกโจมตี การก่อการร้าย และอันตรายอื่นๆ

^{๒๗} โปสต์ทูเดย์. “เส้นทาง...ส่วยน้ำมันเถื่อน”. (บทบรรณาธิการ). ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๒๘} กองบรรณาธิการโปสต์ทูเดย์. “รวบน้ำมันเถื่อน ๓ ล้านลิตร ใต้ปีกธุรกิจระดับชาติ”.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.posttoday.com> : ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

^{๒๙} กรุงเทพธุรกิจ. ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๘๘๘๗, หน้า ๑๖.

ปัญหาด้านท่าเรือและสิ่งอำนวยความสะดวก ไทยมีท่าเรือชายฝั่งทะเลทั้งของรัฐและเอกชนหลายแห่ง แต่เกือบทั้งหมดอยู่ในอ่าวไทย ได้แก่ ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือคลองเตย และท่าเรือสงขลา สำหรับท่าเรือฝั่งตะวันตกมีขีดความสามารถรองรับเรือสินค้าได้อย่างจำกัด ได้แก่ ท่าเรือระนอง ท่าเรือภูเก็ต และท่าเรือกันตัง ทำให้ปริมาณการขนส่งฝั่งอ่าวไทยมีปริมาณถึง ๙๗ เปอร์เซนต์ อีก ๓ เปอร์เซนต์ขนส่งผ่านท่าเรือฝั่งตะวันตก^{๓๐}

ปัญหาการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมกิจกรรมการใช้ทะเลที่ขาดประสิทธิภาพ หรือในบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการใช้ทะเลซึ่งมีประมาณกว่า ๕๐ ฉบับ ที่มีความซ้ำซ้อนและขาดการปรับปรุงพัฒนา ประกอบกับการที่ไทยยังไม่ได้ปรับปรุงกฎหมายภายในให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ จึงทำให้การควบคุมกิจกรรมทางทะเลของประเทศยังคงมีความบกพร่องในด้านต่างๆ และไม่สามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลได้อย่างเต็มที่ และทำให้การดำเนินกิจกรรมทางทะเลของประเทศไทยไม่เกิดความยั่งยืน

ปัญหาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การบริหารจัดการทางทะเลของหน่วยงานรัฐยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดมาจากหลายสาเหตุ ทั้งการขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความล้าสมัยและมีความซ้ำซ้อน รวมไปถึงการขาดการตระหนักถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายของชาติที่ผ่านมาจึงให้ความสำคัญกับทะเลน้อย ซึ่งปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐนี้ยังส่งผลต่อกลุ่มปัญหาอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้การขาดการให้ความสำคัญกับทะเลยังส่งผลให้เกิดการขาดการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางทะเลและทรัพยากรทางทะเลหลัก (Maritime Critical Infrastructure and Key Resources) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ท่าเรือ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล อาทิ การต่อเรือ การซ่อมเรือ การขนส่งทางทะเล ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ใน ศรชล. ที่พบว่าหน่วยงานต่างๆ ใน ศรชล. มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมแก้ปัญหาในระดับต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ในประเด็นการร่วมรับผลประโยชน์จะมีส่วนร่วมมาก^{๓๑}

ปัญหาทางทะเลของประเทศไทย แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มและสัมพันธ์กัน ได้แก่ กลุ่มปัญหาแรก ได้แก่การบริหารจัดการของรัฐ ซึ่งเกิดจากการขาดการประสานงาน บูรณาการและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ การขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความล้าสมัยและมีความซ้ำซ้อน กลุ่มปัญหาที่สองเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพและการควบคุมในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

^{๓๐} กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี. “รายงานการสำรวจสถิติการขนส่งสินค้าทางน้ำ บริเวณเมืองท่าชายทะเล ปี ๒๕๔๐-๒๕๔๖”. ๒๕๔๗.

^{๓๑} นาวาเอก วรวิฑูรย์ พุกชูรุ่งเรือง. “การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. (ปัญหาพิเศษของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ปี ๒๕๔๙). หน้า ๘๐.

จากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การก่อกมลพิษทางทะเล การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) และกลุ่มปัญหาที่สามได้แก่ภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ จากการที่ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเปิด และขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเล ทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมายและมีลักษณะข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้าย โจรสลัด จากสภาพการณ์ของปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น^{๓๒}

การพิจารณาการปฏิบัติของ ครชล. ตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

โครงสร้างองค์การ ครชล.

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในระดับนโยบาย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่เสนอแนะรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางทะเล และมีคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๒ โดยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นประธาน มีผู้แทนระดับกระทรวงและกรมที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน โครงการ หรือมาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และติดตามประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลเพื่อรายงานต่อ สมช.

สำหรับในระดับปฏิบัติ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ครชล.) ที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการปฏิบัติกับหน่วยปฏิบัติงานทางทะเลต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ หน่วยปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกองตำรวจน้ำ ซึ่งเป็นหน่วยที่มีกำลังของตนเอง กับหน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่มีการกิจเกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเล สำหรับ ครชล. มีกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารและเป็นศูนย์กลาง ในการประสานการปฏิบัติ โดยมีเสนาธิการทหารเรือ ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ผอ.ครชล.) และมีคณะกรรมการบริหาร ครชล. ซึ่งประกอบด้วย อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลทำหน้าที่ร่วมบริหารการปฏิบัติงานของ ครชล. ในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติ โดยมีหน่วยงานปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์ประสาน

^{๓๒} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”. หน้า ๑๔.

การปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต (ศรชล.เขต) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล. มีผู้บัญชาการทัพเรือภาค เป็นผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค (ผอ.ศรชล.เขต) จำนวน ๓ เขต มีหน้าที่รับผิดชอบการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

โครงสร้างองค์การ ศรชล.ใหม่ ตาม ร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีเอกภาพในการบูรณาการและประสานการปฏิบัติงานในเขตทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางทะเล ทั้งในภาวะปกติและในภาวะไม่ปกติ มีอำนาจนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและเงินคงคลัง

ศรชล. ใหม่ ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ มีอำนาจหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล ในภาวะปกติ และในภาวะไม่ปกติ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ หรือแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเลพื้นที่ต่างๆ และหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ภารกิจของ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ

๑. ในการปฏิบัติภารกิจของ ศรชล. ในภาวะปกติ ให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล และอำนวยการในการจัดการหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกันเพื่อป้องกัน ปรามปราม หรือแก้ไขปัญหา เหตุการณ์ หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเล เมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐใดรับผิดชอบ หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน หรือมีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒. ในกรณีที่มีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล ป้องกัน ปรามปราม ระงับ ยับยั้ง จัดการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมการทางทะเลภายในพื้นที่ และระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ได้กำหนดและจัดตั้งหน่วยงาน ดังนี้

๑. **ระดับนโยบาย** มีคณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ รัฐมนตรีและข้าราชการกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลเป็นกรรมการ และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลและมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล วางนโยบายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ศรชล. ศรชล.ภาค ศรชล.จังหวัด และหน่วยงานทางทะเลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง มีคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ทจล.) มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นทางวิชาการแก่ นปท. ศรชล. และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล

๒. **ระดับปฏิบัติการ** มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.) ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นรองผู้อำนวยการ (รองผอ.ศรชล.) รองผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการและผู้แทนหน่วยงานทางทะเลที่ได้รับการแต่งตั้ง (ผช.ผอ.ศรชล.) และ เสนาธิการทหารเรือเป็นเลขาธิการ (เลขา ศรชล.) จัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ ศรชล. สามารถแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็น คณะกรรมการอำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (คณะกรรมการ ศรชล.) เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลืองาน และสามารถแต่งตั้งคณะปรึกษา ศรชล. จากภาคประชาชนในส่วนต่างๆ เพื่อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้น

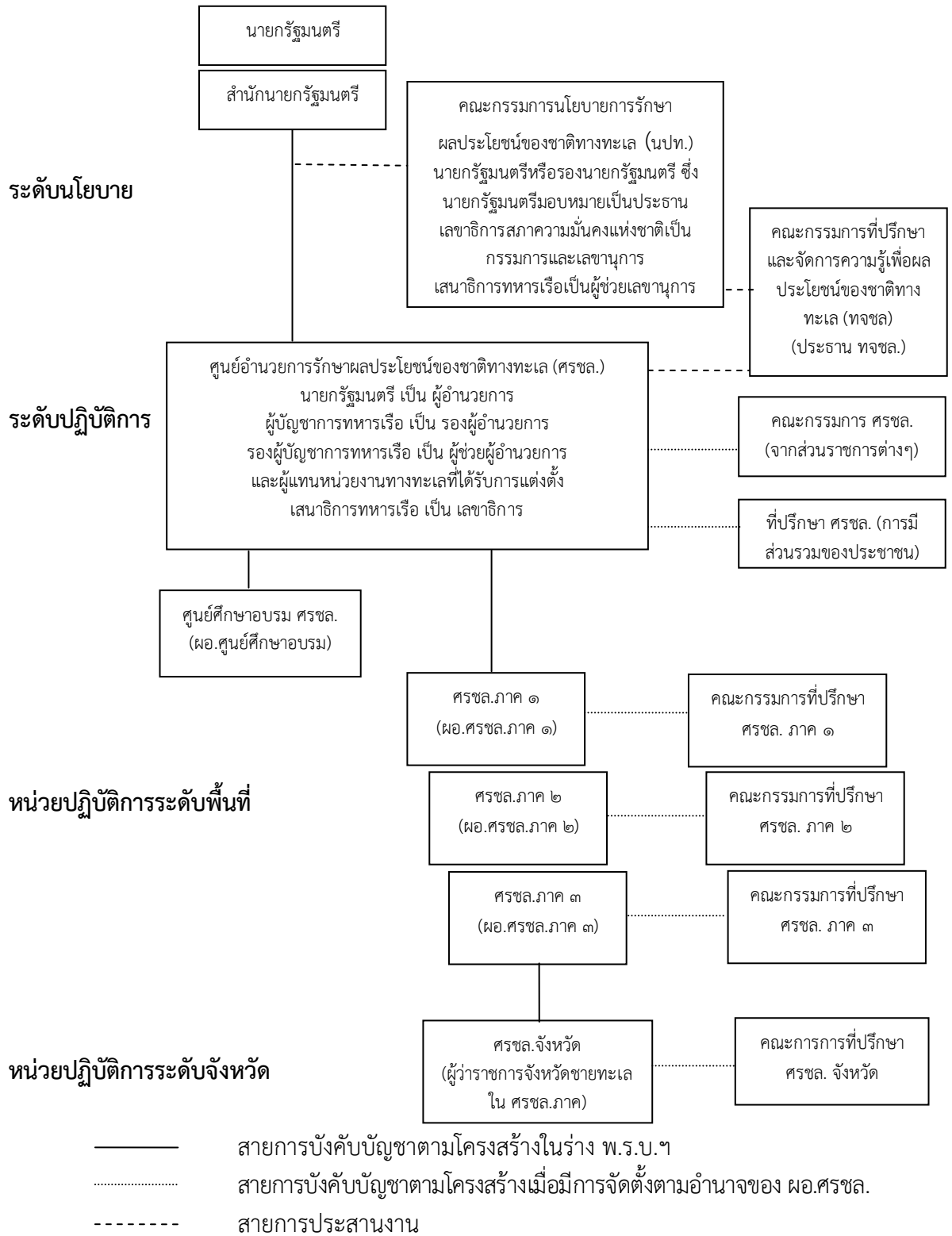
๓. **หน่วยงานปฏิบัติการระดับพื้นที่** มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค (ศรชล.ภาค) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล. โดยมีผู้บัญชาการทัพเรือภาคเป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.ภาค) มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคและจังหวัดชายทะเล ทั้งนี้ ศรชล.ภาคสามารถแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (คณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.ภาค) เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ศรชล.ภาค

๔. **หน่วยงานปฏิบัติการระดับจังหวัด** มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด (ศรชล.จังหวัด) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล.ภาค มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.จังหวัด) มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดชายทะเล ทั้งนี้ ศรชล.จังหวัด สามารถแต่งตั้ง คณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.จังหวัด เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ศรชล.จังหวัด

๕. **ศูนย์ศึกษาอบรม** ให้ ศรชล. จัดให้มีศูนย์ศึกษาอบรมเพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล

จากการจัดตั้งหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ และภารกิจดังกล่าว สามารถเขียนแสดงเป็นภาพโครงสร้างหน่วยงานตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ได้ดังภาพที่ ๓ - ๓

แผนภาพที่ ๓ - ๓ โครงสร้างหน่วยงานตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

ที่มา : เอกสารประจำภาค วทร.รุ่นที่ ๔๘ ของ นาวาเอก วรวัช พุกษารุ่งเรือง

วิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติงาน ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมความมั่นคงทางทะเล พบว่าทะเลได้ถูกใช้ไปในทางที่ผิดกฎหมายและก่อให้เกิดปัญหาต่อความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non Traditional Security) กล่าวคือ ความมั่นคงของสังคม (Social security) และความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เช่น แรงงานต่างชาติหลบหนีเข้าประเทศ การขนถ่ายยาเสพติด การลักลอบค้าขายของหนีภาษี การกระทำอันเป็น โจรสลัด เป็นต้น ภัยพิบัติธรรมชาติ ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และการก่อการร้ายทางทะเล เช่น การยึดตัวประกันและฐานขูดเจาะ การก่อวินาศกรรมฐานขูดเจาะ ท่าเรือ และเรือสินค้า ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security) ซึ่งมีหลายรูปแบบและมีแนวโน้มการกระทำผิดกฎหมายในทะเลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาและภัยคุกคามดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกับปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงเช่นเดียวกันกับสิ่งที่ กอ.รมน. ดำเนินการ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่สำคัญของชาติ ตามที่ได้รับมอบในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ตลอดจนการดำเนินการเพื่อป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใดๆ ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขทำลายหรือทำความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ให้กลับสู่สภาวะปกติ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ

จากวิเคราะห์โครงสร้างองค์การและการบริหารจัดการของ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑ และ กอ.รมน. พบว่ามีลักษณะโครงสร้างองค์การและการบริหารจัดการองค์การเป็นไปในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ กอ.รมน. เป็นหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายในซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะที่อยู่ภายในสำนักนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ได้กำหนดขึ้นตอนไว้แล้วอย่างชัดเจน และกลไกการดำเนินการหลักประกอบไปด้วย กอ.รมน.ภาค และ กอ.รมน.จังหวัด ซึ่งจะรับผิดชอบการอำนวยความสะดวก ประสานงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามเป็นพื้นที่ ส่วนศูนย์ประสานการปฏิบัติทั้ง ๖ ศูนย์รับผิดชอบอำนวยความสะดวก และประสานงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในแต่ละด้าน โดยศูนย์นี้จะมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐที่เกี่ยวข้องและยังเป็นหน่วยเชื่อมต่อระหว่าง กอ.รมน.ส่วนกลางและหน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ทำให้ กอ.รมน.เป็นหน่วยงานกลางที่แปลงนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐไปสู่การปฏิบัติ อีกทั้ง กอ.รมน.สามารถกำหนดกรอบแนวทาง และความเร่งด่วน ในการปฏิบัติตามแผนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประจำปี หน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐมีแนวทางในการจัดทำแผนงานโครงการในส่วนที่ตนรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจน กอ.รมน. เป็นหน่วยงานกลางที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงเป็นเวทีที่ใช้ในการแก้ปัญหาภัยคุกคามที่มีความซับซ้อน ต้องใช้ความร่วมมือของหลายหน่วยงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกรณีต่างๆ

ดังนั้น การให้ความสำคัญกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในทะเล เป็นเรื่องของความมั่นคงภายในราชอาณาจักรทางทะเลอันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงแห่งชาติ เช่นเดียวกับปัญหาและภัยคุกคามต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินบนบก จะทำให้เกิดความชัดเจนถึงการ

แบ่งแยกภารกิจหน้าที่และการแบ่งการปฏิบัติงานโดย กอ.รมน. มีบทบาทด้านความมั่นคงทางบก และ ศรชล. มีบทบาทด้านความมั่นคงทางทะเลและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยการพัฒนา ศรชล. ในลักษณะการจัดตั้งองค์การใหม่ในรูปแบบของ กอ.รมน.ทางทะเล และมีลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการในรูปแบบที่เทียบเคียงได้กับ กอ.รมน. จึงวิเคราะห์ได้ว่าสามารถใช้แนวทางการปฏิบัติงานของ กอ.รมน. ในด้าน การบริหารจัดการองค์การ การจัดการกำลังพล และแนวทางการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของ ศรชล.ใหม่ ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ได้

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยครั้งนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพเรือจำนวนสองท่าน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อขอทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ดังนี้

๑. พลเรือโท พัชระ พุ่มพิเชษฐ รองเสนาธิการทหารเรือ^{๓๓}

ได้กล่าวถึงการปรับโครงสร้างจากศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จะทำให้เกิดหน่วยงาน ศรชล.ใหม่ อยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจตามกฎหมาย โครงสร้างองค์การ และสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน โดยเฉพาะการมีงบประมาณของตนเอง การปฏิบัติงานในภาวะปกติและเมื่อมีเหตุการณ์สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสาร เข้าใจการปฏิบัติงาน มีการวางแผนร่วมกันล่วงหน้า สามารถตอบสนองต่อภารกิจและผลดีต่อการแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที ผอ.ศรชล.ภาค สามารถสั่งใช้กำลังและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในภาวะปกติ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจะมีความชัดเจนมากขึ้น ส่วนในภาวะไม่ปกติจะเป็นไปตามมติ ครม. หรือนโยบาย เมื่อ ศรชล. บูรณาการหรือการสนธิกำลังจากหน่วยต่างๆ จะมีเอกภาพในการบังคับบัญชา การบริหารงาน และสั่งการมีความเด็ดขาด ชัดเจน มีเอกภาพ และร่วมมืออย่างจริงจังเนื่องจาก นรม.ทำหน้าที่เป็น ผอ.ศรชล. รูปแบบการทำงานจะมีลักษณะการบูรณาการเชิงนโยบายและแผนงาน ส่วนการปฏิบัติจะดำเนินการในลักษณะการแบ่งความรับผิดชอบเชิงพื้นที่ ต้องมีระบบสารสนเทศ ระบบติดตามสถานการณ์ และระบบควบคุมบังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการบริหาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และควบคุมบังคับบัญชา ศรชล. ควรจะมีบทบาทนำในเรื่องการรักษาความปลอดภัยทางทะเล (Maritime Security) ซึ่งเป็นไปตามประมวลข้อบังคับขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศที่เรียกว่า ISPS Code (International Ship and Port Facility Security Code) งานใดที่ ศรชล. ทำต้องจะต้องเป็นงานพื้นฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ส่วนงานพิเศษต่างๆ จะต้องผ่านการเห็นชอบจาก คณะกรรมการ ศรชล. เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างของ ศรชล. กับ กอ.รมน. มีความคล้ายกัน แต่แตกต่างกันที่กำลังและพื้นที่ปฏิบัติงานที่ ศรชล.ภาค จะเป็นส่วนของจังหวัดชายทะเลและออกไปในทะเล ส่วน กอ.รมน.จะเป็นพื้นที่ทางบก หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องหรือมีอุปกรณ์ที่สามารถช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน

^{๓๓} พลเรือโท พัชระ พุ่มพิเชษฐ, รองเสนาธิการทหารเรือ. สัมภาษณ์. ๓ เมษายน ๒๕๖๐.

ของ ศรชล. ไม่ได้เข้ามามีบทบาทหรือถูกระบุในโครงสร้างองค์การแต่อย่างใด จึงควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม

๒. พลเรือตรี เจริญพล คุ่มราษี รองผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๓^{๓๔}

ได้กล่าวถึงการยกระดับ ศรชล. จากศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นั้น จะทำให้การปฏิบัติงานของ ศรชล. เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรูปธรรมในด้านต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ด้านโครงสร้างและการบังคับบัญชา

๒.๑.๑ ระดับนโยบาย เนื่องจากมีนายกรัฐมนตรี เป็น ผอ.ศรชล. จะทำให้การบังคับบัญชาและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนต้องปฏิบัติงานตามสั่งการในอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานได้อย่างเต็มที่

๒.๑.๒ ระดับอำนวยการ มีการบรรจุกำลังพลจากหน่วยงานหลักมาทำหน้าที่อำนวยการ สามารถร่วมกันวางแผน อำนวยการ ประสานงานและกำกับดูแล ส่วนราชการในระดับปฏิบัติการได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

๒.๑.๓ ระดับปฏิบัติการ ปรับเป็น ศรชล.ภาค ศรชล.จังหวัด มีการจัดกำลังที่ได้รับมอบอย่างชัดเจนมีการวางแผนอย่างเป็นกระบวนการ ฝ่ายอำนวยการของ ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด ร่วมกันปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรมมีการบูรณาการใช้กำลังได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม ในพื้นที่ปฏิบัติงาน

กล่าวได้ว่า ในด้านการบังคับบัญชาจะทำให้ ศรชล. มีอำนาจในการควบคุมและอำนวยการต่างๆ ใน ศรชล. ได้อย่างเต็มที่ จากที่ก่อนเป็นเพียงผู้ประสานงาน

การใช้กำลัง จะทำให้ลดภาระงานของหน่วยปฏิบัติการหลักทั้ง ๖ หน่วย ลงได้อย่างชัดเจน เช่น ทร. จะสามารถใช้กำลังไปปฏิบัติการกิจหลักของหน่วยได้ดียิ่งขึ้น โดยให้หน่วยปฏิบัติงานหลักอีก ๕ หน่วย ได้ใช้กำลังของหน่วยงานตนเองไปปฏิบัติการกิจในด้านการรักษากฎหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสม

๒.๒ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

จะมีหน่วยงานที่ชัดเจนในการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายที่กระทำผิดกฎหมาย ทั้งนี้จะต้องมีการปรับปรุงหลักกฎหมายของหน่วยงานใน ศรชล. ในหน่วยงานเดียวกัน

๒.๓ ด้านงบประมาณ

จะต้องมีงบประมาณรองรับ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานไม่ต้องเป็นภาระกับงบประมาณปกติของหน่วยปฏิบัติงานหลักทั้ง ๖ หน่วย

๒.๔ ด้านการติดตามภาพสถานการณ์ทางทะเล จะสามารถเชื่อมต่อข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ มาปรากฏภาพในห้อง ศปก.ศรชล. ทำให้มองเห็นภาพสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจะมีกำลังพลจากหน่วยงานหลักใน ศรชล. มาร่วมปฏิบัติงานใน ศปก.เดียวกัน (จากเดิมของหน่วยใครหน่วยมัน)

^{๓๔} พลเรือตรี เจริญพล คุ่มราษี, รองผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๓. สัมภาษณ์. ๖ เมษายน ๒๕๖๐

สรุป

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นโดยมีความมุ่งหมายในการประสานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่าง ต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติของ หน่วยต่างๆ ทั้งนี้ ทุกหน่วยยังคงปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ที่ผ่านมาการ ปฏิบัติงานของ ศรชล. ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างองค์การไม่เหมาะสม ไม่มีกฎหมาย รองรับการปฏิบัติงาน การขาดเอกภาพในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน การขาดเอกภาพ ในการบังคับบัญชาเมื่อบูรณาการขีดความสามารถเข้าด้วยกัน การขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน การแย่งชิงการมีบทบาทนำในหน้าที่งานของตนเอง การขาดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ การปฏิบัติงานร่วมกัน การติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ การไม่มีเจ้าภาพ ในการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ และไม่มีแนวทางบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยของ หน่วยงานทางทะเลที่ชัดเจน ประเภทของเรือที่มีอยู่ของแต่ละหน่วยงานไม่สามารถตอบสนองต่อการ ปฏิบัติในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ในทะเล รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานของตน ไม่ครอบคลุมต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในทะเล จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีแนวคิดการพัฒนา ศรชล. ให้มี เอกภาพในการปฏิบัติงานและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยการยกฐานะ พ.ร.บ. การรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๗ เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล มีอำนาจทำนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและ เงินคงคลัง มีโครงสร้าง ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ศรชล.มีนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.ศรชล. หน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ ศรชล.ภาค มี ผบ.ทรภ.ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.ภาค และ หน่วยปฏิบัติการระดับจังหวัด มี ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด โดยในแต่ละระดับ สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้ ศรชล. จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล จึงเป็นการพัฒนา ศรชล.ในการมีโครงสร้างการบังคับบัญชา ที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาศูนย์ประสานการปฏิบัติในการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

จากการที่ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) มีฐานะเป็น “ศูนย์ประสานการปฏิบัติ” ทำให้ไม่สามารถใช้อำนาจในการบูรณาการการปฏิบัติงาน การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ที่สำคัญคือไม่สามารถสั่งการ อำนาจการและควบคุมการปฏิบัติ รวมทั้งต้องอาศัยบุคลากร ทรัพยากรและงบประมาณ จากหน่วยงานต่างๆ มาดำเนินงาน ทำให้พบปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติที่ทำให้งานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติได้อย่างแท้จริง ตามผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์การปฏิบัติงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมาโดยลำดับ

ดังนั้น เพื่อให้ ศรชล. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บูรณาการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการพัฒนา ศรชล. ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งจากภายในประเทศและนอกประเทศ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

แนวคิดในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ศรชล.

การดำเนินการที่ผ่านมาของ ศรชล. ได้ประเมินผลการดำเนินการพบว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติที่ทำให้ไม่สามารถบูรณาการงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างแท้จริง โดยมีสาเหตุสำคัญ คือ ศรชล. มีฐานะเป็นเพียง “ศูนย์ประสานการปฏิบัติ” ทำให้ไม่สามารถใช้อำนาจในการบูรณาการงานตามภารกิจที่สำคัญไม่สามารถสั่งการ อำนาจการและควบคุมการปฏิบัติ อีกทั้งต้องอาศัยบุคลากร ทรัพยากร และงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ มาดำเนินงาน ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดความต่อเนื่องขาดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการดำเนินงาน ตลอดจนขาดการริเริ่มและการพัฒนา นอกจากนี้ปัจจุบันภัยคุกคามทางทะเลเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ และสภาพปัญหาที่มีความหลากหลาย ซับซ้อน และอาจมีความรุนแรงเกินกว่าหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะป้องกันหรือแก้ไขได้ อาทิ การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย อาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบเข้าเมืองทางทะเลและการค้ามนุษย์ การลักลอบทำประมงผิดกฎหมาย ภัยพิบัติและอุบัติเหตุทางทะเล รวมทั้งยังมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีด้วย ประกอบกับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคพลเรือน เพื่อรองรับและเชื่อมโยงงานความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศในอาเซียนและในระดับโลก ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บูรณาการ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

ในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยองค์การของรัฐตามแนวทางการดำเนินงานในข้อ ๖.๔ กล่าวคือ “ให้จัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

จากปัญหาการปฏิบัติงานของ ศรชล. ที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์มาโดยลำดับ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับบทบาทของ ศรชล. จาก “ศูนย์ประสานงาน” ที่เป็นการประสานงานและการปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงปฏิบัติภารกิจของหน่วยตามเดิม ซึ่งไม่สามารถจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันและงบประมาณเพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ (Line Function) ที่หน่วยได้รับการจัดสรรในแต่ละปีมาเป็น “ศูนย์อำนวยการ” คือ อำนวยการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ โดยจะมีแผนปฏิบัติงานและแผนงบประมาณ เพื่อรองรับงบประมาณโดยตรงจากรัฐบาลสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพิ่มขึ้นในลักษณะงบประมาณตาม Agenda หรือ Area โดยแต่ละหน่วยงานที่มาปฏิบัติงานร่วมกันจะอยู่ภายใต้การอำนวยการของ ศรชล. ตาม “ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.....” เพื่อให้ ศรชล. เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภารกิจด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งเปลี่ยนชื่อจาก “ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เป็น “ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” แต่ยังคงใช้คำย่อ “ศรชล.” ตามเดิม

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๗ เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีอำนาจทำนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและเงินคงคลัง มีโครงสร้าง ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ศรชล.มีนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.ศรชล. หน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ ศรชล.ภาค มี ผบ.ทรภ.ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.ภาค และหน่วยปฏิบัติการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด โดยในแต่ละระดับสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้ ศรชล. จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรมเพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล จึงเป็นการพัฒนา ศรชล.ในการมีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา มีบทบาทนำในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่มีความซับซ้อนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถให้คุณให้โทษและการมีสิทธิกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง ทুমเทการทำงานได้เต็มที่ และมีความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการปรับใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์การ

และการบังคับบัญชา การปรับการบริหารจัดการในด้านต่างๆ และสุดท้ายเป็นการปรับแนวทางการใช้กำลังทางเรือหรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

โครงสร้างองค์การและการบริหารจัดการของ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๓ มีลักษณะหรือรูปแบบที่เทียบเคียงได้กับ กอ.รมน. ซึ่งเป็นหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานเฉพาะที่อยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างแบ่งเป็น กอ.รมน. กอ.รมน.ภาค และ กอ.รมน.จังหวัด ดังนั้น การให้ความสำคัญกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในทะเลเช่นเดียวกับปัญหาและภัยคุกคามต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินบนบก จะทำให้เกิดความชัดเจนถึงการแยกบทบาทหน้าที่และการแบ่งการปฏิบัติงานโดย ศรชล. มีบทบาทด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรืออาจจะเรียกได้ว่า กอ.รมน.ทางทะเล

แนวทางการใช้กำลังหรือการบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานด้วยกัน โดยให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา เหตุการณ์ หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบ หรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดย ศรชล.จะเข้าควบคุมกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหา หรือผลกระทบกระทบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกัน รวมทั้ง ศรชล. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของ ศรชล. เพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยงานทางทะเลมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สำหรับผลกระทบต่อหน่วยงานทางทะเลจากการปรับบทบาทใหม่ของ ศรชล.ตามร่าง พ.ร.บ.๓ ที่สำคัญได้แก่ การพิจารณาสถานที่ทำงานในการจัดตั้งหน่วยงานที่เกิดขึ้นใหม่ อาทิเช่น บก.ศรชล. บก.ศรชล.ภาค บก.ศรชล.จังหวัด และศูนย์ศึกษาอบรม หน่วยงานทางทะเลต้องจัดกำลังพลเต็มเวลาในระดับปฏิบัติและระดับอำนวยความสะดวกหมุนเวียนมาปฏิบัติงานใน ศรชล. ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานและบริการข้อมูล จัดทำระบบเฝ้าตรวจและรายงานระบบติดตามภาพสถานการณ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งระบบควบคุมบังคับบัญชา เมื่อหน่วยงานทางทะเลมอบอำนาจกำลังทางเรือมาขึ้นควบคุมทางยุทธการเมื่อบูรณาการขีดความสามารถเข้าด้วยกัน การลดบทบาทหน้าและการมองเห็นคุณค่าของการปฏิบัติงานร่วมกัน การจัดหน่วยติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ รวมทั้ง การส่งเสริมหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนตระหนักรู้ในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การมีส่วนร่วมของหน่วยงานทางทะเล และการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

อย่างไรก็ตาม บทบาทการปฏิบัติงานของ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๓ ซึ่งในภาวะปกติ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกลไกของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดย ศรชล.จะเข้าควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานในทะเลเข้าด้วยกันและขึ้นการบังคับบัญชา กับ ศรชล. เมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐได้รับผิดชอบ หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน สำหรับในกรณีมีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจะมอบให้ ศรชล.ดำเนินการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของ ศรชล.ในการเปลี่ยนจากการประสานการปฏิบัติ เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก

ในการจัดการแก้ไขปัญหา และมีเอกภาพในการควบคุมบังคับบัญชา ทั้งนี้ ยังมีความแตกต่างจากหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) ที่เปรียบได้ว่าเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในและประโยชน์ของชาติทางทะเลเต็มรูปแบบ จากการทำมีบุคลากรประจำและผู้บังคับบัญชาคนเดียว มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีศูนย์กลางอำนาจการรับผิดชอบและสั่งการโดยตรง มีแผนปฏิบัติการเพียงแผนเดียวไม่มีปัญหาเรื่องผลงานการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และที่สำคัญจะได้รับการประกอบกำลังทางเรือและอากาศยานที่จำเป็น มีจำนวนเหมาะสม และมีกำลังพลที่มาจากทุกหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาและต่อเนื่องทั้งในกรณีที่มีภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ

แนวคิดในการปรับปรุง โครงสร้าง องค์ประกอบ ของ ศรชล.

๑. การกำหนดนโยบายและแผนงาน

ศรชล.ตามร่าง พ.ร.บ.๑ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ หรือแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลต่อคณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) และคณะรัฐมนตรี (ครม.) ตามลำดับเพื่อพิจารณาเห็นชอบ ดังนั้น จึงเป็นการเพิ่มเอกภาพในการกำหนดนโยบายและทิศทางให้มีความสอดคล้องกันในภาพรวมรวมทั้งการบูรณาการแผนงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๒. ภารกิจของ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.๑

๒.๑ ในการปฏิบัติภารกิจของ ศรชล. ในภาวะปกติ ให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดการหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกันเพื่อป้องกัน ปราบปราม หรือแก้ไขปัญหา เหตุการณ์ หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเล เมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐใดรับผิดชอบ หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน หรือมีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒.๒ ในกรณีที่มีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล ป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง จัดการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมการทางทะเลภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

๓. ศรชล.ใหม่ ตามร่าง พ.ร.บ.๑ ได้กำหนดและจัดตั้งหน่วยงาน ดังนี้

๓.๑ ระดับนโยบาย มีคณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ รัฐมนตรี และข้าราชการกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลเป็นกรรมการและเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลและมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล วางนโยบายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ศรชล. ศรชล.ภาค ศรชล.จังหวัด และหน่วยงาน

ทางทะเลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ทจชล.) มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นทางวิชาการแก่ นพท. ศรชล. และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล

๓.๒ ระดับปฏิบัติการ มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.) ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นรองผู้อำนวยการ (รอง ผอ.ศรชล.) รองผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้แทนหน่วยงานทางทะเลที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ (ผช.ผอ.ศรชล.) และเสนาธิการทหารเรือ เป็นเลขาธิการ (เลขา ศรชล.) จัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ ศรชล. สามารถแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการอำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (คณะกรรมการ ศรชล.) เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลืองาน และสามารถแต่งตั้งคณะปรึกษา ศรชล. จากภาคประชาชนในส่วนต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้น

๓.๓ หน่วยงานปฏิบัติการระดับพื้นที่ มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค (ศรชล.ภาค) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล. โดยมีผู้บัญชาการทัพเรือภาค เป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.ภาค) มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคและจังหวัดชายทะเล ทั้งนี้ ศรชล.ภาค สามารถแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (คณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.ภาค) เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ศรชล.ภาค

๓.๔ หน่วยงานปฏิบัติการระดับจังหวัด มีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด (ศรชล.จังหวัด) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล.ภาค มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการ (ผอ.ศรชล.จังหวัด) มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดชายทะเล ทั้งนี้ ศรชล.จังหวัด สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.จังหวัด เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ศรชล.จังหวัด

๓.๕ ศูนย์ศึกษาอบรม ให้ ศรชล. จัดให้มีศูนย์ศึกษาอบรมเพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่น ๆ ในหน่วยงานทางทะเล

๔. อำนาจการบังคับบัญชา

ศรชล.ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ในภาวะปกติหน่วยงานทางทะเลปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตน ศรชล. ไม่มีอำนาจการบังคับบัญชาหน่วยงานทางทะเล อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบหรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน และในกรณีภาวะไม่ปกติ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมาย ศรชล. จึงมีอำนาจควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล และอำนวยการในการจัดการหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาอำนาจการบังคับบัญชา หรือการมีเอกภาพในการบังคับบัญชา เป็นการเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจากเดิมที่กำลังทางเรือที่จากหน่วยงานต่างๆ มาร่วมปฏิบัติงานจะไม่ขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ ศรชล.

หรือ ศรชล.เขต แต่จะเป็นการประสานงาน การนัดหมาย หรือร้องขอกำลังทางเรือมาปฏิบัติงานร่วมได้ เป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุการณ์

๕. การบริหารงาน

ได้กำหนดให้ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ การควบคุม และการบังคับบัญชา โดยเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในสำนัก นายกรัฐมนตรี มีอำนาจทำนิติกรรม มีงบประมาณเป็นของตนเองและสามารถรับการสนับสนุนกำลังพล หนุนเวียนมาปฏิบัติงานโดยไม่ขาดสังกัด และมีอำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งให้หน่วยต่างๆ สนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ตามที่ ศรชล. หรือ ศรชล.ภาค หรือ ศรชล.จังหวัด ร้องขอ การดำเนินการดังกล่าว ทำให้ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ มีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพิ่มมากขึ้น

การบริหารงานในส่วนต่างๆ สามารถขอรับการสนับสนุนกำลังพล เครื่องมือและ อุปกรณ์จากหน่วยงานต่างๆ มาดำเนินกิจกรรมหรือปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีงบประมาณ ในการบริหารงานเป็นของตนเองและการมีอำนาจในการให้คุณให้โทษกับกำลังพลที่ปฏิบัติงานทำให้ การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง กำลังพลสามารถทุ่มเทการทำงานที่และพัฒนาตนเองได้เต็มที่ มีความ เป็นมืออาชีพ มีแนวทางการรับราชการที่ชัดเจน และแก้ปัญหาการที่หน่วยต่างๆ ตั้งเงื่อนไขในการ เข้าร่วมมาปฏิบัติราชการและขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการพิจารณาทุโศปกรณ์ ที่เหมาะสมในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ เพื่อให้สามารถรองรับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ในแต่ละพื้นที่ ให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๖. การมีบทบาทนำ

ได้กำหนดให้ ศรชล. มีอำนาจหน้าที่ในการเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ในความ สำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงหาและ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเลพื้นที่ต่างๆ และหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งการให้ ศรชล.จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่ จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล ทำให้ ศรชล. มีบทบาทนำในการเป็นหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์งานในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สามารถบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการที่มีงบประมาณเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำสูงสุด ของประเทศทำหน้าที่เป็น ผอ.ศรชล. จะช่วยส่งเสริมทำให้กิจกรรมและการปฏิบัติงานในทะเลของ หน่วยงานต่างๆ มีจุดมุ่งหมายเดียวกันสอดคล้องกันและมีทิศทางเดียวกัน รวมทั้งแก้ปัญหาคารหวงข้อมูล การขาดความร่วมมือและแข่งขันกันเพื่อให้หน่วยงานของตนเองมีบทบาทนำในภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบ

๗. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ

ได้กำหนดให้ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล และ อำนวยการในการจัดการหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกัน และให้ ศรชล. จัดให้มีศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. และ บุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล ซึ่งทำให้ ศรชล.สามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

เมื่อบูรณาการขีดความสามารถร่วมกัน สำหรับการพัฒนาองค์บุคคลและองค์ความรู้จะเป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ ได้เช่นกัน รวมทั้งมีงบประมาณในการบริหารงานเป็นของตนเอง จะเป็นการช่วยแก้ปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ ที่กระทำได้อ่อนช้อยจากการทำงานร่วมกันอย่างหลวมๆ ของหน่วยต่างๆ และการไม่มีอำนาจบังคับบัญชา และเพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ศรชล. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (คู่มือการปฏิบัติงาน ศรชล.) โดยเนื้อหาสาระในคู่มือนี้ เป็นการแปลงการดำเนินการตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. กำหนดไปสู่การปฏิบัติและพัฒนาเพิ่มเติมจากแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ทั้งนี้ ศรชล. ควรจัดให้มีการสัมมนาและพิจารณาร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อในคู่มือดังกล่าวดังนี้

หัวข้อที่ ๑ สถานการณ์ทางทะเลของประเทศไทย ประกอบด้วย สถานการณ์ทางทะเลทั่วไป สถานการณ์ทางทะเลเฉพาะ แนวโน้มสถานการณ์ทางทะเล นิยามศัพท์

หัวข้อที่ ๒ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ศรชล. ประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. โครงสร้างการจัดหน่วยของ ศรชล. อำนาจหน้าที่และภารกิจของ ศรชล.

หัวข้อที่ ๓ วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัด แผนผังเป้าประสงค์ทางยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

หัวข้อที่ ๔ แนวความคิดในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย แนวความคิดในการปฏิบัติงาน แนวความคิดในการบูรณาการขีดความสามารถจากหน่วยต่างๆ กระบวนการในการดำเนินการแก้ไขปัญหา กลไกการดำเนินงานของ ศรชล. แนวทางแผนงานงบประมาณของ ศรชล. การบริหารจัดการ การติดตามผลงาน และการประเมินผล

๘. การแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ศรชล.ตาม พ.ร.บ.ฯ มีหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และรายงานให้ นปท. และ ครม. พิจารณา รวมทั้งในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหา เหตุการณ์ หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมในทะเล ในภาวะปกติ ที่เกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบ และในกรณีภาวะไม่ปกติ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมาย ศรชล.จะมีอำนาจควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล และอำนวยการในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาโดยบูรณาการหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกัน ดังนั้น ศรชล. จึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือในลักษณะเดียวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยทางทะเลในเขตทางทะเลของประเทศไทย หากวิเคราะห์เปรียบเทียบ ศรชล.กับ กอ.รมน. แล้ว มีอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการจัดองค์การเหมือนหรือคล้ายกัน แต่จะแตกต่างกันที่กำลังและพื้นที่รับผิดชอบ โดย ศรชล.จะเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดชายทะเลออกไปในเขตทางทะเล ส่วน กอ.รมน. เป็นพื้นที่ทางบก

แนวคิดในการปฏิบัติงานและการใช้กำลังของหน่วยงานใน ศรชล.

จากการที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตและมีความสลับซับซ้อน ดังนั้น มิติของความมั่นคงแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเกิดการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันมากขึ้น มีการเปิดเสรีในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ การเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเผชิญหน้าระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้งความขัดแย้งทางวัฒนธรรม – อารยธรรม ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้น การร่วมมือ/รวมกลุ่ม เพื่อการแข่งขัน การถ่วงดุลอำนาจในลักษณะภูมิภาคนิยม (Regionalism) ที่จะขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จะส่งผลให้ประเทศไทยต้องเพิ่มภารกิจในการจัดเตรียมความพร้อมของกำลังทางเรือ เพื่อความร่วมมือให้เกิดเสถียรภาพด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค ซึ่งถือเป็นกลไกหลักของการเป็นประชาคมอาเซียนด้านความมั่นคง ดังนั้น บทบาทของหน่วยงานความมั่นคงทางทะเล จะมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งบทบาทในการผลักดันนโยบายการใช้ประโยชน์จากทะเล การบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ในทะเลของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาเชิงนโยบายและการปรับแนวคิดในการใช้กำลังทางเรือ การบริหารจัดการภายในระหว่างหน่วยงาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นแนวทางการพัฒนา ศรชล. เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดในการปฏิบัติงานและการใช้กำลังของหน่วยงานใน ศรชล. ดังนี้

๑. ระดับนโยบาย

คณะกรรมการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) และคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ทจชล.) จะมีบทบาทสำคัญในการผลักดันในการจัดหาทุโธปกรณ์ที่มีขีดความสามารถอย่างเพียงพอให้กับหน่วยงานใน ศรชล. ในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมถึงการพิจารณาออกและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ศรชล. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ระดับปฏิบัติการ

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในภาวะปกติ ให้เป็นไปตามกลไกของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดย ศรชล. มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน สั่งการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ และรายงานให้ นปท. และคณะรัฐมนตรีพิจารณา และ ศรชล. จะเข้าควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแลและอำนาจการจัดการหรือแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานในทะเลเข้าด้วยกัน เมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐใดรับผิดชอบ หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน สำหรับในกรณีมีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจะมอบให้ ศรชล. ดำเนินการ โดยมีแนวความคิดในการปฏิบัติดังนี้

๒.๑ ศรชล. ศรชล.ภาค ๑ - ๓ และ ศรชล.จังหวัด ทำหน้าที่วางแผนและควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติการทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบที่กำหนด

๒.๒ จัดกำลังพลจากหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลต่างๆ ใน ศรชล. (กองทัพเรือ ตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมประมง กรมเจ้าท่า และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) เป็นชุดปฏิบัติการร่วมเพื่อความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมายและขั้นตอนการส่งฟ้องศาลครอบคลุม ทุกพื้นที่

๒.๓ พัฒนาขีดความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในประเทศ ในภูมิภาค และนอกภูมิภาค

สรุป

จากปัญหาการปฏิบัติงานของ ศรชล. ที่เป็นเพียงศูนย์ประสานการปฏิบัติ ทำให้ไม่มี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงมีแนวคิดในการพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการ เปลี่ยน ศรชล. จาก “ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เป็น “ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” โดยยังคงใช้คำย่อ ศรชล. ตามเดิม ซึ่งจะ เป็นไปตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.....

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑ เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล มีอำนาจทำนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและ เงินคงคลัง มีโครงสร้าง ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ศรชล.มีนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.ศรชล. หน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ ศรชล.ภาค มี ผบ.ทรภ.ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.ภาค และ หน่วยปฏิบัติการระดับจังหวัด มี ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด โดยในแต่ละระดับ สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้ ศรชล.จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล จึงเป็นการพัฒนา ศรชล. ในการมีโครงสร้างการบังคับ บัญชาที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา มีบทบาทนำในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถ ทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่มีความซับซ้อนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถให้คำแนะนำและการมี สิทธิกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง ทุ่มเหตุการณ์ได้เต็มที่และมีความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการปรับใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับโครงสร้าง องค์กรและการบังคับบัญชา การปรับการบริหารจัดการในด้านต่างๆ และสุดท้ายเป็นการปรับแนวทาง การใช้กำลังทางเรือหรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

บทบาทการปฏิบัติงานของ ศรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑ ซึ่งในภาวะปกติการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามกลไกของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดย ศรชล.จะเข้าควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแล

และอำนวยการจัดการหรือแก้ไข้ปัญหา โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานในทะเลเข้าด้วยกัน และขึ้นการบังคับบัญชากับ ศรชล. เมื่อปรากฏว่าภาวะปกตินั้นเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเล หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐได้รับผิดชอบ หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน สำหรับในกรณีมีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจะมอบให้ ศรชล. ดำเนินการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของ ศรชล. ในการเปลี่ยนจากการประสานการปฏิบัติ เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่อำนวยการในการจัดการแก้ไข้ปัญหา และมีเอกภาพในการควบคุมบังคับบัญชา มีศูนย์กลางอำนวยการรับผิดชอบและสั่งการโดยตรง และที่สำคัญจะได้การประกอบกำลังทางเรือและอากาศยานที่จำเป็นมีจำนวนเหมาะสม และมีกำลังพลที่มาจากทุกหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาและต่อเนื่องทั้งในกรณีที่มีภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ และ ศรชล. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของ ศรชล. เพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยงานทางทะเลมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ทะเลมีประโยชน์มหาศาลแก่มวลมนุษยชาติตั้งแต่มนุษย์รู้จักทะเล สำหรับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยนับว่ามีมูลค่ามหาศาล ซึ่งนำพาประโยชน์สู่ประชาชนและเศรษฐกิจในแผ่นดิน หากประเทศไทยไม่มีทะเลแล้ว ศักยภาพและสถานะต่างๆ ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศของประเทศไทยย่อมเปลี่ยนไปอย่างมาก ที่สำคัญประเทศไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก และการค้าเหล่านี้ใช้การขนส่งทางทะเลมากกว่าร้อยละ ๙๐ ผลประโยชน์จากทะเลในลักษณะต่างๆ เหล่านี้มีมูลค่าที่สูงมากทำให้ทะเลเป็นผลประโยชน์ของชาติในระดับสำคัญ (Vital Interests) ที่รัฐบาลและประชาชนจะต้องปกป้องและดูแลรักษา

ปัญหาทางทะเลของประเทศไทย แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มและสัมพันธ์กัน ได้แก่ กลุ่มปัญหาแรก ได้แก่การบริหารจัดการของรัฐ ซึ่งเกิดจากการขาดการประสานงาน บูรณาการและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ การขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความล้าสมัยและมีความซ้ำซ้อน กลุ่มปัญหาที่สองเกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพและการควบคุมในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การก่อมลพิษทางทะเล การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) และกลุ่มปัญหาที่สามได้แก่ภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ จากการที่ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเปิดและขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเล ทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมายและมีลักษณะข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้าย โจรสลัดจากสภาพการณ์ของปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบริหารจัดการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศต่างๆ พบว่าการจัดหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) เป็นโครงสร้างการจตุภาคความมั่นคงทางทะเลแบบสมบูรณ์ มีการจัดหน่วยแยกหน้าที่ระหว่างการป้องกันประเทศและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สูงที่สุด แต่ก็มีค่าใช้จ่ายสูงเช่นกัน ซึ่งจะเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดีมีผลประโยชน์ทางทะเลสูง ส่วนประเทศเล็กๆ และมีพื้นที่ทางทะเลไม่มาก จะมอบการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้กับหน่วยงานตำรวจ แต่หากเป็นประเทศที่มีผลประโยชน์ทางทะเลปานกลางถึงมาก และคำนึงด้านการใช้งบประมาณที่คุ้มค่า ก็จะทำให้การรักษาผลประโยชน์ทางทะเลฝากไว้ภายใต้กองทัพเรือ ในลักษณะ Naval Coastguard หรือใช้โครงสร้าง

แบบมีหลายหน่วยร่วมกันทำงาน โดยมีหน่วยประสานหรืออำนวยการปฏิบัติ ควบคุม สั่งการ กำกับดูแล ความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

แนวความคิดการจัดตั้ง ศรชล. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ทั้งนี้ ทุกหน่วยยังคงปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถลดความซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างคุ้มค่า และแก้ปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของ ศรชล. ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างองค์การไม่เหมาะสม ไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน การขาดเอกภาพในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน การขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาเมื่อบูรณาการขีดความสามารถเข้าด้วยกัน การขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน การแย่งชิงการมีบทบาทนำในหน้าที่งานของตนเอง การขาดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการปฏิบัติงานร่วมกัน การติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ การไม่มีเจ้าภาพในการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ และไม่มีแนวทางบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลที่ชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีแนวความคิดพัฒนา ศรชล. ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยการยกฐานะ พ.ร.บ. การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ขึ้นมา

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีอำนาจทำนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและเงินคงคลัง มีโครงสร้าง ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ศรชล. มีนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.ศรชล. หน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ ศรชล.ภาค มี ผบ.ทรภ. ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.ภาค และหน่วยปฏิบัติการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด โดยในแต่ละระดับสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้ ศรชล. จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรมเพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล จึงเป็นการพัฒนา ศรชล. ในการมีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา มีบทบาทนำในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่มีความซับซ้อนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน สามารถให้คุณให้โทษและการมีสิทธิกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง ทুমเทการทำงานได้เต็มที่และมีความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการปรับใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์การ และการบังคับบัญชา การปรับการบริหารจัดการในด้านต่างๆ และสุดท้ายเป็นการปรับแนวทางการใช้กำลังทางเรือหรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

โครงสร้างองค์การและการบริหารจัดการของ ศรชล. ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ มีลักษณะหรือรูปแบบที่เทียบเคียงได้กับ กอ.รมน. ซึ่งเป็นหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานเฉพาะที่อยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างแบ่งเป็น กอ.รมน. ภาค และ กอ.รมน.จังหวัด ดังนั้น การให้ความสำคัญกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในทะเลเช่นเดียวกับปัญหาและภัยคุกคามต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินบนบก จะทำให้เกิดความชัดเจนถึงการแยกบทบาทหน้าที่และการแบ่งการปฏิบัติงานโดย ศรชล. มีบทบาทด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรืออาจจะเรียกได้ว่า กอ.รมน.ทางทะเล และ ศรชล. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของ ศรชล. เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานทางทะเลมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

๑. เห็นควรให้ สมช. พิจารณาเร่งรัด “ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.” ให้มีผลบังคับใช้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของ ศรชล.

๒. กองทัพเรือ นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดทำลี้ทางเรือ ระบบติดตามสถานการณ์และควบคุมบังคับบัญชา และสถานที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานกับ ศรชล.

๓. หน่วยงานทางทะเล นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตามร่าง พ.ร.บ.ฯ ทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์ และแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับ ศรชล.

๔. กอ.รมน. หน่วยงานต่างๆ องค์กรภาคพลเรือน ภาคสังคม และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมและบูรณาการความร่วมมือกับ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและความมั่นคงทางทะเล

๕. จังหวัดที่มีชายฝั่งทะเลจำนวน ๒๓ จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง สตูล สงขลา ปัตตานี และ นราธิวาส นำไปเป็นแนวทางและเตรียมการจัดตั้ง ศรชล.จังหวัด พร้อมพิจารณาพื้นที่รับผิดชอบทางทะเลของแต่ละจังหวัด

๖. กองทัพเรือเป็นเจ้าภาพในการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมจัดทำกฎหมายลูก เพื่อรองรับร่าง พ.ร.บ.ฯ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วารสาร

สุรชาติ บำรุงสุข. “ความมั่นคงร่วมสมัย : (Contemporary Security)”, วารสารความมั่นคงศึกษา. (ฉบับที่ ๙๙ - ๑๐๒), ๒๕๕๕.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

เนติศักดิ์ จารยะพันธ์ และคณะ. “ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล : สถานการณ์และข้อเสนอ”. ๒๕๕๐. หน้า ๙.
พัลลภ ทมิศานนท์, พลเรือตรี และคณะ. “การปฏิรูประบบงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”.
เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ. “โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง”. รายงาน
ฉบับสมบูรณ์, ๒๕๕๓.

สัมภาษณ์

เจริญพล คุ่มราชสี, พลเรือตรี. รองผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๓. สัมภาษณ์. ๖ เมษายน ๒๕๖๐.
พัชระ พุ่มพิเชษฐ, พลเรือโท. รองเสนาธิการทหารเรือ. สัมภาษณ์. ๓ เมษายน ๒๕๖๐.

กฎหมาย

“กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า พ.ศ.๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๒,
๒๗ มกราคม ๒๕๕๘. หน้า ๒๙ - ๓๐.

“พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ ๑๒๕, ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๓๔ - ๓๖ และ ๔๔

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กลาโหม, กระทรวง. “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการกองทัพเรือ,
กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๑”.

กลาโหม, กระทรวง. “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑”, มาตรา ๒๐.
ยุทธศึกษาทหารเรือ, กรม, กองทัพเรือ. “เศรษฐกิจทางทะเลของไทยกับบทบาทกองทัพเรือ” เอกสาร
ประกอบการประชุมทางวิชาการกองทัพเรือ ครั้งที่ ๗, ๒๕๕๖.

วิพากษ์ น้อยจินดา, พลเรือตรี และคณะ. “การบูรณาการกำลังอำนาจของชาติในการรักษา
ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. เอกสารวิจัยกลุ่ม, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๖.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔).
เอกสารทางยุทธศาสตร์. ๒๕๕๗.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กองทัพเรือ. “ผลการปฏิบัติงาน ศรชล. ประจำปี ๒๕๕๙”. เข้าถึงได้จาก : <http://www.civil.navy.mi.th/sonchonindex.html,2559>.

“ผลการปฏิบัติงาน ศรชล. ประจำปี ๒๕๕๙”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.civil.navy.mi.th/Sonchonindex.html,2559>.

วิจัยและพัฒนาประมงทะเล, สำนักงาน. “ระบบฐานข้อมูลเรือประมงทะเลไทย” เข้าถึงได้จาก :
http://www.platalay.com/boatsurvey_2554/index.ph>,2558.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อกฎหมายและข้อบังคับภายในประเทศที่บังคับใช้ในทะเล

รายชื่อกฎหมายและข้อบังคับภายในประเทศที่บังคับใช้ในทะเลทั้งหมด ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเกี่ยวข้องเพียงบางส่วนมีรวมประมาณ ๗๔ ฉบับ^๑ คือ พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ.๒๕๑๒, พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรม พ.ศ.๒๕๑๒, พ.ร.บ.การปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๑๔, พ.ร.บ.ควบคุมโมกษภัณฑ์ พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.๒๕๓๐, พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.บ.กักพืช พ.ศ.๒๕๐๗, พ.ร.บ.เขตปลอดภัยในราชการทหาร พ.ศ.๒๕๓๗, พ.ร.บ.ประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔, พ.ร.บ.ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑, พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.๒๕๔๐, พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๒๓, พ.ร.บ.กักเรือ พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.ป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ.๒๕๒๒, พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗, พ.ร.บ.ป้องกันการกระทำบางอย่างในการขนส่งสินค้าออกทางเรือ พ.ศ.๒๕๑๑, พ.ร.บ.ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๔๒, พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๑๑, พ.ร.บ.ควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔, พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๔๒, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒, พ.ร.บ.ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๐, พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.๒๕๔๔, พ.ร.บ.ว่าด้วยกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐, พ.ร.บ.ว่าด้วยวิญญูชนาคน พ.ศ.๒๕๔๘, พ.ร.บ.อากรรังนกอีแอ่น พ.ศ.๒๕๔๐, พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้ไฟ สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๔๐, พ.ร.บ. เพิ่มอำนาจตรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ.๒๕๔๖, พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.๒๕๔๐, พ.ร.บ.ว่าด้วยการส่งออกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.๒๕๒๒, พ.ร.บ.แร่ พ.ศ.๒๕๑๐, พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.ก.ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.๒๕๓๓ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๐), พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ.๒๕๑๘, พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.การประมง พ.ศ.๒๕๔๐ (กำลังเสนอแก้ไข),

^๑ ดูรายละเอียดของกฎหมายที่กล่าวถึงได้ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ดูได้ที่ www.krisdika.go.th และการนับจำนวนกฎหมายก็เป็นเพียงการนับคร่าวๆ เนื่องจากบางฉบับเป็นเรื่องการควบคุมกิจกรรมที่เกิดหรือมีผลโดยตรงกับทะเลโดยตรง แต่บางฉบับเป็นเรื่องของกิจกรรมอื่น เช่น การนำเข้าหรือส่งออกผ่านทางทะเล เป็นต้น นอกจากนี้บางฉบับเกี่ยวข้องมาก บางฉบับเกี่ยวข้องน้อย แตกต่างกันไป

พ.ร.บ.สิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.๒๔๘๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๓๘, พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑ แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย พ.ศ.๒๕๕๐, พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖ (แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.๒๕๕๐), พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔ พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๓๐, พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๔๖๙ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.๒๕๓๗, พ.ร.ก.ควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๔๘๔, พ.ร.บ.ป่าสงวน แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗, พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔, พ.ร.บ.สงวนและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.เลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.บ.จัดหางาน พ.ศ.๒๕๒๘, พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑, พ.ร.บ.เงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗, พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ และ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗, พ.ร.บ.การกักเรือ พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ.๒๕๔๘, พ.ร.บ.การช่วยเหลือกู้ภัย ทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๐, พ.ร.บ.จัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ.๒๔๙๖, พ.ร.บ.ให้บำเหน็จในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ.๒๔๘๙, พ.ร.บ.การค้าข้าว พ.ศ. ๒๔๘๙, พ.ร.บ.กำหนดเขตจังหวัด ในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.๒๕๐๒, พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐, พ.ร.บ.องค์กรร่วม ไทย-มาเลเซีย พ.ศ. ๒๕๓๓, พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓, พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๔๙๙

ผนวก ข กฎหมายที่กองทัพเรือรับผิดชอบ

กองทัพเรือ มีกฎหมายที่รับผิดชอบ รวม ๒๘ ฉบับ^๑ คือ พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐, พ.ร.บ.ว่าด้วยการส่งออกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.๒๕๒๒, พ.ร.บ.แร่ พ.ศ.๒๕๑๐, พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๔๕, พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ๒๕๔๕, พ.ร.ก.ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.๒๕๓๓ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย พ.ศ.๒๕๕๐), พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘, พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๕, พ.ร.บ.การประมง พ.ศ.๒๔๙๐, พ.ร.บ.สิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.๒๔๘๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๓๘, พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐, พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย พ.ศ.๒๕๕๐), พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๓๐, พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๔๖๙, พ.ร.ก.ควบคุมสินค้าตามแนวชายแดน พ.ศ. ๒๕๓๔, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๔๘๔, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗, พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔, พ.ร.บ.สงวนและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๔, พ.ร.บ.เลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ.๒๕๔๕, พ.ร.บ.จัดหางาน พ.ศ.๒๕๒๘, พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๑, พ.ร.บ.เงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗, พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑, พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๔๗ และ พ.ร.บ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

^๑ สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ. เข้าถึงได้จาก <http://www.navy.mi.th/judge/>

ผนวก ค
ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” หมายความว่า ผลประโยชน์ของประเทศไทยอันพึงได้รับจากกิจกรรมทางทะเลหรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเล ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง ด้านสังคม ด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม

“การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” หมายความว่า การดำเนินการทั้งปวงเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภายในเขตทางทะเล รวมทั้งการรักษากฎหมายในเขตทางทะเล เช่น การป้องกันการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยอาชญากร การป้องกันและปราบปรามการทำประมงผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ หรือการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การรักษาสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศทางทะเล หรือการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางทะเล

“เขตทางทะเล” หมายความว่า พื้นที่ทางทะเลในเขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดที่ประเทศไทยใช้อยู่หรือมีสิทธิเสรีภาพในการใช้หรือจะใช้หรือมีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป หรือทะเลหลวง โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นกำหนดไว้ในกฎหมาย จารีตประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสนธิสัญญา หรือด้วยประการใดๆ และให้หมายความรวมถึง ชายฝั่ง เกาะ เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ รวมทั้งห้วงอากาศเหนือทะเล พื้นดินท้องทะเล ดินใต้ผิวดินท้องทะเล หรือเขตทางทะเลอื่นๆ ในน่านน้ำเหล่านั้นตามที่ ครรชล. ประกาศกำหนด

“กิจกรรมทางทะเล” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตทางทะเลในรูปแบบต่างๆ เช่น การพาณิชย์นาวี การประมง การท่องเที่ยว การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต หรือการสำรวจและวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

“ยานพาหนะ” หมายความว่า เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะใดๆ ที่สามารถบรรทุกคนหรือสิ่งของได้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่รวมถึงศาลและองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญ

“หน่วยงานทางทะเล” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเล มีการปฏิบัติงานในทะเล หรือการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และมีเรือเดินทะเลในสังกัดเพื่อใช้ปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ดังกล่าว

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) นายทหารเรือ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือข้าราชการพลเรือนสามัญไม่ต่ำกว่าระดับปฏิบัติการ ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการเรือ ผู้ควบคุมเรือ ผู้ควบคุมอากาศยาน หรือเทียบเท่า

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ผู้อำนวยการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งตาม (๑)

“จังหวัดชายทะเล” หมายความว่า จังหวัดชายทะเลที่มีอาณาเขตติดต่อกับชายฝั่งทะเลในเขตพื้นที่ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลกำหนด

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเล มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “นปท.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ และประธานกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นกรรมการ และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐใน ศรชล. เป็นผู้ช่วยเลขานุการไม่เกินสองคน ให้ นปท. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) วางนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ศรชล. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการอำนวยการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ศรชล. ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด หรือออกข้อบังคับเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงินการคลัง การพัสดุ การจัดการทรัพย์สินของ ศรชล. ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด และการอื่นใดที่จำเป็น

(๔) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๕) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท มาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของส่วนราชการ หรือหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องและเสนอผลการดำเนินการต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนหรือตามที่ นปท. มอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ นปท. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๖) และ (๗) ให้ นปท. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการ เป็นผู้ดำเนินการแทนได้

การประชุมของ นปท. และการดำเนินงานอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่ นปท. กำหนด มาตรา ๖ ให้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการและงานประชุมของ นปท. รวมทั้งการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของ นปท.

หมวด ๒

คณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “ทจชล.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนแต่ไม่เกินสามสิบห้าคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งข้าราชการของสภาความมั่นคงแห่งชาติไม่ต่ำกว่าบริหารระดับต้น อำนาจการระดับสูง หรือวิชาการระดับเชี่ยวชาญเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการของสภาความมั่นคงแห่งชาติอีกสองคนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกิจกรรมทางทะเล ด้านกฎหมาย ด้านการทหาร หรือด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ จะแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย หรือกิจกรรมทางทะเลหรือจะแต่งตั้งผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในวิชากฎหมายหรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลก็ได้

มาตรา ๘ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละหกปี ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการให้ออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ ทจชล. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๑ การประชุมของ ทจชล. และการดำเนินงานอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่ นพท. กำหนด

มาตรา ๑๒ ทจชล. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นทางวิชาการแก่คณะกรรมการและ ศรชล. เกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งแนวทางปฏิบัติหรือภารกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นทางวิชาการแก่คณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล เพื่อพัฒนากิจกรรมทางทะเลและเพื่อให้การดำเนินนโยบายด้านกิจกรรมทางทะเลเป็นไปอย่างเหมาะสม ได้รับประโยชน์สูงสุด หรือสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล

(๓) จัดการเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ศึกษา วิจัย รวบรวม วิเคราะห์ ให้บริการทางวิชาการ รวมทั้งเผยแพร่แก่ประชาชนและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๔) ออกคำสั่งเพื่อขอข้อมูลใดๆ จากหน่วยงานของรัฐ หรือเรียกให้บุคคลใดมาชี้แจง หรือส่งเอกสารเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้

(๕) เสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการตราหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่ใช้บังคับอยู่เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งจัดการศึกษาหรือฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคลากรทั่วไปเกิดทักษะ มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิชาการแต่ละด้านในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในกิจกรรมทางทะเลแต่ละด้าน

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย การศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(๘) ประสานงานหรือเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการ หรือกิจกรรมใด ๆ กับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานทางทะเล หรือหน่วยงานใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งหน่วยงานของต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๙) ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งหน่วยงานของต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ทางวิชาการ การศึกษาวิจัย หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเล

(๑๐) ติดตาม ประเมินผล และรวบรวมสถิติหรือข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมทางทะเลหรือการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๑๑) กระทำการใดๆ เพื่อพัฒนา พื้นฟู หรือทำให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด หรือเกิดความยั่งยืนซึ่งกิจกรรมทางทะเลของประเทศหรือก่อให้เกิดผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๑๒) ประสานหรือร่วมมือกับสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลของประเทศเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาองค์ความรู้ของหน่วยงานของรัฐให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยรวมในทุกด้าน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรในกิจกรรมทางทะเลทุกด้านให้มีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนให้มีความเจริญก้าวหน้า

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) ในการจัดการเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ศึกษา วิจัย รวบรวม วิเคราะห์ หรือให้บริการทางวิชาการ ทจชล. จะเป็นผู้ว่าจ้างหรือเป็นผู้รับจ้างในงานดังกล่าวก็ได้ ในกรณีที่ ทจชล. เป็นผู้รับจ้างและก่อให้เกิดรายได้ ให้นำรายได้มาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ ทจชล. ประสงค์จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ ในเรื่องใดที่ต้องมีการศึกษา กลั่นกรอง หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ให้ ทจชล. เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้

มาตรา ๑๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ทจชล.” มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์เรื่องที่จะต้องเสนอให้ ทจชล. พิจารณา

(๒) รับผิดชอบในงานธุรการของ ทจชล.

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของ ทจชล. เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๔) เป็นหน่วยงานทางวิชาการให้แก่ ทจชล.

(๕) ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของ ทจชล.เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ ทจชล. มอบหมาย

ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ศรชล. หน่วยงานทางทะเล และหน่วยงานของรัฐพิจารณาให้การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สินในการปฏิบัติงานของ สำนักงาน ทจชล. ตามที่ ทจชล. ร้องขอ

หมวด ๓

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ส่วนที่ ๑

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

มาตรา ๑๕ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ศรชล. มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการและการบริหารงาน การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน และอำนาจหน้าที่ของส่วนงานและอัตรากำลัง ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างใน ศรชล. และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ศรชล. โดยมีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในกรณีให้นายกรัฐมนตรี มีอำนาจแต่งตั้ง ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้อำนวยการศูนย์รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแทนได้

ให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งรองผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการและอาจแต่งตั้ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการจากข้าราชการในสังกัด ศรชล. หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงโครงสร้างและการแบ่งส่วนงานภายในของ ศรชล. (* แบบที่หนึ่งตามความเห็นของ ทร.)

(ให้ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างใน ศรชล. และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ศรชล. โดยมีรองผู้บัญชาการทหารเรือเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการจากข้าราชการในสังกัด ศรชล. หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงโครงสร้างและการแบ่งส่วนงานภายในของ ศรชล.) (*แบบที่สองตามความเห็นของคณะกรรมการ)

ให้เสนาธิการทหารเรือเป็นเลขาธิการ ศรชล. มีหน้าที่รับผิดชอบงานอำนวยการ และธุรการของ ศรชล.

รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเลขาธิการ ศรชล. มีอำนาจบังคับบัญชา ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างใน ศรชล. รองจากผู้อำนวยการ และมีอำนาจหน้าที่อื่น ทั้งนี้ ตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยการและการประสานงานของ ศรชล. ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลก็ได้ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ศรชล.” ประกอบด้วย หัวหน้าหรือผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้อำนวยการในการกำกับดูแลและกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อ ศรชล. ในการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของ ศรชล. รวมทั้งเพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลืองานในอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ ทั้งนี้ การประชุมและการดำเนินงานอื่นของคณะกรรมการ ศรชล. ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา ศรชล. โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาคส่วนต่างๆ และมีหน้าที่ในการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้น และให้คำปรึกษาตามที่ ศรชล. หรือ

ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจทำนิติกรรมและดำเนินการทั้งปวงอันเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่ของ ศรชล. ทั้งนี้ โดยกระทำในนามของสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้รองผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้ปฏิบัติหรือใช้อำนาจแทนก็ได้

ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นอกเหนือจากการอนุมัติของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการบริหารราชการ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่า จะมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้ ศรชล. เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

มาตรา ๑๗ ให้ ศรชล. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และรายงานคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีตามลำดับเพื่อพิจารณาต่อไป

(๒) เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามยุทธศาสตร์หรือแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี ตามลำดับเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) อำนาจการ ประสานงาน บุรณาการ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตาม (๒) ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ ศรชล. มีอำนาจในการกำกับดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

(๔) เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเลพื้นที่ต่างๆ และหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการ คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่ ศรชล. มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือการปฏิบัติตามภารกิจตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ ศรชล. อาจเสนอเรื่องต่อ ทจชล. เพื่อให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๑๘ นอกจากการมอบอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแล้ว บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้ ผอ.ศรชล.ภาค หรือผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นปฏิบัติแทนก็ได้

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของ ศรชล. ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติหน้าที่ใน ศรชล. ตามที่ผู้อำนวยการร้องขอ และให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกันของหน่วยงานของรัฐนั้น จัดให้หน่วยงานของรัฐที่จัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติหน้าที่ยัง ศรชล. มีอัตรากำลังแทนตามความจำเป็นแต่ไม่เกินจำนวนอัตรากำลังที่จัดส่งไป

มาตรา ๒๐ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.ภาค.” ขึ้นใน ศรชล. โดยมีผู้บัญชาการทัพเรือภาคเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.ภาค” มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคและจังหวัดชายทะเล ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ศรชล.ภาค ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการและลูกจ้างของทัพเรือภาค รวมตลอดทั้งข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานทางทะเลและหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้มาปฏิบัติงานประจำหรือเป็นครั้งคราวใน ศรชล.ภาค ได้ตามที่ ผอ.ศรชล.ภาค เสนอ

ผอ.ศรชล.ภาค เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างที่ได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานใน ศรชล.ภาค และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ศรชล.ภาค

การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ อัตรากำลัง และการบริหารงานของส่วนงานภายใน ศรชล.ภาค ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนดตามข้อเสนอของ ผอ.ศรชล.ภาค

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยการและการประสานงานของ ศรชล.ภาค ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาคก็ได้

เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.ภาค” ประกอบด้วย หัวหน้าหรือผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ ศรชล.ภาค เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ศรชล.ภาค ในการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของ ศรชล.ภาค รวมทั้งให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ผอ.ศรชล.ภาค ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่ ศรชล.ภาค ทั้งนี้ การประชุมและการดำเนินงานอื่นของคณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.ภาค ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

ให้ ศรชล.ทัพเรือภาค หน่วยงานทางทะเล และหน่วยงานของรัฐพิจารณาให้การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สินในการปฏิบัติงานของ ศรชล.ภาค ตามที่ ผอ.ศรชล.ภาค ร้องขอ และให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับ ศรชล.ภาค ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.จังหวัด” ตามด้วยชื่อจังหวัดขึ้นในจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดที่อยู่ในเขตของ ศรชล.ภาค เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อ ศรชล.ภาค โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.จังหวัด” มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดชายทะเล

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ศรชล.จังหวัด ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานทางทะเลและหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้มาปฏิบัติงานประจำหรือเป็นครั้งคราวใน ศรชล.จังหวัด ได้ตามที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด เสนอ

ผอ.ศรชล.จังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างที่ได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานใน ศรชล.จังหวัด และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ศรชล.จังหวัด

การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ อัตรากำลัง และการบริหารงานของส่วนงานภายใน ศรชล.จังหวัด ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนดตามข้อเสนอของ ผอ.ศรชล.จังหวัด

ให้หน่วยงานทางทะเลและหน่วยงานของรัฐพิจารณาให้การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สินในการปฏิบัติงานของ ศรชล.จังหวัด ตามที่ ผอ.ศรชล.จังหวัด ร้องขอ

ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับ ศรชล.จังหวัดด้วยโดยอนุโลม และให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคห้า มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.จังหวัดด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ ผอ.ศรชล.จังหวัด เป็นผู้เสนอรายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล.จังหวัด ต่อผู้อำนวยการเพื่อแต่งตั้ง

มาตรา ๒๒ ให้ ศรชล. จัดให้มีศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน ศรชล. หรือบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานทางทะเล

ส่วนที่ ๒

ภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและพัฒนากิจกรรมทางทะเล

มาตรา ๒๓ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในภาวะปกติ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางทะเลตามขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานทางทะเลนั้น

ให้ ศรชล. เฝ้าระวังและเฝ้าติดตามสถานการณ์ในเขตทางทะเล จัดกำลังทั้งเรือและอากาศยานลาดตระเวนในเขตทางทะเลพื้นที่ต่างๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลกับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานทางทะเล หรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประเมินภัยคุกคาม เหตุการณ์หรือการกระทำต่างๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือการกระทำอันกระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หากปรากฏว่าเกินขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลหรือไม่มีหน่วยงานของรัฐใดรับผิดชอบในเรื่องนั้น หรือต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน หรือมีความจำเป็นอื่น ศรชล. จะเข้าควบคุม กำกับดูแล และอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งจัดกำลัง โดยบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยงานทางทะเลเข้าด้วยกันเพื่อป้องกัน ปราบปรามหรือแก้ไขปัญหาเหตุการณ์หรือการกระทำที่ผิดกฎหมายหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลดังกล่าว

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์หรือการกระทำอันกระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตทางทะเลอันอยู่ในภาวะไม่ปกติ หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางทะเลอย่างกว้างขวาง หรืออยู่ในอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน หรือมีความจำเป็นอื่น เช่น เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเกิดภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในเขตทางทะเล คณะกรรมการจะมีมติมอบหมายให้ ศรชล. เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกัน ปราบปราม ระวัง ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ หรือการกระทำที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น ภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดได้ แล้วรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้ทราบโดยทั่วไปและเมื่อเหตุการณ์หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นสุดลง ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้ภารกิจของ ศรชล. สิ้นสุดลงและรายงานให้คณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีทราบ ตามลำดับ

ในกรณีที่เหตุการณ์หรือการกระทำตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถประชุมคณะกรรมการได้ทัน ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งการเพื่อมอบหมายหน้าที่ให้ ศรชล. ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีทราบ ตามลำดับ รวมทั้งการประกาศให้ทราบโดยทั่วไปและประกาศให้ภารกิจสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๓
การปฏิบัติการและพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๕ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณี เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ายานพาหนะ หรือบุคคลในยานพาหนะนั้น ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเลใดๆ เช่น การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือ โดยอาวุธ การทำการประมงผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การลักลอบขนยาเสพติด การก่อการร้าย ทางทะเล การใช้ประโยชน์จากทะเลที่ผิดกฎหมายและเป็นภัยต่อระบบนิเวศทางทะเลหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันและปราบปราม ระวัง ยับยั้ง หรือแก้ไขสถานการณ์ รวมทั้งให้มีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น และให้มีอำนาจ การทำการเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ยานพาหนะหยุด รวมทั้งใช้กำลังบังคับเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ยานพาหนะนั้นหยุด

(๒) ขึ้นไปบนยานพาหนะนั้น เพื่อตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับยานพาหนะนั้น และเอกสารคนประจำยานพาหนะนั้น

(๓) ค้นยานพาหนะ และคนประจำยานพาหนะที่ต้องสงสัยนั้น ให้หรือหรือของสิ่งของ ในเรือหรือยานพาหนะใดๆ เพื่อการค้น โดยไม่ต้องมีหมายค้น

(๔) ควบคุมผู้ต้องสงสัย ตลอดจนควบคุมยานพาหนะ และสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด ถ้าการตรวจค้นยานพาหนะหรือการสืบสวน สอบสวนเบื้องต้นมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำความผิด ห้ามมิให้ควบคุมยานพาหนะ ผู้ควบคุมยานพาหนะหรือบุคคลในยานพาหนะไว้เกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

(๕) ให้พ่วงยานพาหนะ หรือให้ทำการอื่นเพื่อให้ยานพาหนะนั้น ไปยังที่ซึ่งสะดวก แก่การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี

(๖) ควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่นำตัวผู้ต้องหา มาถึงฝั่ง เมื่อพ้นกำหนดให้ส่งตัวให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในท้องที่ที่ใกล้หรือสะดวกที่สุด พร้อมด้วยสำนวนการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเท่าที่ทำได้ และยานพาหนะที่ยึดไว้ รวมทั้งสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีความผิดเกิดขึ้นในทะเลอาณาเขต เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับผู้ต้องหา และส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ใด ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้น เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ในกรณีความผิดเกิดขึ้นนอกทะเลอาณาเขต เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับผู้ต้องหาและ ส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ใด ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้น มีอำนาจสอบสวน ในระหว่างรอคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจากอัยการสูงสุดตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาส่งให้พนักงานสอบสวนดังกล่าว เป็นเวลาควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๗) ไล่ตามติดพันยานพาหนะต่างชาติตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล และการไล่ตามควบคุมยานพาหนะใดๆ ที่กระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยในเขตทางทะเล รวมทั้งไล่ตามจับกุมผู้ต้องสงสัยที่หนีขึ้นฝั่งได้ตามความจำเป็น

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่ผู้อำนวยการกำหนด ดังนี้

(๑) กรณีข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานทางทะเลที่มาปฏิบัติงานภายในของ ศรชล. ให้ใช้บัตรประจำตัวของ ศรชล. เป็นบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กรณีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอื่นที่ร่วมปฏิบัติงานใน ศรชล. ให้ใช้บัตรข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดประกอบกับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้อำนวยการจะกำหนดให้ใช้เครื่องหมายแทนบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ การใช้หรือแสดงเครื่องหมายให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๖ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า เรือต่างชาติได้กระทำความผิดตามกฎหมายที่ประเทศไทยมีเขตอำนาจ แล้วหนีออกไปนอกทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง หรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย แล้วแต่กรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้อาณัติสัญญาณให้หยุดในระยะทางที่เรือต่างชาติสามารถเห็นหรือได้ยินสัญญาณได้เท่านั้น แต่ไม่จำเป็นว่าในขณะที่มีคำสั่งให้หยุด เรือที่ออกคำสั่งจะต้องอยู่ภายในเขตทางทะเลที่ประเทศไทยมีเขตอำนาจ หากเรือนั้นไม่หยุด พนักงานเจ้าหน้าที่มีสิทธิไล่ตามเรือต่างชาตินั้น และสามารถดำเนินการต่อไปได้หากการไล่ตามนั้นมิได้ขาดตอนลง แต่สิทธิการไล่ตามสิ้นสุดลงทันทีเมื่อเรือต่างชาติที่ถูกไล่ นั้นเข้าสู่ทะเลอาณาเขตของประเทศตนหรือประเทศอื่น

การไล่ตามติดพันในวรรคหนึ่ง อาจริเริ่มหรือดำเนินต่อไปโดยเรือหรืออากาศยานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติการร่วมกับ ศรชล. ก็ได้โดยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยเรือหรืออากาศยานอื่นของรัฐที่ออกคำสั่งให้หยุดต้องไล่ตามติดพันยานพาหนะต่างชาตินั้นเพื่อบังคับให้ยานพาหนะนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งด้วยตนเอง หรือจนกว่าจะมีการรับช่วงไล่ตามติดพันเพื่อบังคับให้ยานพาหนะนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเรือหรืออากาศยานอื่นของรัฐที่เรือหรืออากาศยานของรัฐที่ไล่ติดตามเรียกมา การไล่ตามติดพันจะกระทำมิได้ถ้าเรือหรืออากาศยานของรัฐที่จะไล่ตามติดพันเพียงแต่เห็นยานพาหนะต่างชาติกระทำความผิดหรือสงสัยว่าได้กระทำความผิด แต่มิได้มีการสั่งให้หยุดและมิได้มีการไล่ตามติดพันโดยเรือหรืออากาศยานของรัฐโดยไม่ขาดตอน

การไล่ตามติดพันในมาตรานี้ให้หมายความรวมถึง การไล่ตามยานพาหนะต่างชาติที่ได้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ายานพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่ได้กระทำโดยประสงค์ให้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือกระทำโดยทำงานร่วมกันกับยานพาหนะอื่น ซึ่งอยู่หรือเข้ามาในเขตทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นตัวการร่วมหรือเป็นผู้สนับสนุนกระทำความผิด แม้กระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นการกระทำในราชอาณาจักร และให้รับโทษในราชอาณาจักร

มาตรา ๒๓ เพื่อปฏิบัติตามความในมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งและบังคับให้ผู้ควบคุมยานพาหนะ และคนประจำยานพาหนะ ที่ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้น หยุดยานพาหนะ หรือนำยานพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ให้มีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามหรือนำยานพาหนะไปหรือเพื่อป้องกันการหลบหนี

การสั่งหรือบังคับให้หยุดยานพาหนะ หรือให้นำยานพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่ง ตามความในวรรคหนึ่ง อาจทำโดยใช้อำนาจติสัญญาณอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ แต่อำนาจติสัญญาณที่จะใช้นั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณีให้ ศรชล. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ป้องกัน ปราบปราม ระวัง ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์หรือการกระทำ ที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๒) กำกับ ติดตาม และเร่งรัดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการหรือบูรณาการในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนเผชิญเหตุ หรือคำสั่งการของ ศรชล. ที่เกี่ยวข้อง

(๓) สั่งให้บุคคล หรือยานพาหนะ ซึ่งขัดขวาง กีดขวาง หรือเป็นอุปสรรคต่อการ ดำเนินการตาม (๑) ออกจากพื้นที่ที่กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีความจำเป็นที่ ศรชล. ต้องใช้อำนาจหรือหน้าที่ตามกฎหมายใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบของ หน่วยงานของรัฐใด ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ ใน ศรชล. เป็นเจ้าพนักงาน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้น หรือมีมติให้หน่วยงานของรัฐนั้นมอบอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบตามกฎหมายในเรื่องดังกล่าวให้ ศรชล. ดำเนินการแทนหรือมีอำนาจดำเนินการด้วย ภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้น ไว้ด้วย

มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ตามมาตรา ๒๔ (๑) หรือ (๓) ให้ผู้อำนวยการโดยความ เห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการหรืองดเว้นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๒) ห้ามเข้าหรือให้ออกจากบริเวณเขตทางทะเลหรือทางน้ำอื่นๆ ตลอดจน พื้นที่ทางบก อาคาร หรือสถานที่ที่กำหนด ในห้วงเวลาที่ปฏิบัติการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น

(๓) ห้ามการออกเรือหรือนำเรือเข้าจอดในที่ต่างๆ

(๔) ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไข การใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวต้องไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

มาตรา ๓๐ ให้ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้อำนวยการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งร่วมเป็น พนักงานสอบสวนด้วยก็ได้

มาตรา ๓๑ ในการใช้อำนาจของ ศรชล. ถ้าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ผู้สุจริต ให้ ศรชล. จัดให้ผู้นั้นได้รับการชดเชยค่าเสียหายตามควรแก่กรณีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๒ ผู้อำนวยการหรือผู้ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทางทะเลที่ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติหน้าที่ใน ศรชล. รวมถึง ศรชล.ภาค และ ศูนย์อำนาจการต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หากเป็นการกระทำที่สุจริตตามความจำเป็น แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ หรือได้รับการชดเชยค่าเสียหายตามควรแก่กรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายในพื้นที่ที่กำหนดตามมาตรา ๒๔ อาจได้รับสิทธิและค่าตอบแทนพิเศษตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งผู้ใดเจ็บป่วย เสียชีวิต ทูพพลภาพ พิกัด หรือสูญเสีย ทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นนอกเหนือจากที่มีกฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๔ บรรดาข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

การดำเนินคดีใดๆ อันเนื่องมาจากข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตาม หมวดนี้ให้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ในกรณีที่ศาลจะต้องพิจารณาเพื่อใช้มาตรการหรือ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี ให้ศาลเรียกเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งออก ข้อกำหนด ประกาศหรือคำสั่ง หรือกระทำการนั้น มาเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง รายงาน หรือแสดงผล เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งใช้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่มีการควบคุมยานพาหนะหรือผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะ เมื่อมีการวางหลักประกันตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลกำหนด ให้ปล่อยยานพาหนะหรือ ผู้ต้องสงสัยนั้นโดยพลัน

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ ทจชล. หรือไม่มาชี้แจงหรือส่งเอกสารตาม มาตรา ๑๒ (๔) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือมาตรา ๒๗ หรือต่อสู้อัตราหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดที่ออกตามมาตรา ๒๙ (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่กรณี การกระทำความผิดเกี่ยวกับการประมงหรือสิ่งแวดล้อมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินสิบล้านบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๘ ให้บรรดาระเบียบหรือข้อบังคับในเรื่องใดที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานที่ออกโดย ศูนย์ประสานการรักษาสัตว์ประหลาดของชาติทางทะเลหรือศูนย์อำนวยการอื่นที่อาจมีการจัดตั้ง ขึ้นมาทำหน้าที่แทนศูนย์ประสานการรักษาสัตว์ประหลาดของชาติทางทะเลยังคงมีผลใช้บังคับกับ ครรชล. ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีระเบียบหรือข้อบังคับในเรื่องนั้นที่ออกโดยคณะกรรมการหรือ ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
พ.ศ.

หลักการ

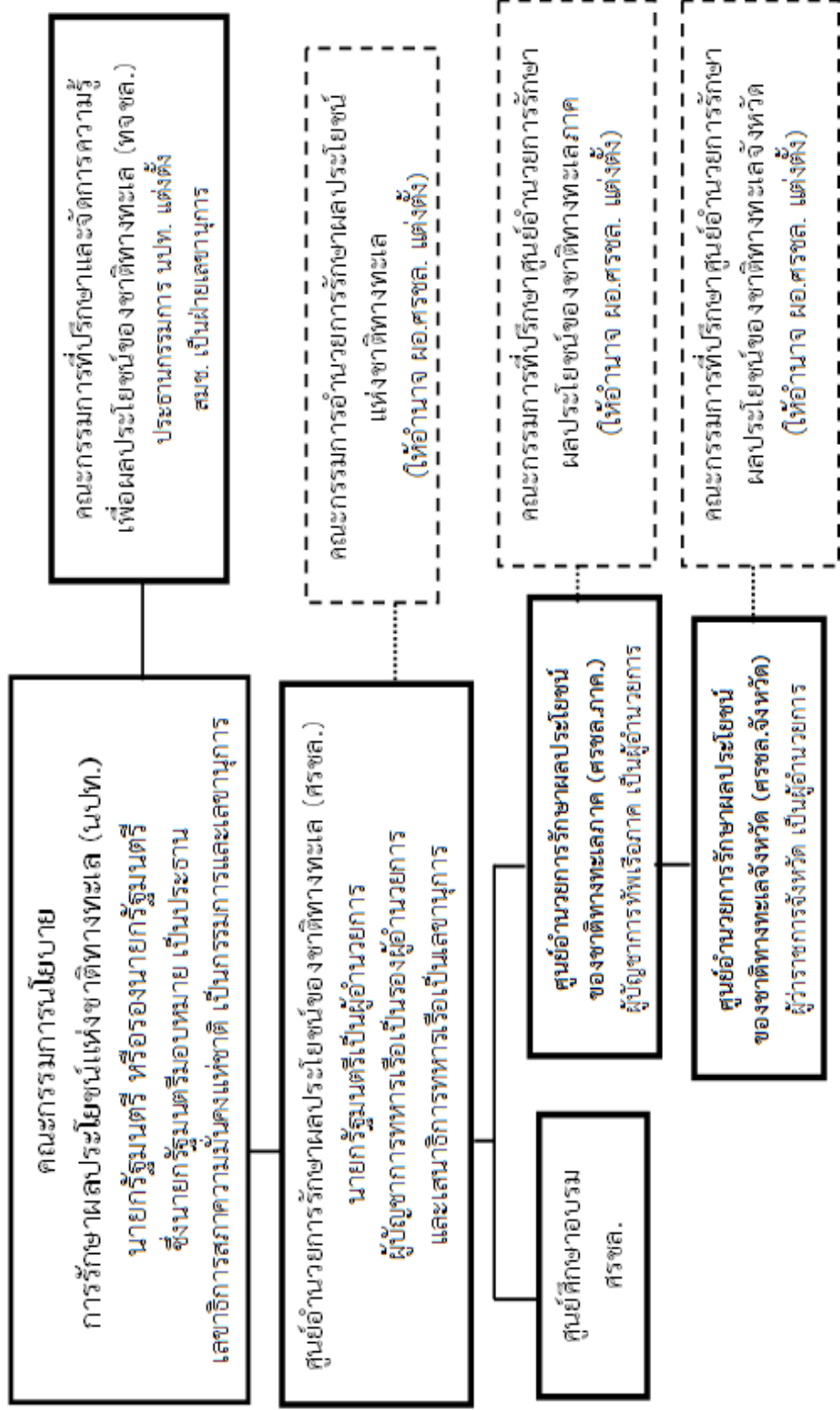
ให้มีกฎหมายว่าด้วยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจากภัยคุกคาม ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ซึ่งภัยคุกคามดังกล่าวอยู่ในเขตทางทะเลอันมีลักษณะที่ไม่ ชัดเจนและประเทศไทยมีขอบเขตอำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตยที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของ ชาติทางทะเลไว้ รวมทั้งมีสิทธิหน้าที่อื่นใดตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณี จะต้องปฏิบัติตามอีกด้วย อันทำให้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถใช้บังคับในเขตทางทะเลที่อยู่ ภายนอกราชอาณาจักรหรืออาจไม่ครอบคลุมถึงการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีอยู่ อย่างมากมายและในทุกๆ ด้าน เช่น ความมั่นคงทั้งทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคม การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศทางทะเลหรือ ชายฝั่งทะเล การคมนาคมหรือการขนส่งทางทะเลหรือการพาณิชย์ อุตสาหกรรมหรือเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับเรือหรือทะเลซึ่งรวมถึงท่าเทียบเรือและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การถมทะเลเพื่อเพิ่ม ชายฝั่งทะเล การสร้างเกาะเทียม การศึกษาวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล การแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเล การท่องเที่ยว โบราณวัตถุในทะเล การรักษาความ สงบเรียบร้อยในทะเล ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามโจรสลัด การค้ามนุษย์ ยาเสพติด หรือการก่อการร้าย หรือด้านอื่นๆ ประกอบกับภัยคุกคามดังกล่าวมีความหลากหลายและอาจมีความซับซ้อนเกินกว่า หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดจะป้องกันหรือแก้ไขได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจะต้องมีศูนย์กลางในการกำกับดูแล รวมทั้งต้องมีองค์การที่ปรึกษา และจัดการความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว และจัดการความรู้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ภัยคุกคามอาจมี ความรุนแรง รวดเร็ว หรือส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก หากไม่มีการป้องกันหรือแก้ไข ได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น เพื่อให้สามารถป้องกันหรือแก้ไขภัยคุกคามดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอันมีอยู่ในทุกๆ ด้าน ทั้งภายในและภายนอก ราชอาณาจักรดังกล่าวซึ่งมีคุณค่ามหาศาลที่ไม่อาจประเมินได้ รวมทั้งเพื่อบูรณาการและประสานการ ปฏิบัติงานร่วมกันในเขตทางทะเลอันเป็นการป้องกันหรือแก้ไขภัยคุกคามดังกล่าวทั้งในภาวะปกติและ ในภาวะไม่ปกติ สมควรกำหนดให้มีหน่วยปฏิบัติงานหลักเพื่อรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเลได้อย่างมีเอกภาพทั้งในทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และวิชาการ ตลอดจนบูรณาการ และประสานการปฏิบัติงานในเขตทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผนวก ง

โครงสร้างการบริหารตามร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล พ.ศ....

โครงสร้างตามร่าง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล - ตามผลการประชุม ๑๑ พ.ย.๕๘

นโยบาย

นปท.	
ประธาน	นรม./รอง นรม.
เลขาฯ	เลขาฯ สมช.
ผช.เลขาฯ	แต่งตั้งจาก ศรชด.๓๒
กรรมการ	รมว./ปลัดกระทรวง

อำนาจการ

คณะกรรมการฯ ศรชด.	
ประธาน	นรม.
เลขาฯ	เสธ.พร.
กรรมการ	อธิบดี

คณะที่ปรึกษา ศรชด.

นปท.	
ผอ.ศรชด.	นรม.
รอง ผอ ศรชด.	ผบ.พร.
ผช.ผอ.ศรชด.๑	รอง ผบ.พร.
ผช ผอ ศรชด....	แต่งตั้งเพิ่มเติม
เลขาฯ ศรชด.	เสธ.พร.

ปฏิบัติการ

ทจชด.	
ผอ.ศรชด.	นรม.
รอง ผอ ศรชด.	ผบ.พร.
ผช.ผอ.ศรชด.๑	รอง ผบ.พร.
ผช ผอ ศรชด....	แต่งตั้งเพิ่มเติม
เลขาฯ ศรชด.	เสธ.พร.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	พลเรือตรี สิทธิพร มาศเกษม	
วัน เดือน ปีเกิด	๒ สิงหาคม ๒๕๐๔	
การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย - โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๐ - โรงเรียนนายเรือ รุ่นที่ ๗๗ - โรงเรียนนายทหารพรคนาวิน หลักสูตรพรคนาวิน รุ่นที่ ๒๙ - โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ รุ่นที่ ๕๔ - วิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ ๓๗ 	
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับการเรือหลวงแม่กลอง - ผู้บังคับการเรือหลวงตากสิน - ผู้บังคับการเรือหลวงจักรีนฤเบศร - ผู้อำนวยการกองยุทธการ กองบัญชาการ กองเรือภาคที่ ๑ - นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ - นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด - ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือไทยประจำกรุงมาดริด - รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง - เสนาธิการทัพเรือภาคที่ ๒ - ผู้บัญชาการกองเรือฟริเกตที่ ๒ กองเรือยุทธการ 	<ul style="list-style-type: none"> พ.ศ.๒๕๓๗ พ.ศ.๒๕๔๑ พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ.๒๕๔๖ พ.ศ.๒๕๔๘ พ.ศ.๒๕๕๐ พ.ศ.๒๕๕๒ พ.ศ.๒๕๕๕ พ.ศ.๒๕๕๖ พ.ศ.๒๕๕๘
ตำแหน่งปัจจุบัน	- หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำเสนาธิการทหารเรือ	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผู้วิจัย พล.ร.ต.สิทธิพร มาศเกษม หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๕

ตำแหน่ง หน.ฝสธ.ประจำ เสธ.ทร.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา ส่วนทางด้านตะวันออกเป็นอ่าวไทย ทะเลทั้ง 2 ด้านนี้ นำมาซึ่งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของชาติ อันถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ ปัจจุบันอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยหรือที่เรียกกันอย่างสากลว่าเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) มีเนื้อที่โดยรวมประมาณ 314,000 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ดังกล่าวนี้ นำมาซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมหาศาล และเมื่อพิจารณาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่าน่านน้ำอ่าวไทย มีลักษณะเป็นกึ่งปิด (Semi Enclosed Sea) ที่ถูกล้อมรอบด้วยน่านน้ำที่เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศต่างๆ ถึง 2 ชั้น ด้านอ่าวไทยชั้นในคือ ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย และชั้นนอกคือ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนทะเลด้านตะวันตก ได้แก่ พื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกา ถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย ส่วนพื้นที่ตอนบนในส่วนของทะเลอันดามันถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศอินเดียและเมียนมา จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ทำให้มีเขตที่เหลื่อมทับกันทางทะเลของหลายๆ ประเทศที่ยังตกลงกันไม่ได้ ได้มีการประเมินกันว่าผลประโยชน์ทางทะเลที่ประเทศไทยได้รับในแต่ละปีประมาณ 24 ล้านล้านบาทต่อปี (ตามการประเมินยุทธศาสตร์ใน 10 ปีข้างหน้าของกองทัพเรือ) ผลประโยชน์เหล่านี้มาจากการประมงทะเล แทนขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติที่อยู่ในอ่าวไทย รวมจำนวน 225 แท่น ผลิตก๊าซและน้ำมันป้อนประเทศ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 30 ของปริมาณการใช้ภายในประเทศ และที่สำคัญทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมในการลำเลียงขนส่งสินค้าเข้าและออกจากประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการขนส่งที่ถูกที่สุด ปัจจุบันร้อยละ 90 ของสินค้านำเข้าและส่งออกของไทย ขนส่งทางทะเลในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จำนวนร้อยละ 70 ของปริมาณการใช้ภายในประเทศ จำนวนเรือสินค้าเข้า – ออก ประมาณปีละ 15,000 ลำ หรือโดยเฉลี่ยเดือนละ 1,250 ลำ นอกจากนี้ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางทะเลยังทำรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาลในแต่ละปี และในอนาคตข้างหน้า

ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มมูลค่ามากขึ้นทุกปี ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในพื้นที่เขตทางทะเลของประเทศไทยเท่านั้น หากยังรวมถึงทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล และเขตทางทะเลของประเทศอื่นทั่วโลกที่สามารถทำความตกลงกันได้ นับได้ว่าทะเลเป็นแหล่งที่มาของกำลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งในอนาคตพลังอำนาจของชาติที่มาจากทะเลจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น

ทะเลมีคุณอนันต์ตามที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็มีโทษมหันต์เช่นกัน ทั้งนี้ เพราะอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยในหลายๆ ส่วนยังไม่สามารถกำหนดอาณาเขตที่ชัดเจนได้ จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ ความขัดแย้งจากการแสวงหาทรัพยากรจากทะเลในพื้นที่เหลื่อมทับทางทะเล โดยปัจจุบันพื้นที่ที่ยังคงมีปัญหามีเนื้อที่เกือบครึ่งหนึ่งของอ่าวไทย ซึ่งในห้วง 10 ปีข้างหน้า มีแนวโน้มว่าจะยังคงไม่สามารถเจรจาแบ่งอาณาเขตได้อย่างสมบูรณ์ ปัญหาแนวโน้มการก่อการร้ายในทะเล ปัญหาการทำการประมงล้ำอาณาเขตทางทะเล ปัญหาแรงงานต่างชาติหลบหนีเข้าประเทศ โดยใช้เส้นทางทางทะเล ปัญหาการค้าแรงงาน ปัญหาการขนถ่ายยาเสพติดทางทะเล ปัญหาการกระทำอันเป็นโจรสลัด ปัญหาการลักลอบนำเข้าของหนีภาษี นอกจากนี้ยังต้องมีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล และการแก้ไขภัยพิบัติในทะเล เช่น การจมน้ำจืดเป็นต้น นอกจากนี้แล้ว จากการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2559 นับได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล โดยตรง โดยเฉพาะการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน รวมถึงการที่สหภาพยุโรปได้ให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทยในการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม และกำหนดให้ประเทศไทยต้องแก้ไขให้สำเร็จ มิเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อการค้าส่งออกสินค้าประมงของไทย ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางทะเลที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความพร้อมรองรับภาระงานด้านความมั่นคงครอบคลุมในทุกมิติจากภัยคุกคามในทุกรูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้การบูรณาการและการสนธิจิตความสามารถของทุกภาคส่วนที่จะต้องกำหนดแนวทางการเตรียมพร้อมป้องกันและหลักปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งจะตอบสนองต่อแนวโน้มภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นจากจำนวนกิจกรรมทางทะเลที่จะเพิ่มมากขึ้น จากนั้นไปรัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลขึ้น กับทั้งต้องมีมาตรการในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับยุทธการ และระดับยุทธวิธี เพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และให้สามารถใช้ทะเลได้อย่างยั่งยืน

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการจัดตั้ง ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ 17 มี.ค.2540 เพื่อทำหน้าที่ประสานงานช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อลดความซ้ำซ้อนและใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า โดยมอบหมายให้ ทร. เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่มีเครื่องมือและหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานในทะเล ได้แก่ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกกว่า 17 หน่วยงาน ตลอดระยะเวลา 19 ปี ที่ผ่านมา ศรชล. ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดย ทร. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกับหน่วยต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และบทบาท ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ยังขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมีปัญหาหลายรูปแบบ อันสืบเนื่องมาจากทั้งปัญหาภายในและปัญหาระหว่างหน่วยงานผู้ปฏิบัติ เช่น การขาดแคลนงบประมาณ กำลังพล ยุทโธปกรณ์ การขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ปัญหาวัฒนธรรมองค์กร การโยกย้ายกำลังพล ทำให้ขาดการต่อเนื่องและความชำนาญ และปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วย ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ ศรชล. เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างจากการนำหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมงานกันโดยการประสานงาน จึงทำให้ขาดอำนาจในการควบคุม สั่งการ และบังคับบัญชาอีกประการหนึ่ง การปฏิบัติหน้าที่ในบทบาท ศรชล. ของแต่ละหน่วยงานต้องใช้งบประมาณประจำของแต่ละหน่วยงานเอง ไม่มีงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการทำงานในกรอบของ ศรชล. ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ศรชล. ได้พยายามปรับปรุงและแก้ไข โดยการจัดการประชุมสัมมนา ทำการฝึกเพื่อความคุ้นเคยทำความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ พยายามลดข้อบกพร่อง และอุปสรรคต่าง ๆ แต่ด้วยปัญหาหลายรูปแบบในทะเล และพื้นที่ทะเลที่กว้างใหญ่ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบของการกระทำความคิดได้พัฒนาและขยายขอบเขตออกไปมาก ในขณะที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยังคงดำเนินการในกรอบของกฎหมาย ระเบียบ และระบบการปฏิบัติแบบเดิม ซึ่งเป็นการรองรับภารกิจของแต่ละหน่วย ส่งผลให้การปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัดในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดและการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเล และในปัจจุบัน รัฐบาลอยู่ระหว่างการเสนอร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... เพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ศรชล. มีขีดความสามารถรองรับและแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ในทะเลได้ จึงสมควรต้องมีการกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในการควบคุม อำนาจการ และบูรณาการ งานที่คาบเกี่ยวหรืออยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานทางทะเลหลาย ๆ หน่วย ข้อจำกัดปัญหาของแต่ละหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ใน ศรชล.
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานรองรับปัญหา รูปแบบต่าง ๆ ในทะเล และพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... ที่มีต่อหน่วยงานต่าง ๆ ใน ศรชล.
4. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างของ กอ.รมน. รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติที่ผ่านมา
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับ โครงสร้างการจัดหน่วยการปฏิบัติงานและการใช้กำลังของหน่วยงานทางทะเลของ ศรชล. อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลการปฏิบัติงานของ ศรชล. ในห้วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ที่สัมพันธ์กับบทบาท โครงสร้าง ภารกิจ หน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบ อุปสรรคและข้อขัดข้องของ ศรชล. และหน่วยงานทางทะเลต่างๆ ใน ศรชล.
2. เน้นการวิจัยในส่วนของปรับปรุงบทบาทและโครงสร้าง แนวคิดการใช้กำลังของ ศรชล. ในการปฏิบัติการเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ในทะเล ได้อย่างเหมาะสม เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการจัดตั้งหน่วยงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของชาติต่างๆ เอกสารการจัดตั้ง ศรชล. ที่มีอยู่เดิม กัมนำทฤษฎี แนวคิด เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับงานการรักษาความมั่นคงทางทะเล พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ..... การปฏิบัติการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

พ.ศ.2551 รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพเรือ ผู้บริหารระดับสูงของทัพเรือภาค ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่กำกับดูแลรับผิดชอบงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผลการวิจัย

แนวความคิดการจัดตั้ง สรชล. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุก ๆ ด้านระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยต่าง ๆ ทั้งนี้ ทุกหน่วยยังคงปฏิบัติการกิจของหน่วยงานเดิมไม่เปลี่ยนแปลง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถลดความซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างคุ้มค่า และแก้ปัญหาค่า ไม่มีประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติที่ผ่านการปฏิบัติงานของ สรชล. ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างองค์การไม่เหมาะสม ไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน การขาดเอกภาพในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน การขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาเมื่อบูรณาการขีดความสามารถเข้าด้วยกัน การขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน การแย่งชิงการมีบทบาทนำในหน้าที่งานของตนเอง การขาดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการปฏิบัติงานร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ การไม่มีเจ้าภาพในการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ และไม่มีแนวทางบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยของหน่วยงานทางทะเลที่ชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีแนวความคิดพัฒนา สรชล. ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยการยกวาง พ.ร.บ. การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ สรชล.ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑ เป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะจัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีอำนาจทำนิติกรรม อำนาจอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและเงินคงคลัง มีโครงสร้าง 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ สรชล. มีนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.สรชล. หน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ ได้แก่ สรชล.ภาค มี ผบ.ทรภ. ทำหน้าที่ ผอ.สรชล.ภาค และหน่วยปฏิบัติการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ ผอ.สรชล.จังหวัด โดยในแต่ละระดับสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้ สรชล. จัดตั้งศูนย์ศึกษาอบรม เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงาน

ของเจ้าหน้าที่ใน สรชล. หรือบุคลากรอื่น ๆ ในหน่วยงานทางทะเล จึงเป็นการพัฒนา สรชล. ในการมีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีเอกภาพในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และควบคุมบังคับบัญชา มีบทบาทหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่มีความซับซ้อน เป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถให้คุณให้โทษและการมีสิทธิกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง ทুমุ่การทำงานได้เต็มที่และมีความเป็นมืออาชีพ รวมทั้ง มีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการปรับใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์การและการบังคับบัญชา การปรับการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ และสุดท้ายเป็นการปรับแนวทางการใช้กำลังทางเรือหรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

โครงสร้างองค์การและการบริหารจัดการของ สรชล. ใหม่ตามร่าง พ.ร.บ.๑ มีลักษณะหรือรูปแบบที่เทียบเคียงได้กับ กอ.รมน. ซึ่งเป็นหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานเฉพาะที่อยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างแบ่งเป็น กอ.รมน. กอ.รมน.ภาค และ กอ.รมน.จังหวัด ดังนั้น การให้ความสำคัญกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในทะเลเช่นเดียวกับปัญหาและภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินบนบก จะทำให้เกิดความชัดเจนถึงการแยกบทบาทหน้าที่และการแบ่งการปฏิบัติงานโดย สรชล. มีบทบาทด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรืออาจจะเรียกได้ว่า กอ.รมน.ทางทะเล และ สรชล. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของ สรชล. เพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยงานทางทะเลมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. เห็นควรให้ สมช. พิจารณาร่าง “ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.” ให้มีผลบังคับใช้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของ สรชล.
2. กองทัพเรือ นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (สรชล.) ตามร่าง พ.ร.บ.๑ ทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดกำลังทางเรือ ระบบติดตามสถานการณ์และควบคุมบังคับบัญชา และสถานที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานกับ สรชล.
3. หน่วยงานทางทะเล นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (สรชล.) ตามร่าง พ.ร.บ.๑ ทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์ และแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับ สรชล.

4. กอ.รมน. หน่วยงานต่าง ๆ องค์กรภาคพลเรือนภาคสังคม และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมและบูรณาการความร่วมมือกับ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและความมั่นคงทางทะเล

5. จังหวัดที่มีชายฝั่งทะเลจำนวน 23 จังหวัด ได้แก่ ตรัง จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง สตูล สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส นำไปเป็นแนวทางและเตรียมการจัดตั้ง ศรชล.จังหวัด พร้อมพิจารณาพื้นที่รับผิดชอบทางทะเลของแต่ละจังหวัด

6. กองทัพเรือ เป็นเจ้าภาพในการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมจัดทำกฎหมายลูกเพื่อรองรับ พ.ร.บ.ฯ